

89-5

107

Satwēfchu Strehlnæku Batašjoni

19. jultijā 1916.

19. jultijā 1915.

Skizes un episodes.

Ar walštsdomneeka **J. Goldmana** autogrātu un dandš fotografisķeem usnehmumeem.

Sastahdijis

Pihgotnu Šekabs.

Wahtu sihm. mahšl. **A. Kronenbergs**, itustrazijas un winjetes —
Jaseps Grošwalds un **A. Draule**.

Peterpili.

J. A. Kufura grahmatu tirgotawās isdeuwms,
Gorošowaja 64.

Matā 85 lap.

J. A. Kukurs.

Grahmatu tirgotavas un apgahdneeziba

Rigā, Marijas eelā 12. □ Petrogradā, Гороховая 64.

Peedahwaju godateem pirzejeem bagatigā iswehlē:

Dseejnu grahmatas, eeksch un ahrsemju sehjumos, loti daschados paraugos.

Ahrstneezibas grahmatas, dauds un daschados isdewumos.

Walodas mahzibas, angļu, frantschu, kreewu u. t. t.

N. Gulba „Uniwerjalā biblioteka“, eeseeta un neeseeta.

Muhju dzejneeku un rakstneeku darbi glihti eeseeti, dahwinafchanai.

Bilshu grahmatas, Abezes, skolas grahmatas.

Skolas peederumi un burtnizas.

Kalendari, galda, nopleshchamee un labatas, daschados isdewumos un bagatigā iswehlē.

Bagatigs [rakstamleetu un pastkarshu krahjums.

Labatas grahmatas, glihtos un isturigos sehjumos is pascha darbnižas.

Kuweri, tinte, pastpapiiri un sihmuli.

Satweeschu strehlneeeku bataljonu kartis.

Sihmeschanas burtnizas, bloki, grahmatas, krahfas pasteki un krahfu kastes.

Labakā eepirfshanas weeta atkalpahrdewejeem un kolpoteereem.

Ufshutijumus pa pastu un dselszjetu ispildu ahtri un akurati.

Pasta adrese: Книжн. Маг. Я. А. Кукуръ, Петроградъ, Гороховая 64.

L 89-5
L 107

L
9

Latweeschu Strehlneeku Bataljoni.

Skizes un episodes.

Ar walstsdomneeka **J. Goldmana** autografu un daudj fotografiskeem
usnehmumeem no Bataljonu dšihwes.

Sastahdijis **Vihgotnu Zehkabs.**

Peterpili, 1916.

J. A. Kufura apgahdibā, Gorochowaja 64.

0305055927

VALSTS BIBLIOTĒKA
Inv. ~~393.493.~~ ✓

~~Sf 26.299k~~ ✓

Y

II

Дозволено военной цензурой, Петроградъ, 1916.

31 valstsdomneka J. Goldmana runas 28. novembrī 1915.

(Autogrāfs).

... Mū prātī nupur spūstās zauri zaur flū
vīstūmphanō kautar īstūnē nakti preti
kaldam nānū spūstūnātū. Tur, lūlū
tur, kur dāngava nēlā pūstū pūstū par
nupur unaiņēka rēkūnēcū, tur īstūnē
ū tēbrānē mīrdspūstā pūstūlī tēk
pūstūpūstā lūlūjū lūlūnē nānātū.
Nē krūstspūstā, nē mēlūnē brūnēnē, tē
pūstūpūstā nānī; vērīpūstā īstūnē nījānāt.
Tāgā mūstū pūstū brūlī nī dēllī nūstā
lēlū nī pūstūpūstā lūlūnē Tānā,
kura jūn pē gādūpūstūnēcū " tēkūstū nī
nīpū nīpūstū nīstūlūnēcū lūlūstā pē
mānā, spūstā nānātū, lūlū tēkū nīnānātū
pūstā jūnē nānātū pē nānātū, pūstā
Tānā nī tāgā, nīpū lūlūnātū pūstūlū
kūnētā, kur mēlūnēcū lūlūnē, kur
mēlūnēcū nīnānātū nīstūnēcū,
lēlū pūstā lūlūnātū nī pūstūpūstū
lēlūnātū — nīpūstā lūlū nīstūnēcū tēkū
pūstūpūstā lūlūnātū lūlūjū nī tēkū
nīpūstā pūstūlū lūlūnātū. Tānātū nī
pūstūlū jūnē pūstū. Lūlūnātū nīstūnēcū!

Janis Goldmanis

Latweeschu Strehlneeku Bataljonu garigais tehws un Bataljonu Organizācijas Komitejas preekšneeks dsimis 29. aug. 1875. g. Lihwes pagastā Bauškas apriņķī, Kursemē, un ar wīsu sawu lihdsšinejo darbību peeder pee latweeschu semneezibas firnigakeem, idealak em un neatlaidigakeem darbineekeem. Jan agri, pirms sawas eewehleschanas Zeturta Walsis Domē, J. Goldmanis dsihwi veedalas sawa pagasta sabedristā dsihwē, wispirms tā pagasta weetneeks un skolas wezatajs, eepasidamees praktiskā ar muhsu pagasta samneezisko un administratiwo puši. Lihds ar to Goldmanis rofigi darbojas sawā tuwakā un tahlakā aplahrtnes sabedristā dsihwē — Zichiles krahj-aisdewu sabedribā, tā preekšneeks, Baldones Lauksaimneezibas Bedribā tā rewidents, Zelgawas Sawstarpeja Kreditsbedribā. Ar wiseem Kursemes latweeschu semneezibas labakeem zenteeneem un posahkumeem Goldmana wahrds zeeschi faistits: tā 1907 gadā Goldmanis teek eewehlets Sewischā Padomē pee Baltijas generalgubernatora, tad appreesch Baltijas reformas jautajumus, bet wehleschanās uš Zeturto Walsis Domi — tā preekšstahwis Walsis Domē no Kursemes semneekem. Schis pehdeja laika darbs sewischki padara popularu J. Goldmana wahrdu, sahlot no wina wehsturiskās runas Walsis Domē 26. juliā 1914. Ar scho runu walsisdomneeks J. Goldmanis kluhst par weenu no muhsu popularakeem politiskeem darbineekeem. Kad wehla sahlas behgtu kustiba Kursemē, walsisdomneeks J. Goldmanis ar wīsu sawu firnibu un temparementu nem dalibu pee behgtu listena atveegloshanas un kopā ar walsisdomneeku J. Sahliti, organizē latweeschu behgtu apgahdibas organizāciju preekšstahwu kongresu 30.—31. augustā 1915, kursh nodibina Latweeschu Behgtu Apgahdashanas Centralkomiteju. Tās darbiba walsisdomneeks J. Goldmanis nem shaklu dalibu tā waldez lozeklis. Bet neween sche, ari sawā palreja darbiba walsisdomneeks J. Goldmanis nepeekus gahdā, sahlanā ar latweeschu otro walsisdomneeku J. Sahliti, par latweeschu behgtu un wispar latweeschu semneezibas wajadšibam, sewischki par muhsu pagastu paschwaldibalectam. Kur ween kaut tā un kur buhs bijis eespehjams lihdsē, tur J. Goldmanis neween buhs wahrdeem solijis, bet ari ghjis un isdarijis.

Bet weens darbs paliks tā rokām nedarinats peemineklis J. Goldmana waldam latweeschu tautas wehsture — Latweeschu Strehlneeku Bataljonu dibinashana. Eewehlets par Bataljonu Organizācijas Komitejos preekšneeku J. Goldmanis ar tahdu pat energiju, tā ar taktu un politisku tahredšibu, ispilshawu swarizu un atbildibas pilnu darbu. Bataljonu ahreja gaita, wina pnahkumi kaujas lauka — wispahribai wairak waj masak šinam, bet wīš eeschejais sareshgitais organizeshanas un administrācijas darbs paleek apshewtahlakishawoscheem, un J. Goldmana nopelni shini darbā naw masak wehstajami, tā tee, ko mehš redjam uš ahreeni. Kur bijis jaaisstahw latweeschu tautas gods, latweeschu plaschatās sabedribas intreses un wajadšibas, ne tikai teerjās, bet ari darboš, tur J. Goldmanis arween bijis weens no pascheem pirmajis un tā pateeks tautas preekšstahwis ispidbijis sawu usdewumu. Weenkahribis wiseem arween peeeetams, pret wīsu wajadšibam un behdam ušmanigis atshauzigs, J. Goldmanis ari tā zilweks eeguwis plaschu popularitati un tahmihlestibu.

Kad reij atskatisees uš latweeschu tautas tagadejam wehsturiskām deenas walsisdomneeks J. Goldmanis peederēs pee teem wihreem, kas gruhstā brīnaw galwu pasaudejushchi, bet ar tautas spehku koposhanu un paschdarbibu lihdsjuschi panest pahrbandijumu deenas. Un Latweeschu Strehlneeku Bataljoni ir sahrts jeds scho deenu ehrihshu fronti.

1. Latweeschu Strehlneeku Bataljonu nošhime.

Latweeschu jaunakā wehsturē Latweeschu Strehlneeku Bataljonu nodibinašchana un darbiba tagadejā pašaules karā paliks weens no wispiłgtakeem momenteem. Wišs labakais un stiprakais, ko Latweeschu tauta šewi krahušī pa gadušimteneem, konzentrejees Strehlneeku Bataljonos un ar wineem ispauschas uš ahru. Latweeschu Strehlneeku Bataljoni — ir reiše etišs, šabeedrišs un politišs akts.

Aplami daščreij teel jautats — kas mums buhs par muhsu Strehlneeku Bataljoneem, pirmā kahrtā šagaididami šahbus politiškus labumus. Šinah! itkā politiška tirgošchandš — mehš ešam dewušchi šaldatus un prasam par to šamaksu daščhadu teešbu un preešchrozibu weidā. Ja tikai tā buhtu — tad Latweeschu Strehlneeku Bataljoneem buhtu tikai deenas momenta nošhime, šamehr pateesibā tā ir tahlaka, plaščhata un dšikaka.

Latweeschu Strehlneeku Bataljoni — ir latweeschu tautas goda apšina. Kad wahzu šaldati Kuršemē mihdija muhsu laukus un plawas, isžirta muhsu dahrsus, nodedšinaja un ispostija muhsu ehlas, dšina ahra muhs no muhsu dšimtās jemes, tad pirmais instinktiwais šolis — aišstahwet to, kas muhsu, kas mums šwehtš un dahrgš, nešlatotees ne pa labi, ne kreiš, neko nerehškinot, neko negudrojot. Muhsu garigais zilweks protesteja pret šwešchineeka warmahžibu, no šchis gara apšinas waditi konzentrejās tautas šišškee špehki, un walštdomneeku Goldmana un Šahlišcha uššaulums par Latweeschu Strehlneeku Bataljonu dibinašchana bij tikai tas akts, kas šchim tautas špehku konzentrejumam dewa weidolu un nahža ihštā laikā. Un eekšch tam ari Latweeschu Strehlneeku Bataljonu tikumišlais škaištums — ša wini ir tautas pašchaišstahwibas akts, tautas šwehtako juhtu ušleesmojums, karštas šršnibas un mihlestibas šolis pret šawu dšimteni un plaščhako tehwiju, nerehškinotees ne uš šahdeem politiškeem labumeem un praktiškeem gandarijumeem. Ja latweeschu buhtu politiški šwehreji bijušchi, tad tajā momentā, kad Bataljonus nodibinaja, daudš wareja gudrot, ša buhtu eenešigaki, tos dibinat waj ne? Doreiš šara isredšes pulka nebij tik gaiščhas ša tagad, un ja latweeschu tauta šawas ašinis buhtu gribējuš isleet par politiškeem wehrdineem, tad daudš wareja špredelet, šchā waj tā buhtu eenešigaki. Bet latweeschu tautas goda peenahštums tai neweenu azumirkli nešahwa šchini brihdē prahtot: šur bij Kreewija, šur bij latweeschu tauta. Nešahdu atreebibas, ne ruhštuma juhtu par 1905. gadā nodaritām pahrestibam newareja šchini preešch pašaules wehstures išchkiroščā brihdē latweeschus šawet, ar wišu kruhti šasleetees pret eenaidneeku, lai peerahditu, ša wešelu tautu war gan nošaut, bet ne apšpauđit. Un šchini politiškā nešawtibā, kas ispauschas ar Latweeschu Strehlneeku Bataljonu dibinašchana, wišs wina tikumišlais škai-

stums un spēks. Lai nākotne būtu kāda buhdama, leelā vehtures briedi latweešču tauta darijuši šāvu goda peenahkumu, tas viņas eefšējais apmeerinajums un gandarījums, kādi politiski labumi vaj kaunami var šim šolim buht, tas stahw otrā weetā, galwenā kārtā — wiņšch spērts aif tautas kolektīvas šrdsflaidribas, tas viņa tikumiskais attaiņojums un eefšējais nācionalais gandarījums.

Kā šabeedriškais šolis Latweešču Štrehlneeku Botaljoni ir eewehrojams panahkums, jo nenostrihdami leezina wišas pašauls preeškā, tapat kā preešk mums pašcheem, kā mums ir nācionalās kopintreses. Mehš širdejam un peebihwojam wišadas šchiru, grupu un pulziņu interesēs, šawā starpā naidīgās un weenas otru iņihzinajoschas, bet šhis ir akts, kas muhs wišus beedro, pulžē, apweeno. Par muhsu Botaljoneem šadodas rokas neween pišehtneeki un lauzineeki, neween proletareešchi un burščhui, tur ap'last naida balšis, kas atškan no wišattahlašajeem ekstremu lehgereem. Tos es leezinu, neweenu neapwainodams un neweenam neko nepahrmešdams. Šr dabigi, ka tiktah šaimneeziski attibstītā tautā, kādi ir latweešchi tautas lozeku šastahws daščadē, wiņu intresēs bešchi pretejas, ka no šcho intresču parešas šaškanošchanas atšarajas tautas garīgās un šaimneeziskās labklahjibas gaita. Bet Štrehlneeku Botaljoni mums otgahdinaja, ka šchim šchiru intresēm pahri, finamā wehturiska briedi, šajhlās žitas: mišleniba uš semi, šuru apdšihwojam, mišlestiba uš tautu, pee šras peedeam, šchelušs par šlturu, šuru pašči šareem spēšleem bijam radijušchi. Šās wišas mums agrat ilikās tahdas abirktas, aaišejadas leetas, ka par wiņu ešam bu pat wareja šchautiees. Kad agrat mums šajija, ka rar wnam war tahdu montu šedot, kā dšihwibu, tad šmišns daščam palaištjās šejā. Un tas teešcham pareši: mišlestiba nezeēšch šahšes, wahrbus. Bet tagad dšinte i šaudejušchi, šu tureli daudj išpošiti, mehš šchandē šaidrojamees un te šchais, we nte šigais, bet leelais un šlaifšs darbs iipka wišus w gahtnes wahrdu šarus un pahrwilka štrihpu w šem šoretijeumeen. Lai kā e tu nākotnes gaita, tagadejais tautas weentopus darbs paliks par šihlu un neapgahšchimu peerahdijumu muhsu tauta wehturē, ka beš wišam pret šchibu un šchiru nesaškanam, mums tomehr ir kautkas, kas muhs kā tautu weeno, šopo, šatur.

Un šchi atšina šabeedriškā šinā nepalika beš wešel'geem augšteem.

Un tr šchā wertā stahw muhsu Štrehlneeku Botaljonu politiskā nošime, ne aif apreškina, bet weentahrišchi aif ta likuma, ka šates godširdigs darbs nes pats šew šawas wehtibas lihdi. Wšpirms wiņšch išklerdeja šre wu administrācija un weenas dakas šreewu šabeedribas alojšchus eefšatus, ka latweešchi ir muhschigi nemeerneeki un teem žits nekās nestahw Prattā, kā škai dibinat „republicas.“ Mehš par šchi šant šijam šmehjamees, bet muhsu politiškee pr tineeki šoti labi prata ijm ntot šawu šahwofli, pēpuhit rešnu un breesniņu šcho buhu i šreewu waldošcho oprindu ažiš, un lai šais eššas bij žil maldigs buhdams, ja latweešs gibeja šolu štreht dibinat beedribu, atwehrt konsumweeškalu, šarihšot teatra ištahdi, rar preeškchlahjumeen ne aif neru ašot, wiņam a we n bi šarehškinajas ar šteem šreewu maldijašjeem eefšā eem ra. Latweešch em un japeeleē šewišchās puhles, lai šatrā aif wišchā gadijumā tos iškledetu.

Nelutinot ņewi weltigi kaŭdam iluſijam, ka tã daudſinatã „wahzu wara“ Baltijã peh3 kara buhs maſaka, meh3 tagad waram rehkinatees u3 to, ka u3 latweeti kreewu adminiſtrazija wairs neluhkoſees kã u3 katrã finã jau bihſtamu elementu un wiſmaj ņaimneeziklã, warbuht ari garigã kulturã laukã neliks mums mahſſligus kawektus. Ditrãhrt waram rehkinat to, kã u3 pu3lihd3 droſchu warbuhtibu, ka Latweeſchu Strehlneeku Bataljoni waldibai buhs demuſchi deefgan droſchu peerahdijumu, ka latweeſchi tai uſtizigi kã robeſchu elements un robeſchu nowadus wairs kreewu adminiſtratori nekolonijes ar wahzu koloniſteem, bet atſtahs latweeſcheem wiinu dabigã3 teeſibas: d3ihwot d3imtã ņemẽ. Wehl

Mahſſ. S. 3 ihruka ſihmejums.

Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu noſihme, neſſajama pee fruhtim.

wairaf, ai3 ſchi paſcha eemeſla mums teeſiba Ŷagaidit, ka kreewu waldoſchã3 ap-
rindas turpma3 ſtiprinã3, kã wiſnai walſts intrefes noderigu, latweeſchu elementu
Baltijas juhra3 peekraſtẽ.

Wehrjuſchi u3 ņewi ar Ŷaweem bataljoneem kã tauta kreewu walſts un
Ŷabeedribas u3manibu, waram Ŷagaidit, ka wiſmaj par weenu etapa punktu
eſam tuwinajuſchees Ŷen gaiditai un lih33 apnikumam wikatai Baltijas Ŷemſtu
reformai. Muhsu kreed3oſchã3 nebuhschanas apgabala eekſchejã pahrwalbibã un
Ŷaimneekoſchanã tagad kã u3 delnas redŶamas, ari walſts intrefes praŶa wiinu
noŶahrtoſchanu, tapeh3 jaŶagaida, ka Baltijas wahzu leelgruntneeziba atteezigã3
ŶŶerã3 nejin waj peh3 kara ilgi warẽ3 u3turet Ŷawu reformu wiŶinaŶchanas
diplomati3u un tai paredŶamã nahkotnẽ peenah33 gals. Bet, ari Ŷcheit Ŷewi ne-
lolo3ot roŶchainã3 eedomam, weens ka3 Ŷkaidrs: Baltijã nebuhs wairs pirmã3

un otrās šķiras eedšihwotaji, tur buhs leelās Kreewijas pilsoni, un ja latweešchi par tahdeem kluwuschchi, tas winu Strehlneeku Bataljonu politiskais nopelns.

Un wehl kas. Latweešchu Strehlneeku Bataljoni latweešchu tautas wahrdu darijuschchi tahlu pašihstamu ahrpus Kreewijas robešcham: Anglijā, Franziā, Italiā, pat pee muhsu eenaidneekem Wahziō. No kahdas mitiskās ziltis mehs esam kluwuschchi par šķaidri šinamu kulturelu tautu, un šchi šinašchana, šchi eepašihšchanās ir šhla, ka gruhtā břihti latweešchu tautas balši war ari dširdet tahlaši un par mums atšauktees. Tahlaš, šchi eepašihšchanās atweeglos mums turpmaš kulturelu un šaimneeziski šakarū nod binašchānu gan ar frantšcheem (kas bij uš deenas šahrtibas ihši pirms kara šahkuma), gan ar angškeem un pašchširs zeku muhsu mahššlas darbeem leelajās pašaules tautās. Tā eekšhejā walšts un ahrejā, štarptautiskā konjunktura, pateizotees muhsu Strehlneeku Bataljoneem, mums nobibinajušees labwehligaka, nekā pirms kara. Šchis politiskais eeguums gruhti uš šwareem iššwerams un ar olekti išmehrojams, tā to wehletos dašchs realpolitikis, bet ka winsch eeguums ir un paleel, to gan neweens newarēs noleegt.

Tahda ir muhsu Strehlneeku Bataljonu etišk, šabeedriškā un politiskā nošihme, par ko mehs wiši wairaf waj masaš buhšim weenis prahtis. Par nazionalo nošihme es nemaj fewišchki nerunašchu. Kas to gribēs šapraft, šapraftis jau no lihdsšcheeem aprahdijumeem, bet kam nazionalisma wahrds pats par fewi jau bubulis, tas paliks nedširdigs pret jebkahdeem peerahdijumeem.

Weena leeta gan tomehr jau šchini weetā japaštrihpo: kad Patweešchu Strehlneeku Bataljonu dibinašchanas ideja lidoja jau gaisā, pašchos darbineekos walbija diwi wiršeeni: weeni, un pee teem peedereja muhsu wiswezakee politikā, šchaubijās, waj ušaižinajumam, eestahtees bataljonos, buhs panahkumi, waj galā tur nebuhš tahdi elementi, kas latweešchu tautai godu nedaris. Par laimi šchis balšis, kuras šen wairs nebij mahzijušchās ušklaušit tautas širds pušteenus, palika šahkus no wišas leetas, pee wahrda nohza tee, kas wiskritiskā břihti nešchaubijās un tizeja tautas dšihwibas un wiša laba špehkeem, un išsteniba winu tizibu wairaf tā bagati atalgoja. Šchi leela wehšturiskā mahziba lai buhtu mums nozionalā škola, muhšcham nepalikt pee weza, dšihwibas radošcham un špehklus nešošcham darbam ar tizibu štatitees pretim un tizet, ka kolektiwā, gruhti weenibās registrejāmā un matematiski aprehšināmā un politiski išwadāmā tautā te pate labaki atradīs, kas tai darams, un pate ees pareišo zeku.

Šchini šinā tišlab nazionalisma noleedšjeem, tā muhsu ultrapatrioteem dšihwe ar muhsu Strehlneeku Bataljoneem demuši labako školu.

Newajaga noleegt pašcheem fewi. Kas mehs esam, tas mehs esam. Bet politiskās prohtošchānās un peenemamo ištāba štaigošchānās un išdabašchānās politikās weetā preekšchroka dodama no tekošchām dšihwes wajadšibam išaugušcham, radošcham darbam.

Latweešchu Strehlneeku Bataljoni ir weens no teem darbeem, kas paleel tā zeta štābs uš ta wehštures zeta, kur tautas šawus liktenus štaigā.

Wiš šaprotameem eemesleem šche newar buht runa par muhsu Bataljonu militaro nošihmi. Par to wehl wehštore teiks šawu wahrdu.

Вина Кејсариџа Аугуџиба Веелџнаџ Николajs Николajewиџџс.

2. Latweeschu Strehlneeku Bataljonu izelšchanās.

Latweeschu Strehlneeku Bataljonu izelšchanās wedama atpaķat uš muhju tautas pahrđšihwojumū wisřmagakām deenam — uš pawafari 1915. gadu. Muhju karafpehķs ilgaku laiku turejās pee Wentas, tad eedšihwotajeem negaidot, kurus alojofchā nesinā mehnescheem bij tā noturejuschi laikraksti, pahtruhļa apfardšibas linija pee Wentas upes, un wahžu pulki, beeschi waditi no weetejeem Kursemes wahžu kolonisteem, tā šifenu bari isbira pa wišu Kursemi, pahřsteigdami eedšihwotajus glušchi nesagatawotus uš behģřchanu. Kurseme lihđi Beelupei, likās, řaliks eenaidnreka rokās. Jelgawā wahzeeschi řahwa wehřřchus un bruhweja alu un řtaigaja ar rosem pee kruhtim. Atteezigās weetās řtaigaja papiri, řa Jelgawa, aiřřtahweta lihđi pehdejam, pahřģahjuři eenaidneeka rokās. Ģenaidneekam laikam bij eemesli, eestatit řa Jelgawa pahreet ta rokās, un wahžu karafpehķs, řeremonialmarřchā, pa Jelgawas-Schauku řchořeju tumojās Jelgawai. Bruhřchi řteepa galwas, řad no pilřehtas isředřeta deputajija nahķs pretim ar řahl un maiři. Šchinā brihđi, řad wahzeeschi bij tikai dařřchas werřtes no pilřehtas, netahķ no tā řaukteem „Rukku řalneem“ řchajpus Šwehřtes, wahzeeschus řanehma řlinschu řalwes un leelgabalu troķņnis. Ķas tas? — iř truhřzinajās wahzeeschi. Ķas jau nu nemaj nesafřaneja ar tām řinām, řo tee bij řanehmufchi zaur řawđm labām řaitem un pařinam. Ķur bij dařřchi Latweeschu pulki, řuri waronigā generala Potapowa radibā iřtureja wehřřturigū aprika žihnu pee Jelgawas, tā isřģlahba Jelgawū, řagaidija muhju karafpehķu palihģgā un leelu gobalu atđřina wahzeeschus Kursemē atpaķat. Ķā Kursemes latweeschu leela dafa tika poglohbta no nejauřřchas behģřchanas un eenaidneeka eebruřřchanās Kursemē nowilřinata uš 3 mehnescheem. Žil leelā mehrā řchīs gadijums iř jauza wahzeeschu nodomus, nebuhs řche nemaj řewiřřķi jaairahda. Peetiks ar to, ja eegaumesim, řa wahzeeschi 3 mehneschus agraki buhtu bijuřřchi pee Daugawas, řa gan tad buhtu iřřķřihrees Rigas liktens un řa gan tad iřřķřitos Wiđřsemē? Ķā iřřā, waronigā, ar wišu pařaules řaru řopā nemot, neleelā Jelgawas epifode, dabun milřigu nořihmi, řurai, řewiřřķi preeķřch Latweeschu tautas liktena leels řwars. Ķamdehķ ari řaprotama đřika tautas pateiziba, řo latweeschi jura pret waronigajeem Jelgawas aiřřtahwjeem ar brāřřģo generali Potapowu preeķřģgalā, řuram aiř pateizibas no latweeschu tautas pufes pařneedřa řelta řobinu. Ķe bij azim redřams gaischř peerođbijums, řahđu řlawenu darbu war padarit pat neleels řareiwju pulřinřch, řas pařihřřt weetejōš apřřtahķkus un đřiki řajuřřminats par řawas tautas un tehřwemes realu aiřřřtahweřřchanu.

Jelgawas notikumos tad ari meklejams Latweeschu Strehlneeku Bataljonu řlawenais pirmsahķums un pirmā řerde. No řahķuma domaja dibinat tikai tā řauktos „pulřinus“ no latweeschu brihřwprahtigajeem, řuri, wehř ne no weena neřřkubinati, peeteizās leelakos Latwijas řentros. Ķet apřřkatot tuwafā nodomu, pahřģahja uš to, řa dibinami Latweeschu Strehlneeku Bataljoni.

Nu radās ļautajums, řa uš řcho leetu řřatifees žiwilā un militarā wara Baltijas žiwilleetu pahřwaldneeka amatū iřpildija generalis Ķurlows. Ķeľřģeje wahzeeschu řřanřtis Rīgā bij nesatřihřzinamas. Ķabi řaprotams řatram, řahđu wareja buht nu řchās žiwilās waras atřauķřime par řcho latweeschu nodomu.

Totees fīltaku pabalstu latveešchu nodoms atrada muhsu militarapriņdās. Zau mahzeescheem Kursēmē cebruhtot, ſchi wara bij pahrlēezinajušes ne weenu reiši ween par latveešchu pateešu, ar darbeem daudī'ahrt apleezinatu patriotiſmu. Te latveešchu patriotiſkais nodoms atrada fīltu peeekriſchanu un nodomu, un Latveešchu Strehlneeku Bataljonu leetas wirſitaji, ar muhsu walſtsdomneeku J. Goldmani un ſw. adw. J. Kempeli preekſchgalā, drihſi warēja eepreezinat latveešchus ar patriotiſkā darba iſweſchanu dſihwē. Wina

Deputazija, kura pašneebja generalim Bokarowam ſelta ſobinu par buhſiġigo Selgawas aīſtīahweſchanu: walſtsdomneeki J. Goldmanis un J. Sablīis, rakſmeeks A. Keninſch, ſtudentis Gīlſdīnſch un mahģitais J. Sanders.

Keiſariſkā Augſtība Armijas wirspawehlneeks Leelknaſs Nikolajs Nikolajewiſchs apſtīprinaja Latveešchu Strehlneeku Bataljonu organiſeſchanaš noteikumus, lihdsj ar ſwarigo peeſiġmi, ka Bataljonu komandas waloda, lihdsj šs křeewu walodai — latveešchu. Pateešu uſtīzibu latveešchu patriotiſkai leetai parahdija ari generalis Alekſejews un to ſekmeja wajadſiġo weetā. Bataljonu ſaimneezīſko un administratiwo puſi pahwalba ihpaſcha Organīzācijas Komiteja, kuras preekſchneeks ir walſtsdomneeks J. Goldmanis. Juļija m. otrā puſē latveešchu preſē tad pa-

rahdas fēlofchais, no walstsdomneekēm Goldmana un Sahliſcha paraſtitais wehſturifkais uſſautums.

Pulzejatees ſem latweeſchu karogēm!

Latwijas dehli, mums atkants dibinat latweeſchu kara pulkus. Par pamatu ſcheem pulkeem teeſ likti tee 2 waronigee bataljoni, kas 19. un 20. aprill atſita wahzu uſbrukumu Zelgawai. Pulkus wadis latweeſchu wirſneeki. Latweeſchu pulki kalpos Latwijas atkarofchanai un aiſſtahweſchanai, lai ta ari turpmat jeltu, ka neſchkrama warenas Kreewijas daka. Scho pulku apgahdaſchanu uſnemas waldbiba, bet ka latweeſchu brihwprahrtigi pulki un tautas lepnumis, tee ſtahwēs muhſu tautas ihpaſchā aiſgahdibā un mihleſtibā.

Genaidneeks ſamin muhſu druwas; pahrwehrſch muhſu mahjas por pelneem un muhſu pilſehtas par gruwelkeem. Muhſu ſirngalwji un behrni, mahtes, ſeewas un meitas weenmehr wehl behg no launā waijataja. Wina zeeſchanas brehz pehz debefim, wini gaida muhſu aiſſtahweſchanas.

Un mehſ neefam weeni: deenu no deenas, plezu pee pleza, mehſ zihna-mees kopā ar diſcheno kreewu tautu. Dizat Kreewijas neſalauſchamai ware-nibai, tizat latweeſchu tautas gaiſchai nahlotnei! Lai tad pulzejamees ap ſawas tautas karogu ſem Dinogalwainā Ehrġka ſpahrneem.

Pehz 700 gadeem no jauna weidojas muhſu tautas liktenis. Pehz ſcheem 700 zeeſchanu un gaidiſchanas gadeem ir japeepildas tautas kulturelas atdſimſchanas ſapnim. Tagad, waj nelad! Kara laukā jums, Latwijas dehli, jarada tagad tautas liktenis un ſlawa. Juhs, wiſdemneeki un latgaleeſchi, kas dru-wās wehl iſkaptis zilajat, un juhs, kurſemneeki, kam arkli jau atſtahti ruſſe tehwu tihrumos, — apmainat iſkapti un arklu pret karewja jobinu! Un wiſi, kas iſkaiſiti ſweſchumā, bet kam firds wehl puſt preeſch dſimtenes, ſneedsat rolu uſ zihnu! Jo wairaf eſam ſaudejuſchi, jo wairaf mums jaatguhſt. Seela-jam waidu laikam jatop par leelu zeribu un leelas ſanemſchanas laikmetu wiſā muhſu tautā. Brahki, labaf zihnā dotees, nekā niht un iſputet pa ſwe-ſcham zekmalam! Kā arweenu, tā ari ſchini gruhtā brihdē, palikſim uſtizigi ſawai tehwu ſemei un kaſim paſchi winas likteni!

„Uſ eſchinas galwu liku, ſargat ſawu tehwu ſemi!“

Brahki, ſtunda ir ſituſe. Kas tiz, tas uſwar. Uſ preeſchu ar latweeſchu karogu par Latwijas nahlotni!

Ar ſawu patriotiſmu, ſawu uſtizibu 3 ram un Kreewijai un waronibu zihnās pret muhſu wehſturifko eenaidneeku, latweeſchi ir pelnijuſchees teeſibu, eet karā ſem ſawa karoga. Waj tas nepiida muhſu firdis ar lepnumu! Un ſur lai latweetis ar leelaku preeku zihnitos, ja ne ſem ſawa karoga?

Kur lai wiaſch mihtaf noleek ſawu galwu, ja ne uſ ſawas dſimtenes eſchās!

Brahki, kara peenahkumi janes wiſeem; bet lai ſtahjamees ſem karoga no brihwa prahta ſawas dſimtenes labā!

Latwju dehli atſauzatees, — pate Dſimtene juhs ſauz!

Valstsdomneekš J. Golbmanis tura runu pee latveeſchu ſtrehlneeſu iſwabifchanaſ Rīgā.

Dvadžijas Rīgā auguſtā 1915., latveeſchu ſtrehlneeſuſ iſwadol uf kara-lauſu.

Un juhs, kas esat išklihdūchi pa tableem švešcheem leelzeem un minat behgu tekas, — apstahjatees: Džintene juhs šauj!

„Dehvu semei gruhti laiki, dehleem jāet palihgā!“

Peterpilī, 19. jūlijā 1915.

Valstsdomneeki:

J. Goldmanis, J. Sahlits.

Latweeschu brijwprahtigo peenemšchanas komišja atklahj šawu darbibu, Rīgā, Terbatas eelā 1—3, Latweeschu Šiglitibas Beedribas telpās. Brijwprahtigo peenemšchana notiks katru deenu, šahkot ar zeturtdeenu, 30. jūliju šch. g. pulksten 10—1 deenā.

Latweeschu Strehlneeku Bataljonu Organizācijas Komiteja.

3. Latweeschu Strehlneeku Bataljonu organizēšanās.

Organizācijas Komitejas ufsaufums atrada dšihwu atbalši wišā latweeschu tautā, no k. ras leela daļa bij jau tahlu iškaisjusees pa Gekschreemijas pilseh-tam. Wišpirmee organizēšanās dorbi notika Rīgā, kā leelakā latweetibas zentrā. Rīgā šchim noluhkam atwehrās Latweeschu Šiglitibas Beedribas telpās. Tuvaki brijwprahtigo peenemšchanas noteikumi bij štahdi: „Latweeschu Bataljonu Organizācijas Komiteja“ ušajina latweeschu jaunekhus un wihrus, 17—35 gadus wezus, kas wehletos eestahtees jaundibinamos strelhneeku bataljonos, peeteik ees ušnemšchanas komišjas birojā, Rīgā, Terbatas eelā 1/3 Latweeschu Šiglitibas Beedribas telpās no plkst. 10 lihōj 1 deenā.

Šchinis deenās išfludinās peeteikšchanās weetas ari zitās pilseh-tās.

Peeteizotees jaušrahda paše waj zitas peršonibas aplezibas.

Wehlams, ka peeteiktos leelaks škaitis welošipedistu ar šaweem welošipedeem waj motora riteneem.

Getejams nemt lihdi gultas drehbes, wetu, šahbafus un t. t.

Wiš, kas eestahjušchees latweeschu strelhneeku bataljonos, škaitas aktiwā kara deenastā un hauda lihdi ar peederigeem wišas ar kara deenastu šaištītās teešibas un preešchrozibas.

Tā, peemehram, teem jaunekheem, kam nahšchās eesaulšchanās jeb mobilizācijas jastahjas kara komišjas preešchā, ir teešiba, eestahtees Latweeschu Strelhneeku Bataljonos, pee kam nokalpotais laiks tiks eeskaitits.

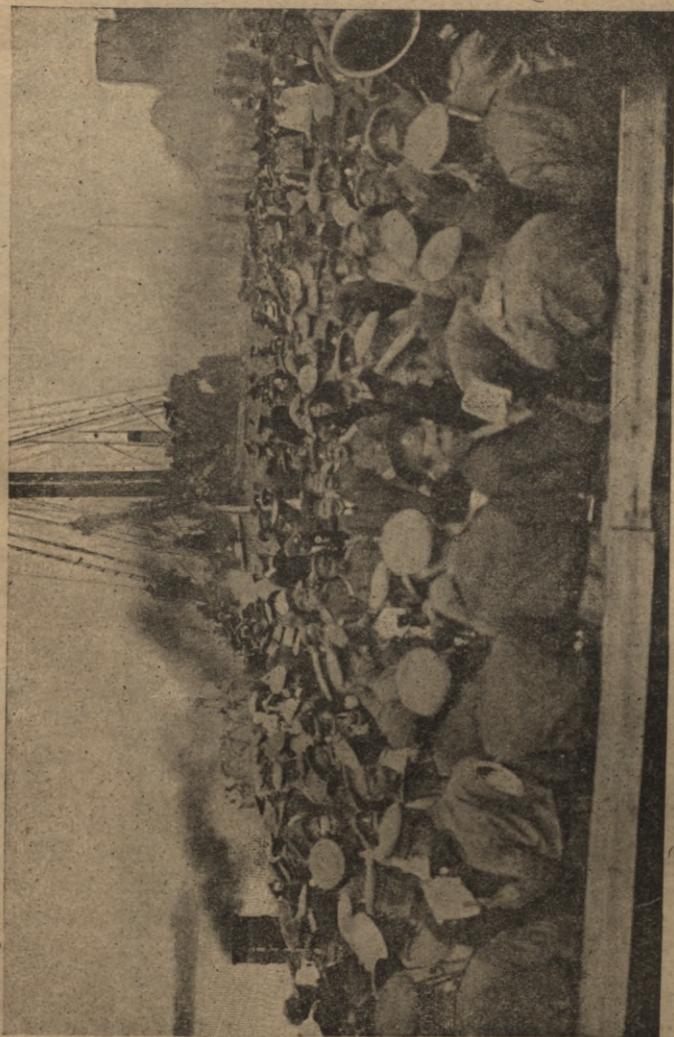
Bataljonos wiršneeki un apakšhofizeeri huhs latweeschu.

Rā apmahzibas un komandas waloda ir peclaišta ari latweeschu waloda.

Bataljoneem ir šawi karogi un kareiwjeem krukšču nosihme, pehž apstipriņateem paraugeem kreemu un latweeschu walodās.

Reisē, ar eestahščantos Latweešchu Strehlneeku Bataljonos, wīnu dalib-
neekeem no šwara, noškaidrot wīnu teešibas un stahwofli, atteezibā uš wīnu
peederigo pensijam un pabalsteem. Šhīnt leetā no Organijazijas Komitejas
pušes tīfa dots šchahds pašfajdrojums:

Atteezotees uš pabalstu išneegšchanu gimenem, kuru dehli eestahjušchees
Latweešchu Bataljonos, noteikta tahda kahrtiba. Latweešchu Bataljonos no-
nemto kareiwju apgahdajamee gimenes peederigee hauda teešibu uš pabalsta

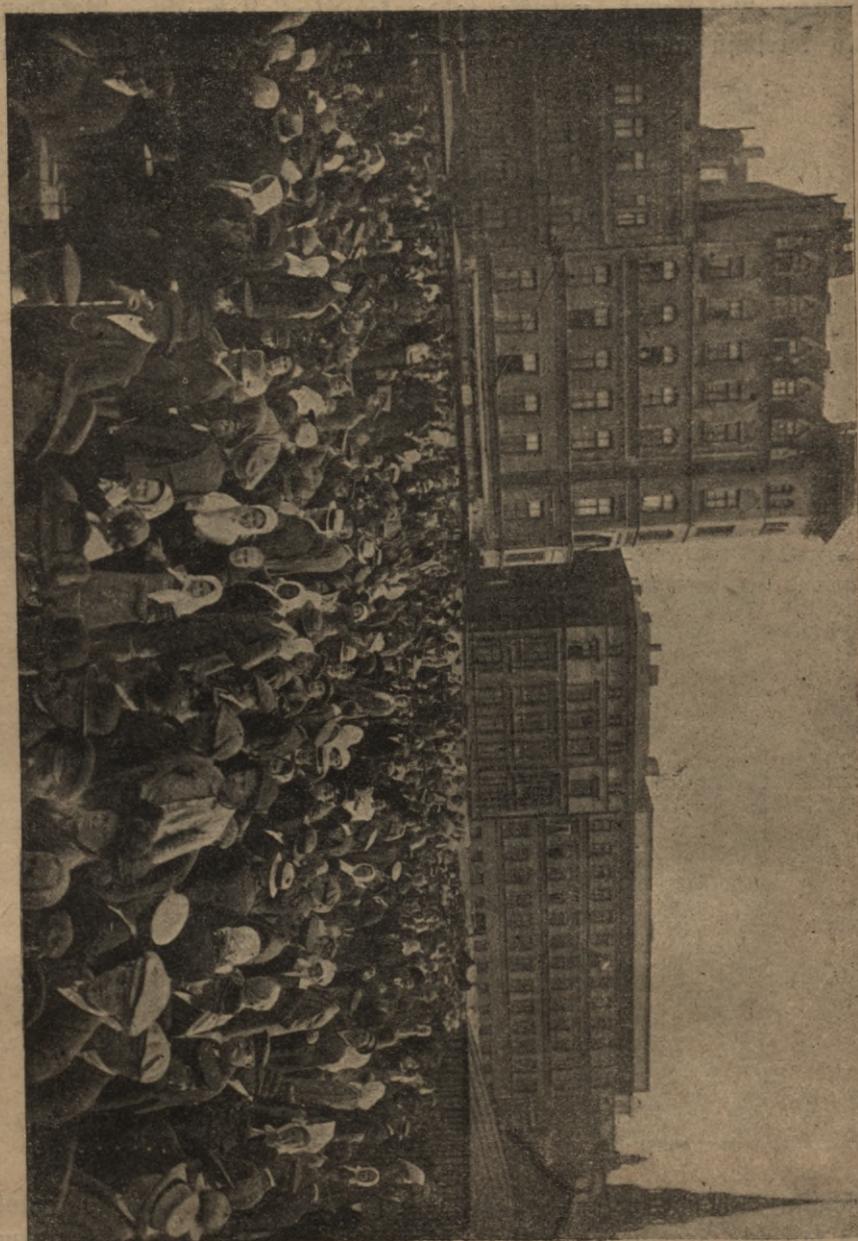

Latweešchu strehlneeki uš kuga Daugawas kraštmaie, Rīga.

dabušchanu, lihdsigi wīšam žitām kareiwju gimenem. Lai Bataljonos no-
nemto kareiwju apgahdajamām gimenem buhtu weeglaki tikt pee wīšam pee-
nahžigā pabalsta, Organijazijas Komiteja ruhpejušeess par to, ka Latweešchu
Bataljonu komandeeri išneedš wajadšigās apleezibas pabalsta dabuščhanai wi-
šeem teem Bataljonos nonemteem kareiwjeem, kureem mahjās palikušchi kahdi
apgahdajamee. Tahdeem kareiwjeem jagreesčas pee šawa Bataljona koman-
deera dehļ wajadšigeem dokumenteem un tee tad janofuhta šaweem apgahda-
jameem peederigeeem, kuri atkal šawufahrt pehž pabalsta greesčas pabalsta

isfneegšanas punktā uzsākot pabalsta dokumentus. (Pabalsta isfneegšanas punktā var uzzināt par atbilstošo apgabala kara pulku preekšneeku.)

Beļģu strēlnieku pienēmšanas Rīgā, atbilstošās preekšneekas veetas veļ eerihoja Zehsis, Valmeerō, Balkā, Strihwerē, Plawinos, Limbaschos,

Strēlnieku Rīgā augustā 1915, latviešu strēlnieku iznācēt uz kara lauku.

Smiltēnē, Mai-Straupē, Jaun-Laiženē, Ramlā, Stahmerenē, kā arī ahrpus Baltijas: Peterpils, Maškawā, Witebskā un daudj citās veetas.

Peeteikšanas wisnotā gahja koti sekmiigi, fewischi Rīgā. Strahdaja trihs galbi, bet tee tilko spēhja weikt darbus. Bataljonu organizetaju fauzeens atrada simtu tuhtstoschahrtigu atbalsi tehwijs tuwās un tablās malās. Zh-

stenibâ atdšihwojās fends tautas dšeesmas wahrdi: Uš eschinas galwu līku, fargat fawu tehwu seme! Pirmo darbu šķemīgais gabjeens redšams no šķe-
ščâ Organifazijas Komitejas šinojuma:

„Latweešchu Bataljonu organifešanas darbs šamehrâ ihšâ laikâ paweizees ar tahdâm šķemem, ka tās jo eewehrojamâ mehrâ wehl pahršneedi wišas šķe-
kumâ lolotās zeribas. Peeteiščanās, eeštahtees Bataljonos, lihdiščim bijuše
wišai dšihwa, un ta joprojam turpinas plaščos apmehros. Pee tam jauššwer
ahršahrtigi leelâ šajušma, ar šahdu mušfu tautas dehti greeščas pee Komite-
jas, gan peršonigi, gan ari ar rakstu, išteidbami wehleščanos, kâ Latweešchu Ba-
taljonu dalibneeki eet zihnâ par fawu dšimteni. Šahda leela šajušma walba
ščini šinâ, redšams no tam, ka Bataljonos peeteizas netikween tee jaunekti, ku-
reem stahw preeščâ kara deenests, bet leels daudšums ari tahdu, kas wehl
nemas naw šafneegušchi wajadšigo wežumu. Te japaššaidro, ka Komitejai tee-
šiba ušnemt bataljonos šawwalneekus ne jaunakus par 17 gadeem; turpretim
jaunakus par šķo wežumu war ušnemt tilai tad, ja jaunekku wežai uš to dod
šawu atšauju, kura peenešama Komitejai. To der eewehrot mišem, kas,
jaunaki par 17 g., wehšas eeštahtees Bataljonos, — lai Komiteju welki
neapgruhtina darbâ ar peeprašjumeem.

Leelâ šajušma redšama ari no tam, ka Komitejai peenahš daudš rakstišku
peeprašjumu, waj Bataljonos war eeštahtees ari jau aktiwâ kara deenastâ stah-
wošchi latwju šareiwji. Te japaššaidro, ka šareiwjus, kas jau atrodas aktiwâ
kara deenastâ, war pahrželt uš Latw. Štrehln. Bataljoneem, ja wini dabun at-
šauju no šawas preeščšneežibas. Šefreitorus, apalščofizeerus u. t. t. war
pahrželt uš Latw. Bataljoneem, ja tee Organ. Komitejai pašino par šawu weh-
leščanos, kalpot Latweešchu Bataljonos. Tad Komiteja tos stahda preeščâ
wiršpawehlneekam, kuršč dod riškojumu par pahrželščanu.

Patriotišku šajušmu parahda ari latwju jaunawas. Komiteja šanem weh-
štules, ar kurâm šeltenes išteiz wehleščanos, eeštahtees Bataljonos par
šķehlišrdigâm maššam, bet daščas grib teešchi ar eerotššchem rokâ eet zihnâ
par tehwiu. Atšihštot šķahdu leelu patriotišmu, kas mušfu latwju šeltenes
noštahda uš jo augšta etiška stahwoška, — Komiteja tomehr ar nošķehloščanu
špeesta paššaidrot, ka pehdejo wehleščanos newar išpildit. Turpreli šķehlišrdi-
gās maššas Komitejai wehl wajadšigas. Preeščyroka tam latw. šeltenem,
kuras jau praktišejuščas kâ šķehlišrdigās maššas. Komiteja luhdi lihdi ar
peeteiščanos eešneegt norakstus no mašfu atteezigeem dokumenteem (gatawi-
šas apleežibu, kur lihdi šchim praktišejuščas u. z.),

Lihdi šchim Bataljonos ušnemto šlaits pastahw netikween no peršonam,
kas eeššaitamas weenkahrščos šaldatos, bet jo škti atšaužas ari latweešchu išdee-
nejuščo šareiwju aprindas, kâ ka šķimbriščam bataljonos ir jau pašču tau-
teešchi no it wišam išdeenejuščo šareiwju patahpem — šahlot no šefreitora
lihdi palšawneekam.

Dej šķaubam, lihdiščinešâ šajušma wehl nebuht neatšlahšs, bet tur-
pināšees un išpaudišees aišween jaunos prašwos šawwalneeku pulšinos, šahdi
peeteišešes no dšimtenes malu malam. Komiteja tura par šawu peenahšumu
aišrahdit, ka peenemščana Bataljonos wehl aišween turpinas”.

Kâ pirmais šareiwis Latweešchu Štrehlneeku Bataljonos tila eerakštits
buhwamatneeks 19 gadus wežais Roberts Šoga. Peerakštischandš gabja til
Latw. St. Bat.

felmīgi, ka wairak ahrsti un daudj Komitejas eerehdni strahdaja lihdi 12 stundu karstalds darba deenās, lai pahrbauditu un peenemtu jaunus zihnitajus. Dajču deenu peenemto flaits ņeedjās lihdi 400 wihru! Sajuhšma bij tik leela, ka ahrsteem wajasēja raudsītees, lai Bataljonos neekluhtu jauneki, ar ņiņiņteem truhlumeem, un daudsi, pret kureem zehla tahdas eerunas, paņchi tās negribeja atņiht, luhgdami, lai ļauj ņtahteem Bataljonu rindās.

Bej peeteiņņhanās Rīgā, ka jau aņņrahdits, tas notika wehl wairak pilņeh-tās Baltijā, gan ahrpus tās. Behgki, kas atradās zekā, uņņinadami par Bataljonu dibinasņhanos, bij preezigi, ka wareja greeņteem atpaķak, aņņņargat ņawu tehwu ņemi. Ģestahjās Bataljonos ari daudj latweeņņu, kas lihdiņņhim bij dņiwojuņņi daņhadās Kreewijas pilņeh-tās. Nahja peeteiņņhanās pat no Mel-ņkas un Brasilijas.

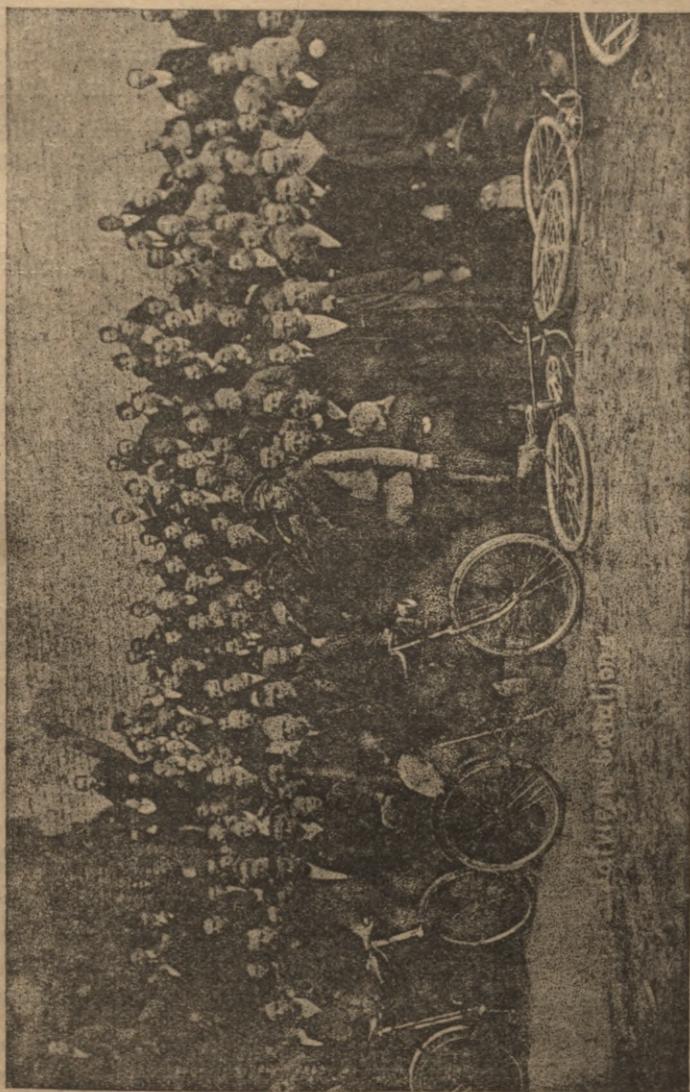
Daudj gruh-taki bij pahreet Latweeņņu Strehlneeku Bataljonos teem, kas jau deeneja armijā. Tuhņtoņņeem latweeņņu karewju, iņņaiņti daņhadās ar-mijas datās, gribeja pahrnahht Bataljonos, bet atduhrās uņ daņhadеем karwe-keem. Tikai pahrwahrot daņhadus kanzelejņņkas dabas ņņehrehņņhus, uņ daņču Organizazijas Komitejas dalibneeku eeteitumu un luhgumu, wareja pahrnahht Bataljonos. Daudjos gadijumos, kur weetejā preeņņneeziba nezehla ņehrehņņ-hus, ņņi pahreeschana bij weeglaka. Pehdejās mobilizazijās, pateizoteem Orga-nizazijas Komitejai, Igaunijas, Pleņkawas un Peterpils gubernās eefahrtots tā, ka jau tuhli pee nonemņhanas war eestaitit Latweeņņu Strehlneeku Bataljonos.

Pirmo Latweeņņu Bataljonu pulku iņwadischana no Rīgas uņ ļaujās loulu noteek jau 1. augustā. Uzuleezineeks ņņo notikumumu aprakņta („Jaunatās Ģinas“ Nr. 211, 1915.):

„Behņturiska deena latweeņņeem bija wafar, 1. augustā. No ņaņtahda-meem tautas kara wihru bataljoneem pirmās pulzinņņ eestahjās wafar leelās tehwijas warenajā armijā. Jau ap pulņsten 10 no rihta brihwprahhtigeē karewji ņapulzejās Latweeņņu Bataljonu Organizazijas Komitejas telpās, Terbatas eelā 1—3, no kureenes tos pulzinaja bijuņhā „Olimpia“ teatra ņeh-tā. Ap plņst. 11 tur eeradās Komitejas lozekki, latweeņņu wirņneeki un jauno karewju pawadoni — tautas ņeltenes. Bija dņiki ņajuhņminosņņs brihdis, kad tautas ņeltenites puņchloja bahlelinus rosem un kosņu puķu rotu un miņteem uņmudinajumeem, ņargat ņawu tehwu ņemi. Iņpuņchņotos tautas kara wihrus nostahdija leelā grupā ar weloņpedisteem preeņņhā un nofotografeja, pehņ tam Latweeņņu Bataljonu Organizazijas Komitejas preeņņneeks, apņweizis ļaunes tehwijas ņargus ņrņnigos wahrdos, aprehdija wineem to leelo uņtiziņu, kahdu wineem un wispahre latweeņņu tautai dahwina walbiba un augņtalā kara preeņņneeziba ar atļauju organizet tautas brihwprahhtigo bataljonus. Behņ aņsluhguma par Zaru un tehwiņu nodņeedaja „Deems, ņwehti Latwiņu“, un kad ļaunee tehwijas ņargi bija nofotografeti, ņahlas wimu gahjeens uņ noteikto ņapulzeņchanaņ weetu. Iņnahlot uņ eelas ņņis gahjeens eewiņkojās nepahrredņamā ļauņchu pulkā, kas ņamehma ļaunos karewjus ļaunmigam gawilem, kuras pahripehja ņpehzigais kara orkeņtrs gahjeena preeņņghalā ar tautas dņeesmas ņlanam „Nu ar Deemu Widņemite“, kurai ņeloja daņhas zitas gadijumam pee-mehrotas tautas dņeesmas ar kara marscheem. Daugawas malā bija ņadruh-mejuņchees ziti ļauņchu pulki un juhņmīgi uņgawileja ļaunaseem tehwijas ņar-geem, kuri drihņi eeweetojās plahņlotās un orkeņtra pawadibā dņeedot „Daugaw“

balta putodama", attahkinajās lejup Daugawai. Tālumā noškanēja tautas dzeefmas šķanaš „Dzeedadami, špehledami cenaidneeku uswarēs, dzeedami špehledami no karina mahjās nahšs”.

2. augustā noteek jau otra pulka iswadischana, ar wehl leelaku zehlumu un šwinigumu, neka deenu eepreešch. Laitraksti šino: („Šaun. S.” no 3. augusta 1915.): Seltenites pulkeem špeedās zaur šauschu druhšmam,

Pirmee latweešchu štrehneeti jeta no Rīgas uf kara-lauku.

šuras ar urrā šauzeeneem laida wīnas zauri, pušchlot karawihrus-bahlelinus. Šahds no Latweešchu Bataljonu Organīšazijas Komitejas lozekteem tura runu, šuru beids šeloscheem wahrdeem:

„Uj preešchu, tikai uj preešchu! Ja lemts, mirt ša waronigas tautas waronigeem dehleem, bet ne atgreestees ša glehwukeem! Urrā jušhu augštajam wiršwadonim — urrā jums!” — un jaušmiga gawīku šchalka negribeja ne rimtees, šaweenojotees ar špehzigajām „Deews, šwehti Latwīju” šķanam. Ša-

reiwju orkestram maršču špehlejot, šawiknojās gawilejofchais ļausču pulk, lihdsās jauneem kara wihreem, kas tika apbehrti wišā zekā puķem un seedeem”.

15. augustā pee Latweešču Strehlneeku Bataljonu iwwadišanas Rīgā ir kļahrt ari walsšsdomneeks J. Goldmanis. Winišch iwwada muhsu kareiwju ar šchahdu runu: „Tautas kareiwji! Juhš dodatees zihnā par šawu walsiti un dšimteni, seedeem pušchloti un dšeesmam zildinati. Tif jauks latwju tautas tifums! . . . Bet pašchi juhs ešcet wehrtigals seeds pee šawas dahrgās tautas kruhtim. Par jums preezajas wiša tauta, ari zitas Kreewijas un winai draudšigo walsťju tautas, par jums preezajas muhsu augstā waldbiba un walsťs likumu dewejas eestahdes. Kašds preeks, kašds lepnums buht latweetim, uš kuru noraugas tautu tautas un walsťu walsťtis! Špehzigu roku, tautas kareiwji! Juhš sineet, ka wiša tauta, wiša Kreewija šeko, katram juhsu šolim. Kā pa nakti, kā pa tumšu nemanot latweešču tautas dahršinā ušplaukuse jauka, šmaršchojofcha rose; tautas dahršinā, kas bij atšchirts nomalē, nolejā ar augstū, nešalauschamu preešchneeku privilegiju šehtu no gaischafas pašauls. Un nu kriht šchi šehtā, atklahjās jaukumu bagatais tautas dahršinšch, pilns rošchu un seedu, pret kuru kalnā wairs atleef tilai nahtres un nešahles . . . Šjeet drošchi zihnā par Kreewiju, lai glahbtu sem winas špahrneem šawu dahrgo dšimteni! Ar drošchu širdi, ar špehzigu roku šiteet eenaidneeku, lai muhsu dšimtene un tauta paliktu mums warenaš Kreewijas patwehrumā! No jums, tautas kareiwji, atkaras tautas laime un šešchana. Wiša tauta pazek rošas un luhš šwehtibu pār jums. Un — waj war buht wehl leelaks gods un lepnums, kā buht tautas kareiwim, tautas šargam, dšimtenes glahbejam wisleelata breesmu brihdi! Juhš ejeet atwest jaunu laiku, pehz kura jau tif šen, tif šen alkst tauta, dšeedot: „Kad atnahšs latweešcheem tee laiki, ko zitas tautas šen jau redš?“ Juhš ejat išnest tautai tešibas un taišnibu, par ko warejam tilai šlušibā ilgotees: juhs ejeet šagatawot zeku, pa kuru tauta ees palikt šawā tehwu šemē aššargata no šawas warenaš tehwijas, leelās Kreewijas . . . Šega ir krituše un latweešču tauta parašdijusees dišcha, balta un škaidra šawā uštizibā un padewibā; zihnitees par Kreewiju kā winas uštizamakee un padewigakee pawalsťneeki, lai muhscham paliktum kā latweešchi šawā tehwu šemē. Par jums štahw wiša tauta, šehhligā Semes Tehwa un Augstā Armijas Wiršpawehlneeka labwehliba, — urrā wineem“ . . . un — nerimštoschos urrā šaužeenos išplušt jaunee kareiwji ar miššigo ļausču pulku lihš dšilai luhšchana: „Deems šargi Keišaru!“, „Deems šwehti Latwiju!“; bet tad dišchi un brašchi, tautas dšeesmu šlanam wiknojot un seedeem birštot, šahšas šwinigais tautas kareiwju iwwadišanas gašjeens.

Bet šajuhšmā netika aišmiršta ari leetas nopeetnā puše. Tā 15. augustā lašam, ka Latweešču Bataljonu Organišazijas Komiteja, greešusees pee augstākās kara preešchneežibas ar luhgumu, atkaut dibinat beš jau atkauteem 2 latweešču bataljoneem wehl tahlakus bataljonus, luhšojotees pehz tam, zif peeteišees brihwprahtigo. Turpmakee bataljoni šauktos: Lihwšemes, Kurfemes, Semgales, Baušlas un t. t. („Jaun. S.“ Nr. 224, 1915.)

Walsťs Domes kara un juhšas leetas komišija 19. augusta 1915. g. šehde, zaurluhšoja likuma projektū par dašcheem papildinajumeem pee kareiwju dšimtu apgašdašchanas likuma. Walsťsdomneeks J. Goldmanis lika preešchā, mineto likuma projektū atteezinat uš Latweešču Strehlneeku Batal-

jonu kareivju dšintam. Komišja un valdibas preekščstahwi weenbalšigi preekščlikumam peekrita. Tā tad latweešchu kareivju dšintas bauda weenadas teešbas ar pahrejo kareivju dšintam.

Ari šabedriba mehginaja wišadi pabalštit patriotiško darbu. Sporta beedriba „Maršs“ preekšchneežiba septembra šahkumā laišč klajā šchahdu ušaižinajumu:

„Weizinat tehwijs atšwabinašchanas darbu, kurā tagad katrs ihšts dšintenes dehls patlaban peedalas pehz šawas labakās eespehjas — buhtu wehlams un eeteizams, ka ritenbrauzeji at d a h w i n a t u šawus ritenus Latweešchu Strehlneeku Bataljoneem. Sinams ir, ka no „Marša“ beedreem jau dašchi isteikušchi gatawibu to darit, un zerams, ka ari pahrejee neatteikšees no tam. Šaweblas tilai, kaut ari zitas ritenbrauzeju beedribas šetotu šchim peemehram“.

Ar šajuhšmu atšauzas ari zittauteešchu prese. Bataljonu išwadišchanas deenas pahrwehrtās par leeliškām owaziju deenam, latwju kareiwjeem, aisejot uš kara-lauku. Wezwezee ridšeneeki, kas peedšihwojušchi daščadas šwehtku deenas Rīgā, neštatotees uš to, ka Riga galwenā šahrtā bij jau ewakueta, neatzeras peeredšejušchi tildaudš šwinibas, un šauschu pulzešchanās. Šwinigā gahjeenā štrehlneekus no namu logeem apmehtaja rojem. „Wetšcherneje Wremja“ rakšta (Beewedu tulkojumu pehz „Balt.“ 71. Nr. 1916.): „Bataljons, kam pa preekšču gahja welošpedistu un moložikletistu komandas, braščhās rindās un walšts himnas un tautas luhgšchanas šlanu pawadibā šokoja uš Daugawas malu. Leeliškām gahjeenam arween peeweenojās jauni šauschu pulki. Un beigās gahja newis Latweešchu Bataljons ween, bet wiša latweešchu tauta. Pa tām pašchām Rīgas eelam, pa kurām nedekam ilgi no Kuršemes tezeja tautas behdas, tagad jauna gaišcha zeriba gahja, pirmoreiš pehz ilgeem zeeščanū un besteešchu gadeem latweešchi gahja lepni, augšti pazeltām galwam...“

Kā atteežiga wehšturiška momenta apšihmetajas šchis awišchu rindās ir rakšturigas, nemaj nešijajot tās pehz šodola.

Kad 1915. gadā nowembri iššludina Widšemē 1. un 2. šchīras wišpahrejo šemesšargu mobilizajijn, Bataljonu Organizajijas Komiteja dezembra pirmās deenās išlausch uššaukumu „Grūhtā břihdī“, kurā pašmo, ka ari mobilisejamee šemesšargi war eestahtees Strehlneeku Bataljonos.

Uššaukums greeščas pee muhšu peenahkuma apšinas pret šewi, pret gimeni un pret dšinteni, kura peenahkuma apšina, lai buhtu par muhšu waditaju ari tagadejā eewehrojāmā břihdī, kad patlaban eesauz 1. un 2. šchīras šemesšargus no gados jau wezakeem šaudim. Šchi peenahkumu apšina, — šaka uššaukums, — drošchi ween lišs aišmiršt tos grūhtumus, šahdi ir nenoleedšami šajuhtami, kad gimenem jaatdod šawi špehzigakee apgahdneeki, kad šewišchi behgtu lihdsšchinejee apstahkli zaur to teeš wehl šahpigaki šajuhtamo. Waronigais un išturigais latweešchu gars ari to pahrzeešis, ari šcho leelo upuri ar pašchaišleedšibu — aiš karštakās wehlešchanās, kaut tilai glahbtu šawu dšinteni!

Lihdsšchim latweešchu waronigais gars iššpaudās ar to, ka muhšu jaunatā paaudse labprahtigi eestahjās kareiwju rindās, peeteiškamees ša břihwprahtigee Latweešchu Bataljonos. Tagad teem šahšees blakus ari wezaki šaudis. Ari eesauktee šemesšargi war eestahtees Latweešchu Bataljonos. Tos peenemot Komiteja greešis wehribu uš to, ka Bataljonu rindās ari turpmal eestahjas tilai

šakotšņai, veselīgi un spējīgi kareivji, tā lihdšchinejee strehlneeķi. Tā tad, ja kādam nd eejantteem kareivjeem zeriba tikt išbrahķeteem, tad taķdi lai tuh-
lin teesķi greešķas pee wišpahreķām krona Komiteķam. — Komiteķa turpinās
brihwprahķigo peenemšķanu šķonedek katru deenu no plķft. 1 deenā, turpmā,
tā lihdšķim, pahra reišes nedekā.

Šķis ušķautums šķwulakht rahķa, ar kaķķdu stingriķu un peenahķuma
apšķinu Komiteķa raudšķiķees uš Bataljonu šķastahķwa nobiķinašķanu. Nešķlatotees
uš to, semesšķargu eestahšķanašķ Bataljonos biķ joproķam iķšķi kupa, un deķwa
eespeķķu, nobiķinat, beķ pamata Bataljoneem, wehķ referwes Bataljonus.

4. Strehlneeķu dšihwe kara=lauķā.

Ēestahķotees deenešķā, strehlneeķus apmahķa un nošwehķrina. Šķim attam
ir neween šķlijuma pamats, bet tas ir tā šķakot robešķliniķa tur, tai waķas dših-
wei, frontes aišķugurē, no šķķās, kas šķaistita ar kareiķwa jaumeem peenahķu-
meem un darbeem ziķņas lauķā. Šķos pšķiķķlos momentus eeweķroķot, šķapro-
tams, ka šķwehķrinašķanai ir šķwinigs raksturs.

„Now. Wremķas“ korespondeņķs, starp zitu tā aprakšķta latweešķu strehln-
neeķu šķwehķrinašķanas ķeremoniālu:

Mahķķl. J. Grošķwalķa šķimeķums.

Strehlneeķu šķwehķrinašķana.

„Aiš ištabas, ķur eereetoķees pulķa šķķķtās, starp peesņiķušķeem kokeem
baltā šķuegā šķahķw nostahķdita latweešķu strehlneeķu rota. Ķaunas, energiķķas
ķeķas, šķpirgķs, brašķs iķšķats.

Rotas wiķķu nostahķdits baltu draķķnu aplaķķs galķdiņšķ. Uš ta krusts
un Ķaunā Deriķa. Tuwaķā tuwumā — wairāķ wiršņeeķi, energiķķs palķaw-
neets kupaķam ušķam, un ķeenigs šķirģalwis — luterāķu mahķķitāķs.

De nošwehķrina latweešķu strehlneeķus.

Pulka palkawneeks tura ihſu uſrunv un uſaizina kareiwjus uſ droſmi un waronibu. Sneegs birſt no pilnajeem koka ſarcem, birſt uſ jauno ſaldatu plezeem un ſagataro toſ kà preeſſch upura. Palkawneeks komandè uſ luhgſchanu. Wiſſi nonem zepures.

Wiſpirms pareiſtizigo preeſteris noſwehti ar kruſtu un Jauno Deribu un nojwehrina pareiſtizigoſ.

Leelgabalu un flinſchu ſalwes noſſan meſchâ, tur apſtiprinadamas jauno kareiwju doto ſolijumu.

Tad ſwehreſta zeremonialu iſdara Luteranu mahzitajs: ar pazeltam rotam, lehni un ſkaidri ſtrehlneeki atfahrto ſwehraſta wahrduſ. Mahzitaja wahrdi ſtan meerigi un gari, kà dſeedot, un ſawadi pabalſo leelgabalu dahrdomai meſchâ.

Pa ſwehrinaſchanas laifu pee pulka eeradas Kara Padomes lozekki Gutſchfowſ un Krupenſkiſ. Pulka komandeers iſſauz urrà zeemineem.

Gutſchfowſ, pateiſdamees, atbild:

„Neſu jums Kreewufemes wahrdâ paſemigu ſweizeenu. Kreewija tiſz, ka wiſas tautas, kaſ brunojuſchâſ pret wahzeefcheem, ees kopâ lihdi pehdejam brihdim, tiſz, ka winas gahſiſ eenaidneeku pee muhſu kaſjam“.

Tajâ paſchâ nakti jaunee ſtrehlneeki gahja kaujâ — — —

Variacijas deht peewedu ſche zita azuleezineeka apraſtu par latweeſchu ſwehraſtu zeremonialu poſizijâſ („Jaun. S.“ Nr. 55, 1916.).

Zeetâ puſrinſki ap ſwehrinameem ſtahw beedri waroni, kuri atnahkuſchi no pirmâm poſizijam maſâ atpuhtâ. Reweena ween ſcho warona krihti rotâ ſura kruſtſ. — Un jaunee ſtrehlneeki, eenaidneekam azis ſlatidamees, dob ſwehraſtu.

Pirmaiſ uſrundâ jaunektuſ bataljona komandeers: „Sehni! Schodeen leela deena preeſſch jums — juhſ dodeet ſwehraſtu. Swehraſtſ ir zehla un ſwariga leeta zilweka dſihwè. Juhſ dodeet apnemſchanâſ leezibu ſew, juhſ apleezinat uſtizibu Waldneekam un Tronam. Pirmâ ir juhſu dwehſeles leeta, par to juhſ atbildeseet ſew, ſawai tautai, ſawai tizibai — otra ir juridiſka, ta ſlehdi juhſ liſuma normâ, par to juhſ atbildeseet Keiſaram uu Walſtij. Eſ tizu, ka juhſ atbildeseet par wiſu. Warbuht rihtu juhſ zihnâ eſeet, — eſeet ſlawâ ſawai tautai, eſeet droſchumſ Waldneekam!“

Tahkaſ runâ muhſu paſtahwigaiſ kara mahzitajs Apſalns: „Mirſi ſpoſchi ſaules ſeltſ pahſ ſemi, gaiſ wiſno pawafara preeſſchuhtas. Buhs ſaſas birſeſ, kur juhſ tagad ſtahweet, pahſ ſemi leelais ſeedonſ nahkſ. Buhs ſeedonſ dabâ, kà aiſweenu, bet ſaploſitâ zilweka dſihwè ſtaigâſ rudenſ ehnaſ. Ar ſahpem waigâ klichſt pa ſweſchâm malam Deewſemiteſ laudis, tee dſihweſ pawafaru uſauſtam gaida. Uj jums, uſ ſawu ſako ſpehku gaida zeetuſchâ latweeſchu tauta, — uſ jums, kaſ eſat latwju tautas ſtiprumſ, neſalauſchama klintſ. Ejeet ſtipri pret eenaidneeku, radeet dabas pawafari ari pawafari zilweku dſihwè, lauſcheet zeku atpaſak uſ Deewſemiti, lai latwju mahte war no jauna miht ſawas miſkâſ ſehtas tekaſ, lai latwju tehwaſ no jauna dſen wagu tihrumâ, lai ſwehtâ laimè apaug ſaſâſ druwaſ. Lai ſeme gawilè uſwarâ, kà ſchodeen ſaules ſeltâ!“

Sawu runu beidſot mahzitajs nowehl laimeſ komandeerim un ofizeereem

un špehžiga palahwibas luhgšchana: „Tad lai mehš ņawam wadoxam!“ atbal-
ņojas behrju biršē — —

Wakas brihšchus strehlneeki pawada — ņemnižās. Tās ir ar koku un
špraišlu palihdšibu eerihkoti apakšchjemes kambari, pehž eefpehjas augstakās
weetas, meščinā, waj birštalās, kur preekšč tam labwehligs azumiršligais
strategiškais stahwoškis. Kambari eerihkoti no katrā weetā wiščhrtal peceetama
kara materiala, daščhada leeluma, ar ņemas puščaudšes weida išejam uš ahru.
Semniščhu widū eerihkoti dšeljškrakšne apšlidiščhanai, gar mālam — gušas
weetas. Wakas brihščhos kareiwji laša, rakšta wehštules, waj pahrrunā pah-
dšihwotus notikumus, apšpreešč nahkotnes planus.

Maščl. J. Groščwalda šihmejums.

Geēja strehlneeku ņemnižā.

Semnižās eefšchpuš R. Škalbe aprakšta („Viščd.“ Nr. 313, 1915.): „Diš
filts un draudžigs gaišs mani apnem šchini ņemes buhdā. Weenā pušē ir pa-
wards, ņahrtā uguntina kuras kegeku kraščninā, uš ņchnores pahr plihti šchah-
wejas lupatas, tur pašemigi ņehd katlis un trumulis kuhp — tas ir dentiščhiku
katlis, kuri wada možās wiršneeku komandas ņaimneezibū. Dtrā pušē gar ņeenu
stahw wiršneeka ņemās un ņchaurās dšeljšgultinas, šlihi pahr winām nolaiščas
greeti, no apakoteem, nomijoteem kokeem, starp kureem tiš košchi mijas ņagan-
bruhnā egles miša ar behrja taščhu baltumu . . . Bet tur taščkal vee loga
ir itkla kabinetš un ehdamistaba, warbuht, ari „ņalons“. Ap galdu tur ir tiš-
daudž telpas, ka ap winu war ņehdet un stahwet, lampa ir aišdegta . . . ņa
gān, te ir „ņalons“, ņeenas un greeti šchāt galā ir nolihmeti ņakām tapetem
ar ņarkanām rošem. Warbuht ta ir kara wihra grešniba, bet warbuht ari tišai
praktiškā wajadšiba, lai ņmiltis nebirst ehdeenā. ņo kad paleek klušu, tad war
dširdet, ka ņemes kalštdamas birst žaur greetu špraugam uš grabošchām
tapetem“.

Par strehlneeku dšihwi ņemnižās azuleezineekš („Žaun. Siņ.“ Nr. 60, 1916.)
rakšta: „Saldatini dšihwo weegli išgehrbuščees, wairakās iščuguna kraščnitēs
iwehlo behrju ogles. Gar abām pušem widus žekām atrodas nahras, uš tām
ņaņehdbuščees ņaldatini — dšer tehju. Galā, pa labi kanzeleja, tur ņwana tele-
fonus un deščurants nošwiħdis riščkojas. Paščā galā ņemnižai garšč galds.
„Luhš, galds, kur mani waroni nodarbojas ar literaturu, politiku“, bet wiš-
wairak rakšta miħlestibas wehštules tauteetem un lihgawam,“ peebilšt žokodams

komandeers. Pee šča galda weena šaldatina rolās redseju kaħdu wahzu filo-
sofa broščuru, latweešču uniuersalās bibliotekas isdewumā.

Ļašu grahmatas un laikraštus, kas galwendā kaħtā naħt kā labpraħtigi
seodojumi. Šči lašamā starpā atgadas ari taħds, kas šagahda jautru bħiħdi.
Tā muħšu Strelneeku Bataljonu wairakām rotam peešuhitita „Turku šultana
Aħmeta IV. grahmata Dnepras Aisakraštču kašakeem un kašaku atbilde uš ščo
grahmatu“.

Aħmeta III. grahmata Aisakraštču kašakeem 1600. gadā štan šelošči (tul-
kojums peħz „Dj. Weħstn.“ Nr. 5, 1916.):

„Es, šultans, praweešča Mueħameda deħls, Saules un Meħnešs braħlis,
Deewa peħznahzis un wina weetneeks, Makedonijas, Jerušaletes, leelās un
un mašās Eģiptes un wišu žitu walštibu pawehlnieeks, wišu žaru žars, wišas
radibas waldineeks, no neweena neušwarams brunineeks, Žesus Kristus kaša
neatlaidigs fargs, Žuħšu Deewa kurators, mušlemu žeriba un preeža, un kri-

Maħšl. J. Grošwaida šimejums.

Strelneeku dšihwe femnižās.

štito warenais aištahwis, — pawehlu žums, aisakražeescheem, man padotees
labpraħtigi bej pretoščanās un štuhrgalwibas. Aħmeta III.”

Uš ščo grahmatu kašaki dewa šelošču weħsturisku atbildi:

„Tu, šultans, nolahdetā welna braħlis un draugs, kas tu welns par
brunineeku, lai Deews tewi apšplauda un tawš kašapeħšs lai ismiršt, tu,
pašča Belžbula šekretars, turku maižepis, Bahbeles atšleħgkalis, Jerušaletes
rateneeks, Makedonijas bruħweris, Alekšandrijas žuħka, Podolijas mešča kašis,
luteranu papugailis, pašča nelabā deħla deħls un muħšu Deewa žoku peteris,
tu, žuħšaspurns, tu, šchihdu meesneeku šuns, tawas azis tu newehrfi pret kristi-
gajeem, tawu kašapeħšu mešs nebištamees, uš žuħras kā šauššemes ar tewi
žihnišimees, tu, nolahdetais welna kašps, lai žods tewi parauj! Tā mešs,
kašaki, atbildam. Datumu nešinam, jo naw kalendara, meħnešs ir pee debefim,
bet gads taħds, kaħds kalendarā, deena taħda pati, kā pee žums!

Kašaks košewajs

Bogdanenko“.

Smago un pahrđsihwojumu bagato latweeſchu kareiwja dſihwi pahrmaina ari kaħđs „jautribas wakars“. „Wetſch. Wremjas“ koreſpondents, kaſ peedaliſas taħđâ latweeſchu ſtrehlneeku kaſarmâ ſariħkotâ „jautribas wakarâ“, to apraħſta:

„Salbati nemanija kađ ar paħkawneeku eegahjâm kaſarmê, kura bij ſtaħwbraħam pilna laudim (kurſemneekem). Orkeſtris ſpeħleja deju un pahrideſmit pahri greeſâs wirpult . . .“

Pamanijis komandeeri, deſchurants uſſauza „ſmirno!“ — Uſreiſ wiſs apkuſa. Salbati ka ſaħaluſchi palika ſtaħwot, liħđſâs peeſarkuſchâm ſkulem. Komandeers apſweiza ſehnuſ un pawehleja turpinat dejas. Orkeſtris ſpeħleja no jauna un pahri greeſâs taħkať wirpult. Tagad tiķai pamaniju, ka telpaſ bij iſpuſchťotas karobſineem, papira puķem un eglitem.

Weena neehrtiba gan bij dejojatjâm: truħka ſolu, kur pauſeſ noſehſteeſ. Bet ſkuķem par to bij maſa behda. Sarunajâs un teħrſeja ar paſiħſtameem, un atķal dejoja beſ miteſchanađs. Te bij gan gimnaſiſteſ, gan behglet, gan lauzineezeſ. Wiſas winas weenoja kopejas ſkumjas par ſawu dſimteni un tagad kuhſojuſchais iħſais dejas preeķſ.

Bij aiſkuſtinoſchi to redſet. Paħkatos un redſu ſtarp dejojateem ari kaſaku truħſainâs galwaſ. Wini jau labi eedraudſejuſcheeſ ar ſaweem zihnaſ beedreem un tagad preezigi greeſchâs ar nuprajâm latweetem. Geraduſcheeſ ari nopeetnee, baħrdainee ſemeſſargi, lai noſkatitos, ka ſehni lihgſmojas.

Bitâs weetâs ta pate jautrâ dſihwe, iſleetojot atpuħtas briħdi. Bet wiſjautroať gaħja loſchmeteju komandâ. Te wiſi tiķai Ĵura kruſta un medatu ka waleeri. Te ari ſawſ ſtiħgu orkeſtris. Kolas ſaķehruſcheeſ ſehni un ſkuķi greeſchâs rotalâs. Wiņu jauķâs dſeeſmaſ man atgaħdina dſihwi kreemu ſaħđſchâ.

Ĵaħtneeku komandâ atķal ſpeħleja ne orkeſtris, bet uſ kaweereem. Te bij ſawa publiķa — baħmaſ modernâſ uſwalkoſ. Pamanija ſtarp ſtrehlneekem pahriſ ſawaduoſ wiħruſ, geħrbtuſ raibâſ angtu dreħbêſ. Paħkawneekſ man paſkeidroja, ka tee latweeſchi, kaſ abraukuſchi no Ameriķas, weenſ no Metſiķas, otrs no Buenos-Aireſ. Ĵiđſirduſchi par dibinateem latweeſchu bataljoneem, tee braukuſchi ſchurp, lai gan ſitabi maſ atzerejuſcheeſ ſawu dſimteni.

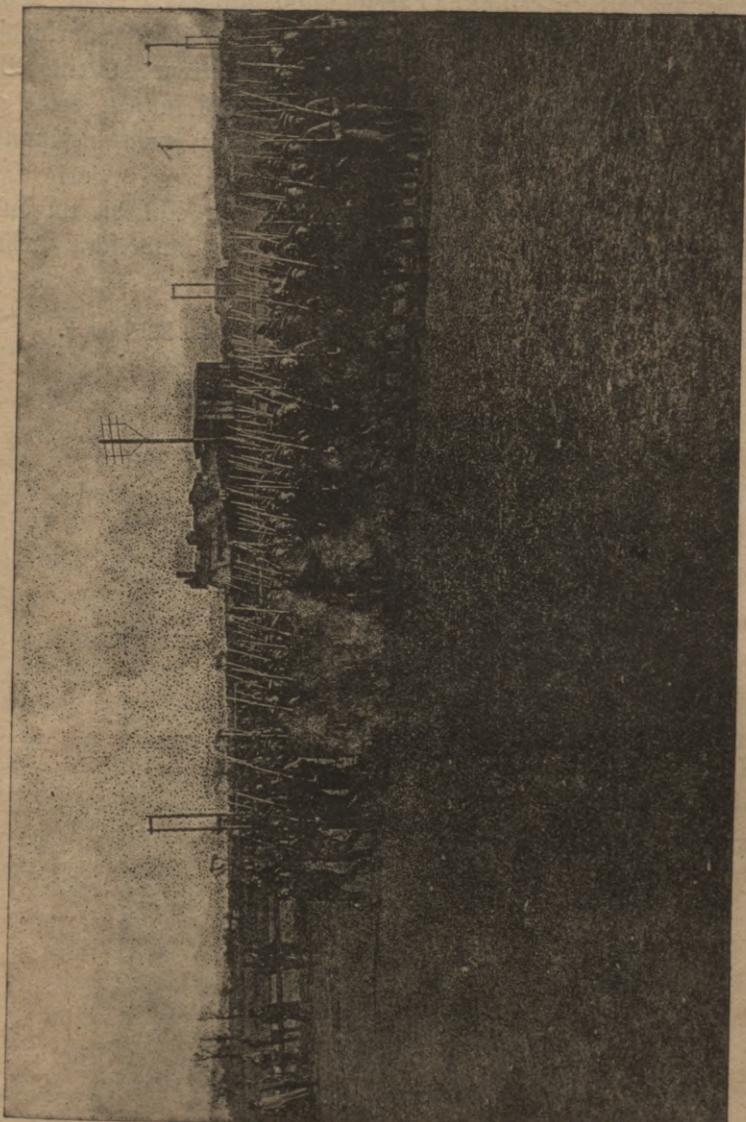
„Waj juħſ redſeĵat tautu peleķoſ ſalbatu ſchineloſ“ ſaĵija paħkawneekſ. „Un te ſtraħđneekſ, ſemkopiſ, eereħđniſ, ſkolotajſ, — wiſi ir weenſ. Ta ir wiſas tautâſ ſaĵelſchanađſ par ſawu teħwiĵu, taſ ir ſpeħkſ.“

Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu ſaſtaħwaſ wiſnotak ſoti inteligentâ. „Latweeſchu Strehlneeku leelum leelaiſ wairumſ taťſchu ir ĵilweķi ar finamu iſgliħtibu, tur ſaſtopam gan briħwpraħtigooſ tiķai ar pagaſta ſkolâſ iſgliħtibu, bet ir brangſ ſķaitſ taħdu, kaſ apmeklejuſchi wideĵâſ ſkolâſ, un neiŗuħķſt ari kareiwju ar augſtſkolâſ iſgliħtibu. Œchi inteligenze ir taſ nepaħrwahramaiſ dſihwaiſ ſpeħkſ, ko neſpeħĵ ſađragat pat wiſpilniĵaķee kaŗa techniķâſ eeroťſchi.“ (Ĵlat. „Rig. Sin.“ Nr. 353, 1915.)

Otrs eewehrojamaſ ſaktors latweeſchu ſtrehlneeku dſihwê ir labâſ atteeĵibaſ ſtarp wirſneekem un apaſſchkaŗeiwjeem. „Latweeſchu ofiĵeeri iſturuſ pret ſaweem kareiwjeem ka beedri weenkaŗſchi, ſiŗſniĵi, nelikđami teem iķ uſ ſoķa maņit leelo ſtarpibu ſtarp abeem ka taſ deemſcheħl, par daudĵ beeſchi teek daŗitſ. Ta runâſ ſabeedriķſ ſaķarſ ſtarp ofiĵeereem un kareiwjeem un attiħſtaſ diĵĵiplina ar pawiſam ſitadu rakſturu: naw ſmaĵi ĵuſtâ diĵĵiplina, bet ir ſapraſta

un ijuſta diſziplinas vajadzība, iſta peenahlumoſapſina. Tahda diſziplina tad ari leel wiſeem darbeem noritet ar dſihwibu un ſparu, jo gaitās katrs dodas ar ſajuſīmu un preefu" („Rig. Sinas," Nr. 353, 1915.)

Eſho labo ſatikſni ſtarp Latweeſchu Bataljonu ofiſereem un ſaldateem apſtiſrina ari zittauteeſchi, kam bijuſ eepheja to nowehrot. Tā ſahds freewu tautības ſeldſchers, ſibireetis, par to paſtahſta, (ſtat. „Dſimt. W." Nr. 66, 1916.):

Strehlineetu apmahziſšana.

ofiſeeri eſot laipni pret ſaldateem, pehdejee leefot rofu pee zepuresztilai tad, tad noklaufotees pauehles no ofiſeera, jeb tad, tad uſdewumu iſpildijuſchi, ſinojot to ofiſeeram. Wiſpahrejās ſarunās ofiſeeri un ſaldati iſturotees, tā brahki ſawâ ſtarpâ. Raut gan neefot ahreji redſamas ſtingras diſziplinas, tomehr ſaldati eſot koti pallauſīgi ſaweem preeſchneekem, un juhtotees nemeerâ ar ſewi, ja pauehli neefot tā iſpildijuſchi, tā preeſchneeziba wehlejuſes . . . Ari ſaldati koti brahligi ſateefot ſawâ ſtarpâ. **W**akas brihſchos pee rotakam

tee mahtot tã iſſargatees, ka lai nenodarot weens otram ſahpes, nedj zitas maſakas pahreſtibas. Reſerwẽ ſtahwedami tee maiſi un zuturu nedãlot, bet ehdot kopigi un zits zitam koti uſtizotees . . .

R. Stalbe leezina („Vihd.“ Nr. 319, 1915.): „Latweeſchu Bataljonos naw aſas tſchinu ſtarpibas. War redſet, ka wiſi, no augſtaſa wirſneeka lihbj ſaldatam tur ir beedri, kaſ ſolijuschees leelakam mehrkim. Wiſa diſziplina ir dibinata tikai uſ paſchu ſaldatu eeſſchejãs peenahkuma apſinae. Naw wehl bijis gadijums, kaſ wajaſetu leetot ſmagakus ſodus par diſziplinas pahrkahpſchanu. Waj juhs ſinat, kaſdi ir tee bahrgakee wahrdi, ar kureem kapteins Breedis, kureſch ir tilpat labſ audſinatajs ſawã rotã, ka wadonis kaujãs, retos gadijumos norahj ſaldatu: „Tu laikam neeſi latweetis, ka tu pats neſaproti ſawa peenahkuma“.

Par latweeſchu ſtrehlneeku droſuni, gara apſehribu, iſturibu un duhſchibu leezina daudji kara darbi. Starp zitãm ihpaſchibam — latweeſchu ſtrehlneekus zildina ari ka ſewiſchki labus ſchahwejus.

Poſizijãs ſihn. mahtfl. R. R i h t s †.

„Draufene“.

5. Latweeſchu Strehlneeku Bataljoni kaujãs.

Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu pirmo datu formeſchana noteel auguſta mehneſi, pehz tam apmahziſchana, un ſwehrinaſchana, tatschu wiſi Bataljonu eelahrtas darbi eet til ſekmigi uſ preeſchu, ka oktobra pirmã puſẽ laitrakſti jau ſino par Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu peedaliſchanos leelakãs waj maſakãs ſadurſmẽs ar eenaidneeku.

Tā „Jaun. Sin.“ 284 Nr. no 14. oktobra (1915) atšihmē, ka 13. oktobrī eewesti pirmee eewainotee no latweešchu tautas karwju tās dakas, „kura jau ispiilda šawu augsto ušdewumu, aktiwā deenestā aištahwedama muhšu tehwijas robeščas“. Atšaušmes par pirmām šaduršmem loti atšinigas preešch muhšu karwjeem: tee atšitufchi trihs wahzeešchu ušbrukumus, kuri bijufchi til fihiwi, ka beidsot šaduršme pahrgahjuši uš ūštikeem. Wahzeešchu ušbrukums apturets un tee zeetufchi ūmagus ūaudejumus. Kritis ari kašds wahžu ofizeers. Muhšejee eegurufchi dašchus guhštēmus, eerotšchus, patronas, kaškas.

Bet drihš ween Latweešchu Strehlneeku Bataljoni dabun plaščakus ušdewumus. Šaduršmes atšahrtojas, latweešchu sehnu špars un ilgas, žihnās apleezinat šawu duhščibu, spēhlē šawu lomū, Starp žitu 16. oktobrī teel išdarits ušbrukums pee Mišas upes. Jauno karwju gara stahwolli rakšturo eewainota latweešchu strehlneeku stahšts („Jaun. Sin.“ Nr. 289, 1915): „Bižām wišf dedšigi jaunekki. Mums bija ušdots išluhlot eenaidneeka daudšumu wiņa pirmās pošizijās. Šawā jaunekku dedšibā bižām newaldami, tā ka neapmeerinajamees tilai ar išluhlošchanu, bet ušgahjušchi eenaidneeka eeratumus, gahšamees wiršū pašcham eenaidneekam ar tahdu weilšmi, ka pilnigi pahršteidjam to nahts meerā. Šajutam wairs tilai gahšchamees un watajamees femim sem kašjam eewainotus pretineekus. No pašcha eenaidneeka eeratumēem mehš nešchēhlīgi apščahwām wiņu, bet drihši wiņam peesteidsjās palihgā no tuwešām pošizijām. Te peepeschi ušleesmoja signala rakete un azumirkli kahta šprafščket no muhšu apšlehptām baterijam mums aiš muguras no eewehrojama tašluma til karsta uguns pret eenaidneeku, ka tas neištureja, atšahpās un tila išbihts pat no šawām štiprajām pošizijām“.

Seelakas kaujas, kad Latweešchu Strehlneeku Bataljoni warejušchi parahdit šawu plaščaku darbibu pret eenaidneeku, notikufčas oktobra widū (1915.) un marta un julija m. šahkumā (1916.). Pirmās notikufčas Slokas un Olaines rajonā, abas pehdejas — Keļawas-Doles-Žliščkiles rajonā.

Ofižialā deena, kad Latweešchu Strehlneeku Bataljoni dabujušchi ugunskriftibu, ir 18. oktobris 1915. — Armijas Augštā Wiršpawehlneeka šchtaba šinojumā (no 23. augusta 1915. wiršpawehlneezibu par armijām wišā Reetruma frontē labpatifa ušņemt Wiņa Keišara Majestatei, Wiņa Augštibas Peelkaša Nikolaja Nikolajewiščha weetā, kufsch tila eezelts par wiršpawehlneeku armijām Kaukašijas kara laukā) no 19. oktobra lašams:

„Reetruma fronte 18. oktobrī uš jeemekeem no Rangera esera (jeemek-reetrumos no Slokas) wahzeešchi mehginaja ušbrukt, bet beš panahkumeem. Weenā no šchis deenas šaduršmem Rigas frontē ugunskriftibās kaujā bij gadijums išrahdit šawu augstu waronibu jaunām latweešchu nodakam . . .“

Ap oktobra widu, kad nahžās darbotees Latweešchu Strehlneeku Bataljoneem, eenaidneeka loks ūneedsjās ap Rigu 18—22 werstes leelā pušriakē. Ap-turets pee Olaines, tas laufās wiršeenā uš austrumeem no Olaines uš Doli, žeribā eenemt Doles šalu, kas tam bij til wajadsjiga pee Daugawas pahreščhanas. Uš reetumeem no Rigas kaujas oktobra šahkumā notila uš jeemekeem no Kalzeema — uš Leelupes labā krašta. Gar Leelupes labo kraštu te wed tilai weens zeščh — Piņku leelzeščh. Pahreedami Leelupi pee Blahneem, wahzeešchi eenehma Riščhuzeemu un pawiršjās tahtak pa Piņku žeku garam

Wolguntei, Alihwuischai un Kalnzeemam, nonahdami starp Kalnzeemu un Babites eferu. Eche wahzeeschu wirsiſchanas tika aptureta oktobra pirnâ puſê, Babites-Beberbekes purwu tuwumâ. Wehl beeschi minets ſadurſmes punktts ir Plakanu zeems, auſtrumos no Olaines.

Zihau afumu Iſſchiles-Doles rajonâ oktobra mehneſt rakſturo Ed. Wirſas aprakſts, kurſch ſchini laikâ apmeklejis B. mahjâs eerihfoto pahſeeſchanas punktu. Echi punkta ahriſts ſtahta atbrauzejeem („Jaun. Sin.“ Nr. 283, 1915.): „Septiaus mehneſchus eſmu bijis kara-laukâ, bet tahdu elli, tã iigahjuſcho nakti, wehl neeſmu rebſejis. Nebija eeſpehjamis ſtahwet ahra, jo galwa palika dulla no muhſu ſmago lahdiņu grauſchanas, Gaiſs bija pilns plihitoſchu granatu drumſtalam. Wahzeeschi ſeſchas reiſes gahja uſbrukumâ, bet katru reiſi bija ſpeesti atlahptees muhſu weeſuka uguns preeſchâ. Wini bija apgahjuſchi muhſu tranſchejas winpus Daugawas, bet muhſejee winus pee laika pamanija un neweens no eelenzejeem nepalika dſihws. Septito reiſi wini gahja atakâ plſt. 8 no rihta, bet tika iſkleedeti“.

Rahdu latweeſchu ſtrehlneeku uſbrukumu Olaines-Miſas rajonâ 1915. g. nowembri „Now Wremjas“ koreſpondents aprakſta:

„Atnahza pirmais ſals un latweeſcheem bij galwâ plani, par ſtraujeem uſbrukumeem. Taiſni uſ Kurſemes robescham. aij purwa klajuma, ſahlas preeſchu meſchs. Scheit meſchmalâ wahzeeschi eerihkojuſchi ſawus eerakumus un tilai uſ majas ſalinas, klajuma preeſchâ maſa ſadrupuſi mahjina, kur eemiti-najuſees wahzu ſargnodaka, ar pahris lojchmetejeem. Lai juſtos droſchaki, wahzeeschi gar purwa malu un meſchu eerihkojuſchi drahſchu aiſſchogojumus un uſmana aplahrtni.

Kluſi rit wikni wehl neaiſſaluſchâ Miſâ. Kluſam un uſmanigi tuwojamees winas mulſajeem kraſteem. Kad zaur tumſcheem padebeſcheem paſib bahls mehneſchſirpis, muhſu komandas pulziņſch nogulſtas ſemê un paleel brihbi tã ſaſtrindiſs. Weidſot upe. Redjams ſihls puburs aij upes un mahju drupas, kur miht wahzeeſchu ſargi. Atſtan poruſchika B. Kluſa pawehle:

„Sagatawot laipas!“

Echi pawehle drihſ pahreet no tuwakâ beedra uſ taſlako un kraſtmalâ jau riſkojas leetprateji. Paet minutes 15—20. Atkal ofiſeera pawehle:

„Laipas gatawas! Lehnam pa weenam eet pahri uſ otru kraſtu!“

Kareiwji eet weens peņz otra, zeeſchi flintes ſatwerdami rokâs. Te jau klacht wahzu aiſſchogojumi. Poruſchiks B. peenahl pee muhſu ſwoda. Mums japeeleen no kreifâs puſes pee wahzu ſargu nometnes, janoflehpjas un jaſagaيدا uſbruſchanas pawehle.

Diwi brihwprahſtigittee aiſeet drahtis greeſt. Lehnam wini peeleen pee ſtabineem, tas notihſti reſnu, dſelonainu drahti. Komandeers pahreet pee pahrejâm latweeſchu kareiwju nodakam labajâ puſê. Rahda komandas daka paleel par ſargeem pee laipam. Mums garam panes duhmu patronas. Sem duhmu ſegas mehs ſahſkim ſawu uſbrukumu, tas ſignals wiſpahrejam uſbrukumam. Bet muhſu beedri pa laſi un kreifi greeſch eenaidneeka drahſchu aiſſchogojumus, tihrot mums zeku uſ eenaidneeku tranſchejam.

Gufam Kluſu uſ klaja lauka. Aiſeet ſtunda, tee weena, otra, peepeſchi preeſchâ dſirdams ſchwihſchikis. Gerodas pee mums ſeldſebelis no drahſchu greeſchanas un ſiko:

„Isgreesam 20 fokus garu drahschu gabalu. Bij diwas rindas aisschogojumu. Neweena drahts neflaneja“.

Scho siuu pawehsta labajam flangam. Ari tur darbs eet uf beigam. Strahdajuschu feschu strehlneeke, pahrgreesdami fchetras rindas aisschogojumu, dewinpadfmit fokus platus.

Mehs sagatawojamees. Dsirdes, redjes un oschanas organi usker katru eespaidu. Schkeet, muhs jau eetin duhmi, fmird pehz twana un aufis flan la kaujas trofknis. Peepefchi dsird praporschtshika balff:

„Gatawi! Tuhlin usbrufsim!“

Daschi no muhsjeem kluhst nerwofi. Aplaahrt kapa klujums. Ais mahjinas drupam pazekas beefi duhmi, kuri eetin wisu aplahrtini. Klufumu pahrauz wahzu loschmeteja tarfscheshana.

No labas pufes dsird foku dipeshanu un trofknis. Uf preefschu falihluschu, schtikeem rokas mehs dodamees uf preefschu. Wispirmee drahschas bumbu sweedeji un laba pufe atflan „urra!“ Sprahdseens plihst pehz sprahdseena. Strauji trenzamees pa eerakumeem. Dsird wahzu balffs, bes apstahschanas tarfsch wahzu loschmetejs. Mehse eelauschamees eenaidneeka tranfcheja. Daschi no muhsjeem peestreen klah wahzu loschmetejeem un lihgsni kauz:

„Brawo! Urra! Loschmetejs nefabojats“.

Loschmetejam lihbjas guk eewainots wahzu faldats loschmeteja apfalpo-tajs. Lihbj pehbejam brihdim winfch schahwis uf muhsu upes pahrzelschanas weetas puf, nesinadams flaidri, la mehs usbruhlant no schneem. Daka wahzeeschu laimejas ismuft pa eerakuma palakejo eeeju un tee pasuda leeguma. Dshytes teem palak nebij parozigi.

Tad weens pehz otra leen no eerakumeem laula wahzeeschi. Sahluma parahdas kaska, tad feja ar garam uhsam — tad wis augums fashajas augfcha no eerakumeem. Wis tee padshwojuschu landsturmisti. Wini schigli ufpleen rokas gaisa un tura rokas kahdas tur fotografijas. Kahda, la teem leelas gimenes — lai tos nenolaujam. Ahtri aishwedam guhstelkus.

Schigli pahrmellejam wahzu tranfchejas. Kas tur wis naw! Siltas fegas, rokas granatas, 14 flintes, daudj munizijas, schahbi kahposti, schahwets schinkis, pat dsihw putns, fasetam kahjam.

Romandeers dod pawehli, ahtri sagraut eenaidneeka eerakumus un pilnigi fapostit wahzeeschu drahschu eeschogojumus. Dikko grafamees to pabeigt, wahzu artillerija schah schaut uf muhsu puf un pamirdj gaismas raketes.

Preezigi dodamees uf laipam, lai gan loms tihri smags. Esam eeguwuschu 12 weselus guhstelkus un loschmeteju. 10 wahzeeschi bij krituschu, bet muhsu upuri bij 2 weegli eewainoti. Gaismai austot ejam gulet sawas semnizjas. Bet nenahl meegs uf mihsstam flujam.

Pufdeenâ uffinam, la muhsu romandeers fanehmis no generaka telegramu: „Nododeet karstu, frfnigu pateizibu waronigajam porutschikam B. un winai braschai rotai par waronigo straujo usbrufumu eenaidneekam. Stahdat preefschâ apbalwoschanai wiswaronigalus latweeschus“.

Latweeschu Strehlneeku Bataljonu nopelni pirmas kaujas un kaujas fadurfmes ar fajuhsnu un gandarijumu tika usnempti no fabeedribas, bet ari semala un augstala kara preefschneejiba teem isteiza sawu atfinibu un pateizibu.

Swehtdeen, 25. oktobri 1915. Latweeschu Strehlneeku bataljonu Organisazijas Komiteja Rīgā saņehma no generāla Aleksejewa šefošču telegramu:

„Latweeschu Strehlneeku Bataljonu Komitejas Preešč-
šehbetajam.

Papildinadams šawu telegramu no 19. oktobra sem Nr. 14929, pašinoju, ka uš wispadewigo manu šinojumu par Latweeschu Strehlneeku Bataljonu pirmo kaujas křistibu un besgaligo mihlestibu un padewibu Keisaram un Dřimtenei, Keisara Majestatei labpatika ušraštit: „Sir řnigi pateizos“.

Aleksejews.

Generāla Aleksejewa telegramai no 19. oktobra, kura šefoja tā atbilde uš Organisazijas Komitejas telegrafisku šinojumu par pirmo křituscho Latweeschu strehlneeku apglabaščanu Rīgā un patriotiskām manifestazijam šchajā gadījumā — bij šchahšs šaturs:

„Šušu telegrama preeščā zelta Wina Majestatei Kungam un Keisaram. Wina Majestates wieschehligā atbilde šelos. Personigi es ar leelāto preeču šhķumus dabuju šinat par Latweeschu Bataljonu pirmajeem šokeem winu deenesta ispiłdiščanā. Roweħlu laimes uš panahķumeem. Šiteizu dřiķu pahřleezibu, ka Bataljoni tā zihnitaji šew eeguhs šlawenu wahrdu.

Aleksejews“.

* * *

No Armijas Augštā wirspawehłneeka šchtaba no 11. nowembra šino:

„Riģas frontē, uš walareem no Rāngera ešera, wahzeeschi weetam no jauna bij špeesti lahptes atpataķ. Doles šalas deenwiduš špižē wakar no rihta wahzeeschi ušbruka un eenehma Behřmenti. Ar peesteiguschos rešerwu pabalstu muħšu karaspeħķs isdarija pret ušbrukumu, kura šelas bij tās, ka Behřmenti eenehnam no jauna.

Do pašchu deenu, štrauji ušbruhķot eenaidneekām, lahda no jaunajām latweeschu daķām, no jauna parahdija šawu karewisķo iřmanu un waronibu“.

No Armijas Augštā Wirspawehłneeka šchtaba no 16. dezembra šino:

„Uš Leelupes kreišā křasta Latweeschu Strehlneeku partija, šastapās ar eenaidneeka partiju un metās šchitiku zihnā. Wahzeeschi aišbehģa, pamešdami kaujas weetā křitusķuš un eewainotus“.

Par šcho pašchu atgadījumū latweeschu laikkrāsti tuwāķi šino („Šaun. Šin.“ Nr. 350, „Riģ. Šin.“ Nr. 352, 1915.):

„Droščřirdigee strehlneeki šchis nedekas šahķumā iģahģa lahda tumščā nakti wahzeeschu medibās. Bija jau uš rihta puķi. Šřluħķi bij jau deenu eepreešč apzehłušči, ka wahzeeschu šargu pulģinšč atrodas meščā, werštes 3 no muħšeģo eerakumeem, itķa gřibetu tur eekorteletees. Bet muħšeģeem tahdi weeři nebij patihķami. Nošpreeda tos aišdřiht waj „šamedit“. Kāhķi 15 strehlneeki, šchtaba kapteina Ģ. wadibā, šahķa lawitees wahzeesķeem aišween lahtaki. Peelihda til tuwu, ka iģreeģa no wahģu aišřhogoģuma lahķas 3 aģis. Tad peħķšņni muħšeģee isdarija ušbrukumu ar šchitikeem. Zihņas weetā palika lahķi 10 křitusķi wahzeeschi, bet 1 šaguhštija. Tā ihšā břiħķi bij iņņihģinats wahzeeschu šargu pulģinšč, beģ tam muħģu waroni tā troģeģas bij eeguwušči, do-

fumentus, slintes, patronas, wahzeeschu kiveres. Ap 7 rihdā darbs jau bij padarīts. Kad wahzeeschi ņavos eerakumos pamanija muhsejos un ņahka tos apņhaudit, muhsejee bij droņhās weetās.

Trihs droņhņirdigakee latweeschu ņtrehlneeki tila ņtahditi preekņhā apbalwoņhanai ar Zura kustu.

Muhņu ņtrehlneeku Bataljona ņemas perioda darbibu raksturo ari ņahhda epizode („Zaun. ņinās“, nr. 54, 1916):

„Pa wairak lahgeem wahzeeschi apņhaudija Slokas pilņehņimū. Lai iņfinatu ņho wahzu bateriju un waretu to iņnihzinat, pulzinsņ latweeschu ņtrehlneeku gahja nakti iņluhlot baterijas weetu. Iņluhloņhanas nodakas dalibneeks ņho gahjeemu aprakņta:

Mahtl. J. Segnera iņhmejums.

Muhņu iņluhki pee Daugawas.

Bijām ņtundas diwas gahjuņchi, kad eetikām neiņbreenamā muņlajā, kur ņem dņikā ņneega ņeme nebija ņaņaluņi. Raņjam pahreet nebij eekpehjamņ, tapehņ iņkamees garņņkaulus un wilkamees uņ preekņchu rahpus. Kad tuwojamees wahzu poņizijam, eenaidneeks gan paņtahwigi apgaismoja wiņu apgabalū ar raketem, bet mehņ ņavos baltajos mehņtekos peeplakām ņneegā un palikām nepamaniti. Mums iņdewās iņņinat bateriju, kura bij uņstahdita lahdā uņkalnā un apmaņkota ar egņu un preekņchu meņchu. Pa zekām uņ mahjam muhņu beedreem iņdewās noņchaut pahri wahzu ņargaldatus un atneņt komandeerim ņlintes.

Otrā deenā, pehņ muhņu norahdijumeem, muhņu leelgabali ņaņchahwa wahzu bateriju un iņdņina wiņus no ņhim poņizijam.

No ta laika Slokā bij meers.

Latw. St. Bat.

Schahdas majakas fargu pulzinu šaduršmes notifa wairafos jeemas mehnešchos, kurās allaš nehma dalibu latweešchu strehlneeke. Kauja leelata apmehra, peedalotees latweešchu strehlneekeem, noriteja Rigas rajonā marta mehn. pirmā puše.

Par šchām kaujam kapteins F. Breedis raksta, („Balt.“ Nr. 1, 1916) starp zitu:

. . . martā ap pulksten 11 vakarā, kad leelata daļa strehlneeku jau bij pee meera, aij ņenas, kur atradās nabburga pulka šchtabs, atskaneja usbudinajuma trokšnis; mehš ņapratām, ka nu wairs par meegu naw ko domat, bet pehz daščām minutem jau Latweešchu Bataljona šchtabā peenahza rihkojums, ka usbrukums notiks gaismai austot. Tuhlit ņahka ņkraidit ņinnehši, atskaneja telefona signali un tai laikā, kad eenaidneeku puše wehl riteja parastā poziciju dšihwe, pee mums jau wišs kustejas un bej trokšchņa rihkoja dotees uš preekšchu . . .

Šttabā, kur drihš ween ņapulzejas wiši ofizeeri, eestahjās ņwehtšwinigš klusums, bet pehz tam, kad bij pašinots, kas katram darams, wišu ņejas apgaismoja meers, koncetretu domu meers. Nweeens wahrds netika minets par eespehjamu eewainošchanu; glušchi otradi: adjutanta preekščlikums, lai jau eepreekšč, wajadšibas gabijumam, ofizeeri peerakštitu ņawas adrešes, atstahja nepatihšlamu eespaidu, — it tā wišus aišklahra . . .

Jau pehz pusštundas rota ar tahdu ņewiškču noslehpumainu ņwarigumu, un klusu meerigumu nostahjās kaujas gatawibā meščmalā, gaididama, kad buhs jadodas uš preekščhu.

Bij redjams, ka katrs no strehlneekeem apšinajās wišu notikumumu ņwarigumu un nopeetnibu; daščhi warbuht domaja par ņawu peršonigo likteni, bet wišā kopibā bij manams stipers, pazilats gars, neapšlahpejama pahrleeziba un dšila wehleščhanās, parahdit kaujā ņawas ņpehjas.

Bejdarbiba tahdos brihšchos gulstas uš dwehšeli tā ņmaga nasta, kadehš eesahktā kustiba uš preekščhu, gan tuwodama breešmam, tomehr pildbija ņirdis ar ņinamu ņpirgtumu un jautribu, bet braschee, weenmehrigee ņoli eedweša ņparu un pahrleezibu. Preekščhā jau bij dširdami atšewiškči rotas granatu ņprahdšeeni un brihščam jo weiziga ņlinschu uguns no wahzu strehlneeku pušes — uš muhšu išluhkeem, kuri strahdaja pee drahščhu aišchogojumeem; ņchad un tad gaisā uškrehja pa raketei, bet tās wahji apgaismoja apšahrtni, — miglas dehš . . .

Apmehram wersti attahlu no eenaidneeka pozicijam, rotas ņlepeni eenehma weenu no muhšu 2. linijas rešerwa tranšchjam; te tika pašinots wišs, kas bij jašin katram strehlneekam, bet pehz tam, kad wehl daščas minutes bijām patreekščees, es eelihdu blindaschā ar ahršahrtigi ņemeem greešteem un norihkojos pee telefona.

Blakus noweetojās praporščhtščhiks R.; wiščh bij klusš, atturigs un warbuht pahrak šlumigs; bij winā manams kaut kas jauns, lihds ņchim pee winā nenowehtots. Un — pehz daščām štundam winam ari bij lemšs mirt warona nahwē . . .

Saišs riteja nemanot uš preekščhu un drihš eestahjās brihdis, kad eesahktot pa retai, bet pehz tam wešeli ņpeeti leelgabalu granatu ņahka duhkt pahr l. šawam. Sawadais daščadu kalibru, weidu un ahtrumu granatu rekords pildbija

gaišu — eesahkās artilerijas gatawoschanās . . . ūwinigs, ūpirgluma eedwe-
ūoūchs un lihdi paūchaismirūchanai aistrauūoūchs brihdis . . .

Strehlneeki ūapulzejās ap mani un ūahrigi, ar ūpriktoschām azim wehroja,
ūā ūatra minute nes eenaidneeka tranūchejās ūinteem pudu ūwina un tehrauda;
wiūi bij ūajuhūminati par to, ūil ūelmigi traūpa granatas. Redūejām, ūā wah-
zeeschi ūtraida panikā: no wiņu puses ūchahweenu nesij. Gardiju brihdi, ūad

Kaujas ūaburime pee ūahda iūpoūtita kroga.

nahks ūihme preekū ūūbrukumu, bet leelgabalu nebeidūamā duūlona bij ware-
naka par jebkuru pehrlondimdoūūu „urrā“! . . .

Gaiditais brihdis peenahza; pa tranūcheju iūplatijās preeziga ūina par ee-
naidneeka pirmās linijas eenemūchanu . . . Wahzeesdi desmiteem padobotees
guhūtā . . . Gaidam ar nepozeetibu, ūad pawehlēs pabalūtit beebrius, bet gal-
wenais: nemt aktiwu dalibu kaujō. Pawehle drihs nahza. Wūwods pehū
wūwoda dewās ūj preekū. Loti mahūūligi peemehrodamees apūahrtnei un riū-

fojotees pehz eenaidneeka artilerijas un lošmeteju uguns, rota beš ņaudeju-meem aišneedņa noteikto robešĉu. Debešis bij no weenas weetas pahrņlabtas dņelteneem duhmeem — no wahzu ņmagajeem ņņrapnekeem; lošĉu un ņĉĉilu mutuki ņĉnahza pahr galwam, bet muhs wišus walbija weena doma, weena wehņeņĉanàs: palihdņet beedreem pahrzeest wišu attihstosĉàs ņaujas gruh-tumu.

Wahzu tranņĉejàs eeraudņijàm muhsu artilerijas uguns darbibas un ņeĉo-ņĉàs ņĉtiku ziņas ņeĉu ainu: ņimteem wahzu, ar ņĉtiku bruhzem, no granatu ņĉĉilam ņatropĉotu lihĉu guleja tranņĉeju ņĉaurajàs eĉàs un tuwakà rajonà aij tranņĉejam; tee ņas wehl wareja kuštetees, lihņĉus lihda uš muhsu puš, meņleĉot patwehrumu; daudņi gruhĉi eewainotee luhdņa išbeigt wišu zeeņĉanàs, bet mums nebij laika — wajađņeja dot eenaidneekam wehl treezeenu, lai wišĉ nedabutu atguhĉees. Peesteidņàs apaņĉhofizeers R. un ņihĉi orienteja mani par to, ņas noriņinas: bij wajađņigs uhrņahrtigas ušnehmibas un darbi-bas ahtrooms; paņĉaišardņibas ņajuhta jau bij notrulinajušes; ņprahgstoņĉo granatu breeņmigais troņnis, lošĉu ņĉĉilu nerimitosĉà dunona nedarija ne-ņahda eepaida; kušĉ bij aišneedņis tranņĉejas, bij ņaudejis jebĉuras bailes un gaĉja pee nolikta mehrĉa, pilnigi un ņlaidri apņinotees, ņo dara, un pahr-leezinats par ņawu moralisĉo pahrakumu.

No wahzeēņĉeem wehl eenemtàs poņizijas gabalu ņteidņiga ataka bij ņe-mem kroneta: eenaidneeks neņpeĉja atturetees pretim ņĉtiku ušbrukumam un beĉga, jau trešĉo tranņĉeju liniju atņahdams. Atlika eenemt wehl weenu poņiziju gabalu, kušĉ nodereja par wiņa rajona galweno atņaidu. Uš ņĉis weetas tad ari tiĉa konzentreta wiņa muhsu ušmaniba — mehs bijam aišmu-garas ņtahwoņli. Rà atbilde uš muhsu uguni gaišà parahdijàs baltas draĉni-nas — ņihme, ņa eenaidneeks padodàs. Bet mehs ņinajàm, ņa tas ir teitonu paraņtais panehmeens, kuru wiini iņleeto, lai atweeglotu beņiņejas ņtahwoņli.

Neweens netizeja wahzeēņĉu padosĉanàs ņignalam; wiš, apņinadamees teeņĉo nepeezeeņĉamibu — atgreest eenaidneekam weenigo atĉahpņĉanàs zeĉu uš R. upi, weenprahtigi dewàs apeet ņlangu, bet no tureenes — ušbrukumà, pee ņam es tiĉu eewainots galwà. Turpmako rotas wadibu es uštizeju apaņĉ-oftzeereem un ņtrehlneekĉeem. Te pilnigà mehrà parahdijàs wišu, ņa ari daņĉu atņewiņĉĉu ņtrehlneeku energisĉà ņaujas wareniba. Wahzeēņĉi, trihs tranņĉeju linijas ņaudejuņĉi, ap pušdeenu konzentreja wehĉrainu artilerijas uguni uš ee-nemto apgabalu un wiina aišmuguras eezirkni un iņdarija weņelu rindu pretuš-brukumumu. Domehr ne ņmagàs artilerijas uguns, ne pretušbrukumi newareja ņalauņ droņĉĉirdigo ņaujinas gara moņĉumu un leelo paĉahwibu. Rindas pa tam ņkuwa retafas: eewainotee apaņĉhofizeeri Grikmans un Berwiņkis turpinaja ņa-reiwju wadiņĉanu, bet „jaunais lauwa“, 18. gadus wezais Kuhlbergs, gruhĉi eewainots, ruhĉti raudadams, ņa maš palizis aištahwju, pats tomehr neat-ņahja ņawu weetu. Wiš bij weenadi droņĉĉirdigi; paņĉuņupureņĉanàs un ne-ņalauņĉamais gars latweēņĉu ņtrehlneekos leezinaja par wišu dņiko naidu uš eenaidneeku. Peemehra beht waru aiņrahdit uš gadijumu, ņad ņtrehlneeks A., pretušbrukumà eewainots buhdams, newaredams atturetees pret eenaidneeka ņehdi un neņpehdams rihtotees ar ņlinti, ušlika roņas granatu uš kruhtim un ušpridņinaja ņewi gaišà, lai tiĉai dņihws nekriņtu guhĉià. Dà, iņnihzinadama weņelu rindu ušbruhĉoņĉu wahzu ņehĉĉu, rota turejàs lihdi beigam. Saude-

jumi bij eewehrojami, bet morališkā waroniba un kahre pehz turpmakas zihnas palika neaišskahrtas.

Dtrā deenā es, buhdams lašaretē, dabuju leelu pulka wehstuku no rotas, furās tika isteikts mošchums, zeeschs, nesalaušchams gars un wehleschands, atreebt kritušchos beedrus. Starp zitām bij eewainotā strehlneeka Gailiſcha wehštule; wiņšch luhdja peenemt wiņu atpakā rotā, kaut ari ar mahšligu kahju. Wehlotees turpinat zihnu ar eenaidneeku kopā ar beedreem.

Kapteins Fr. Breedis.

. . . marta kaujā no latweeſchu strehlneekem iſrahditā seelā ſawa peenahkuma apšina un droſchkrdiba lai noder mums par labako apmeerinajumu un peemehtu.

Par ſchim marta deenu kaujam, furās dšihwu dalibu nehma Latweeſchu Strehlneeku Bataljoni, plaſchaku ainu ſneedſ „Nowoje Wrenjas“ koreſpondents. Šchi koreſpondenže dod ari eeſklatu par tuwaleem kaujas weetas apſtahkeem. (Tulkojums ar ſaihſinajumcem nemts pehz „Lihd.“)

Rihita auſmâ redſama tahta meſchmala. Tur arzeetinajuſchees wahzeefchi. Mums bija tee jaiſdſen. Pulſſten pus 6 eefahka ſchaut muhſu leelgabali. Spahwa weefuka uguni. Pehj 15 minutem eefahka ari wahzu baterijas, bet netika muhſejâm lihdi un drihi apluſa, laikam aiſwahkdamâs droſchakâ weetâ. Sahka tartſchket loſchmeteji.

Kad muhſu ſmogâ artilerija pahrweetoja uguni turpu, kur atradâs wahzeefchu referwes, bet weeglâs baterijas ſakopoja ſawu uguni uſ labo ſpahru, ſtrehlneeki ſahka uſbrukt . . . Lihdi mums atſkaneja „urrâ“ ſauzeeni. Druſchainas tihſas ſadrebinaja wiſus, bet bija preezigi ap ſirdi, patikas ween drahſtees uſ preeſchu, turp, kur nemitigi ſpraktſcheja ſlintes un loſchmeteji . . . Rotas komandeeris raudſijâs binokli uſ ſibireefchu ſtrehlneeku pulka waronigâ uſbruktuma panahumeem: luhl, ſalaufſta pirmâ linija . . . ſtrehlneeki eelaufjâs eerakumos, wahzeefchi behg . . . dodas guhſtâ . . . Palika wehl preezigat ap ſirdi, preezigs, ſkaidrs rihts, pulſſtens puſſeptini . . . Atſkan rotas komandeeera aſâ pawehle :

„Pirmai puſrotai jadodas ſfreeſchus pa ſchoſejas grahwi turpu !“

Ahtri zeeſchâ rindâ ſrehja pa grahwi pirmâ puſrota, aiſ tâs otrâ . . . beidsot muhſejâ . . .

Wiſs turpmaſais noriſinajâs loti ahtri, paſibeja neaptwerami. Atminâ palizis weenigi purwainſ lauſs, weetweetam apaudſis reteem krumajeem, irde-nais, dublainais ſneegs.

Atſkan pawehle, eenemt ſatikſmes ejas, tã pa meegam tu ſakahrto ſchinelî, ſawelz ſtingrati ſawu mantu maiſku, ſaſpæd zeeſchaf rokâs ſlinti, parau-gees beedrim azis . . .

Pee paſchâs auſs tew noſkan „urrâ“. Uſbrukums eefahzees . . . Un tihri tã ſpahru tew pæauguſchi un tu laidees tã pa gaiſu. Ruhl, tew blakus paſluhp beedrs, atſkan loſchu dſinkſtona. Klacht drahſchu aiſſchogojumi, kuru atleekas ſaploſa ar ſlinſchu reſgateem . . . Roku ſtarpâ ſib ſili mehteki, pa meſchu atſkan nemitiga ſprakſtona . . . Neweens no ſareiwjeem nedomâ ſlehptees, ſchauj ſtahwot wiſâ garumâ. Wahzeefchi neiſjeeta . . . Behga . . . Meſchonigs, tihri ahrprahſtigs kledſeens atſkan pa meſchu . . . Gelauſchamees.. Tur wairs neweena naw. Uſhku tatschu wellas ſatikſmes eja, taſlumâ pa-mirdſ kiweres . . . Schigli teem dodas paſak muhſu roſas granatas . . . Sprahdſeens pehj ſprahdſeena . . . Preeſchâ pazekas augſts apzeetinajums, eglaja malâ, tranſcheja ſteepjas puſrinki. Tas wahzeefchu atbalſta punktſ. *P a e e n a i d n e e k a k a m e e ſ c h e e m l a t w e e ſ c h i e e l a u ſ c h a s w a h z u z e e t o k k n i.* Râ plehſigu ſwehru, meſchonigâm urjawam, wini trenz behgoſcho wahzeeti. Nekas neſpehj apturet tihri waj ahrprahſtigo uſbrukumu, ne ſtiprâ ſlinſchu uguns, ne loſchmeteju hoina leetus . . .

Ap ſimts wihru leelâ waronu ſaujina eelaufjâs eenaidneeku atbalſta punktâ, kurſch lihdiſinas maſam, no wiſâm puſem noſtiprinatam zeetokſnim. Stipri paaugſtâ weeta pahriwalda wiſu apgabalu, no ſchejeenes parozigi iſlabot wahzu bateriju uguni . . . Widû eerihlota paſlehptuwe. Melihdi jau wairs diwu wahzu loſchmeteju nemitigâ klakſtona, kuri uſſtahditi netahkajâ eenaid-neeka eerakuminâ, kaſ atrodas atbalſtu punktam eepretim. Geronas aplamâs, neatturamâs domas, ta til dabut ſawâs rokâs ſchos wahzu loſchmetejuſ . . .

Bet wahzu artilerija jau pahrweetojuſi ſawu poſtoſcho uguni uſ meſcha

malu. Uf atbalsta punktu wina ſchimbrichſham negreeſch ne maſako wehribu, jebſchu gan, azim redſot, ſin nepeezeſchamo mehrki. Ronas eeſpaids, it ka wahzeefchi negribetu peelaiſt palihga ſpehkus, uſſlatidami atbalſta punkta aiſfargus par ſaweem guhſteſneem. Praporſchſchiks R. noſuhſta paſinojumu, ka eenemts atbalſta punkts: aiſſuhſta ſchetrus kareiwjus. Tad mums paſino, ka wahzeefchi apſchauda meſcha malu lodem, kuras pilbitas ſmagigam gahsem . . . Mehs turam gatawibâ ſawas aiſfargu maſkas. Mums wiſapſahrt ne wiſai bees m.ſchs, preeſchâ eerakuminiſch ar diweem loſchmetejeem, kuros atronas ap 60 wahzeefchu, bet aiſ teem dſikumâ leekas eſam leeli palihga ſpehki . . . Skaidrs kâ deena, wahzeefchi uſ kaut ſo gatawojas . . .

No atbalſta punkta lihds wahzu eerakumeem weda lihkumaina ſatikiſmes eja, lihds eenaidneekam nebija tahtak par ſimts ſokeem. Par nelaimi mums ap pulkſten 12 nobeidſas muhſu roku bumbu un granatu krahjums, zitadi wahzu loſchmeteji neiſtiktu ſweikâ. Beſ rokas bumbam nebija eeſpehjamis pa ſatikiſmes zelu nokkuht lihds eenaidneekam. Wajadſeja pahrdomat, kaut jel tilai noſuretu ſawâs rolâs eenemto atbalſta punktu. Abos ſpahrnos iſſuhſtija iſluhſus, lai eenaidneeks mums neapeetu apſahrt, it ſewiſchti no ſchoſejas puſes.

Uſkalns, wiſapſahrt eerakumi beſ nozietinajumeem. Wiſs lauſums iſraſnats uſ wiſam puſem lihkumaineem ſatikiſmes grahwjeem: ſchahdâ eerakumâ lodem gruhti ſaſneegt eenaidneeku. Galwenais eerakums aſ platumâ, kur eeſti meeti, appihſti ſchagareem, lai eerakumâ nebirtu ſmiltis. Atbalſta punkta leelums ſimts ſoku zaurmehrâ.

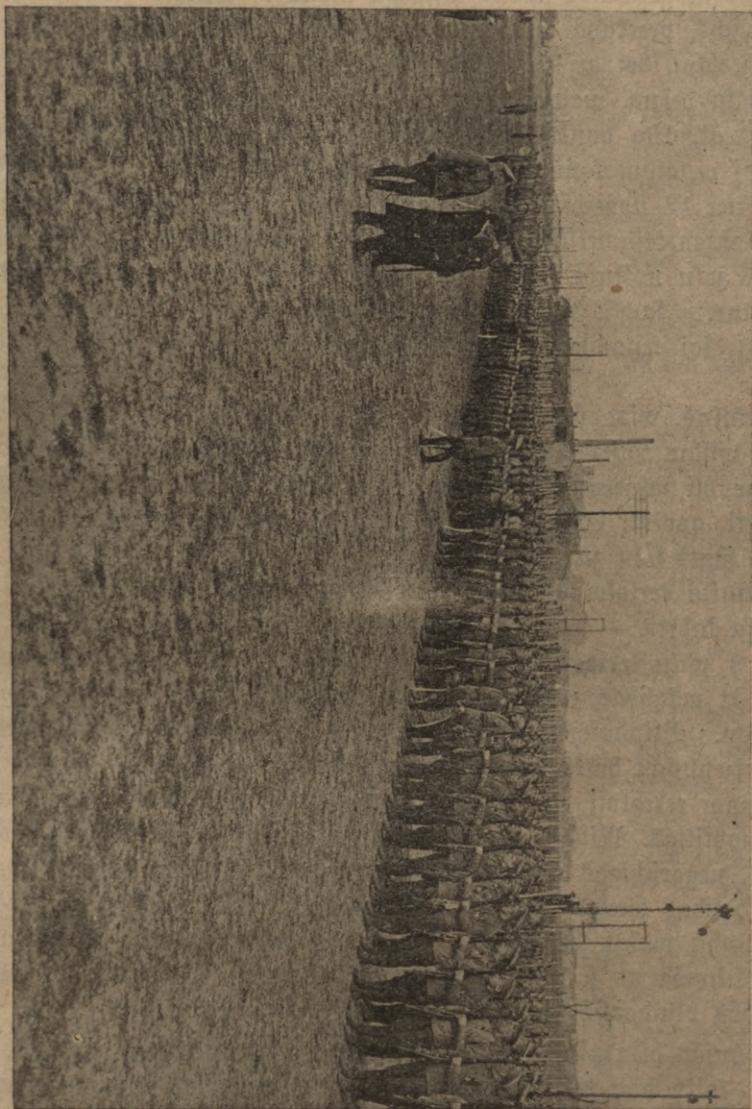
Punktâ eerihlotas diwas blindaschas, kuras noſtiprinatas ar reſnu baſku un ſemju kahrtu — ap 3 un pus pehdas beejumâ. Schahdu juntu war pahrfiſt 8 zollu leelgabala lode. Blindaschas eerihlotas teizami: goiſchas, omuligas. It nekahdas zementa buhwes wahzeefchi ſchajos rajonos naw pa ſeemu uſzehluſchi. Blindaschas zaurmehr: trihs aſis garumâ, diwi platumâ. Wiſpirms uſzehluſchi baſku buhwi, tad apbehruſchi ar ſemi. — Grihda ſoka, gluda, Pee ſeenam eerihloti plaukti. Gultas diweem ofizeereem uſtaifitas no ſoka, darbs mahſſligs. Mihlſits madrazis, trihs palagi, ſpilweni. Uſ galda diwas eebaltas, negarſchigas maiſes, plauktos tuſſchas ſonjaka pudeles. Beſ tam wehl atrada daschas burſas tauku, un zigaru kaſtiti. Uſ galda mehtajâs grahmatas, ſewiſchti wahzu beletriſtika. Otrajâ blindaschâ bija eerihkota rokas granatu nolittawa un ſauſas telpas ſargaldatam. Pa wiſu bombardeſchanas laiku abâs blindaschâs bija ruhtis palikuſchas weſelas.

Schajâs blindaschâs mehs pahrmains atpuhtamees, jo laiks bija auſts un wiſu laiku bija jabuht modrigeem. Wahzeefchi bija uſwahrijuſchi karſtu uhdeni. Scheit nu ari ſawahjâs weegli eewainotee latweeſchu ſtrehlneeki. Bet pa tam peenahza ſchauſmigais iſſchirſchanas brihdis, kuru wahzeefcheem waja- dſeja ſamakſat dahrgi jo dahrgi . . .

Peenahza puſdeenas laiks, iſſuhſtitee ſinneſchi neatgreesâs, bija waj nu kriuſchi jeb zitadi aiſkaweti. Katru mirkli wareja ſagaidit, ka wahzeefchi nahks pretuſbrukumâ. Pirmais mehginajums jau bija iſdarits. Wahzeefchi mehginaja mums tuwotees pa peewedu eerakumeem, lai apmehtatu muhs ar rokas granatam. Bet tas wineem neiſdewâs. Weens no latweeſchu ſtrehlneekem bija atradis labu weetu, no kurenes wahzeefchus labi wareja redſet: neweens

wahžeetis mums newareja peenahft nepamanits. Weenam no labakeem ſchah-
wejeem tika ufbots ſchaf weetâ paſlehptees ar flinti un drihfâ laikâ labais
mehrketajs nogahja ſeſchus wahzeefchus. Eâ wahzeefcheem zekſch aiſſiproſtojas
ar winu pajchu lihkeem. Wahzeefchu ſweeſtâs humbas muhs neſafneedja.
Weena daka no ſtrehlneekkeem noſtahjâs pee watna uſraudſit, kad tuwoſees
pretuſbrukums, atlikuſchee gaidija grahwjos reſerwê. Galwu pazelt pahr eera-

Eatneefch u ſtrehlneeku parade, pebdoroes walſſidomneekam S. Goldmantin.

kumeem nebija eeſpehjams, wahzu loſchmeteji tuhlin to ſertu. Praporſchtſchiks
R. noſuhtija atkal diwus ſinojumus, peepraſidams roſas granatas, kuru mums
bija aptruhzis, jeb palihga ſpehlus, lai waretu atnemt wahzeefcheem loſch-
metejus un eenemt tahlakâs linijas. Geſtahjâs ſawads kluſums. Ap pulkſten
1 deenâ blindaschâ atradâm tehrauda bruuas, kuras noſtahbijâm uſ watna,
tur paſlehptees nowehrotajeem.

De weens no muhfu nowehrotajeem, kurfch bija paslehpees aij refnas preebes, finoja, ka pa grawu leedot wairaf desmit jilo wahzu mehniku. Mehš sagatawojamees. Pagahja daschi gaidu pilni mirkti. Atskaneja urrà. De no grawas pazehlàs beesas wahzeeschu kolonas. Pa preefchu fkehja ofizeers ar lailu jobenu, winam lihds ap 100 wahzu saldatu. Mehš gaidijam, fchaut drihtstejam tikai atskanot komandai — praporfchtshiks. R. winus gribeja peelaišt tuwał. Genahja prahtà, bet ja nu wini atskreen, to tad? De atskan flana komanda „pi“! Wahzu ofizeers ijplehta rokas un ijmeta jobenu. Wimu fakhra saldati uš rokam. Mešchonigà lawine apjuka, fahka mihnatees uš weetas: fausee asee fchahweeni gahja wahzeeschus kà laštus. Kehdes gals tureja par prahtigaku palikt grawà. Tad atskaneja wahzu unterofizeera komanda „gulstatees“! Genaidneeks bija pahrehkinajees: klajais lauks wimu newareja glabat. Pehz pusotras minutes wiš 60 wahzeeschi guleja aijmigušchi uš muhšhibu.

Wahzu ušbrukums bija atšfts. Kaujas karstumà no mums pa kreifi bija krits praporfchtshiks R. Ušauzis komandu „fchaut“, un redjedams wahzu ofizeeri krihtam, winšch newareja fawalditees, islehja uš walna, ijarahwa rewolweri un peežas reiies iščahwa silà wahzu mafà. Sekodams fawa ofizeera preefchšihmei, R. lihds gahja apafchhofizeers Akers. Wahzeeschu labakeem fchahwejeem ir ušdots medit muhfu ofizeerus. Kahds no fcheem wahzu fchahwejeem bija pamanijs R. uš kruhtim binokli un no tam pašinis ofizeeri, iščahwa uš to sprahgstošchu Lodi, kura trahpija taišni širdi. Blakus ofizeeram, peerè trahpits krita uštizamais palihgs Akers. Wimus atrada eerakumà, abus blakus atmuguriški nokritušchus.

Mehš atreebam fawa ofizeera nahwi . . .

Luhł, kur uš kalnina pakusteja diwi trihs wahzeeschi, kuras mehš turejam par nonahweteem. Mehš štatamees, un muhš pahraem šaunums . . . Wehl fchoriht no rihta krita diwi no muhfu šanitareem kuri ar šarkanà krušta apsehju uš rokas, gribeja išnešt no uguns linijas šmagi eewainoto šrehtneeku . . . Par fcho newajadšigo zeetširdibu mehš ar šaunumu domajam uš atreehibu . . .

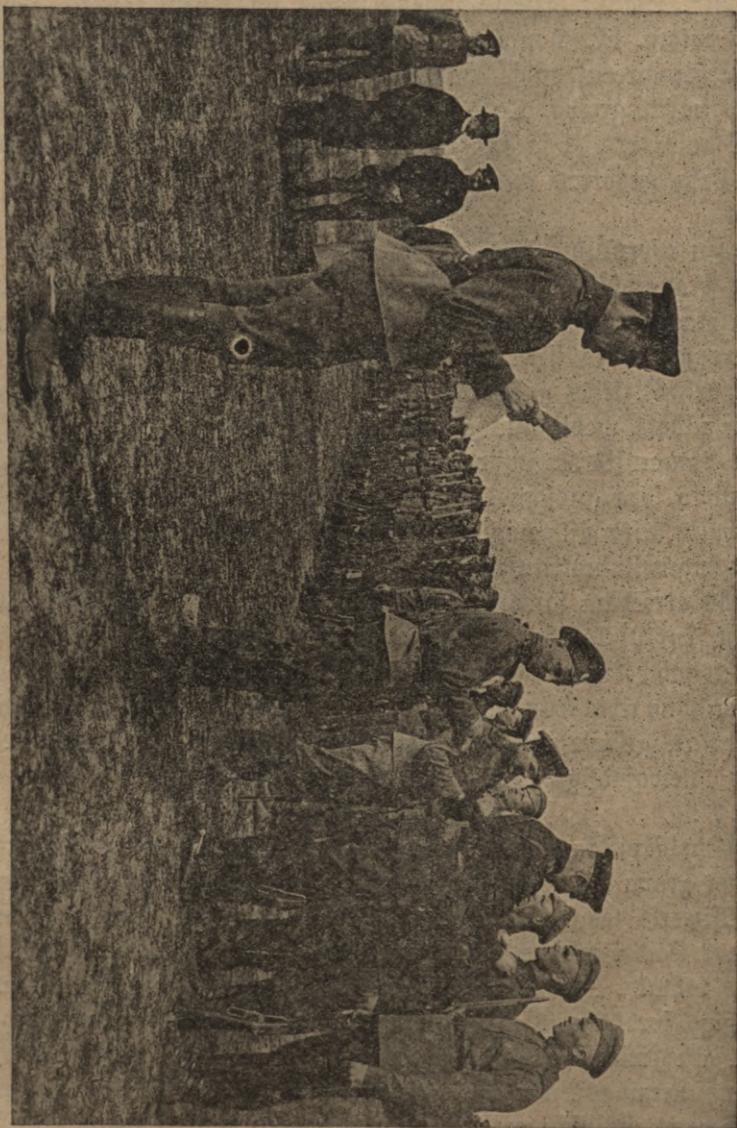
Mehš redšam, ka no nonahweto šaudjes pazetas ofizeeris. Wisapfahrt mehšatajas rokas granatas, ar kurdam wahzeeschi nepaguwa apmehtat muhfu eerakumus. Ofizeeris lehni išwełł kahdu preefchmetu un apšeen wimu šew ap šaklu, mehš škaidri redšam wina ar bahrdu apaugušcho šuju. Mehš štatamees, šas notiks tahlał . . . Peepešchi ofizeers ar wišu šermenì metas atpatał, atskan špehzigs šprahdšeens, un muhfu azu preefchà guł šaplošits lihšis beš galwas . . . Šas wimu špeeda nonahwetees, waj leelas šijifšas šahpes, waj baišes no guhštneežibas? Un it kà ušmodinats no šprahdšeena, peežetas ari otrs wahzu ofizeeris. Winšch it kà beš kaut kahda noluhla iščahuj kaut kur diwreij gaišà, bet labi mehrketa rokas granata nogahšch wimu ar wiša wina eerozi uš lihšu šaudjes un tikai wina kašta apwešas trihs reiš apfahrt un ašitas pret preebes želmu . . .

. . . Mehš šehdam kà uš ašmirštas šalas. Atkal baišs šušums. Šo wahzeeschi ir nodomajušchi? . . . Waj mehš šche išturušim lihds wakaram un našts mums dos eešpehju išglahbtees, waj warbuht papildu špeht išlaušifees lihds mums un mehš preežigi eešim ušbrukumà? Luhł tur ašnes uš ašmuguri

nonahweto praporſchtschiku uu apatſchofizeeri Uleri, kurſch nesen kà bij eeguwis diwus Zura kruſtus, nu winam tifa trefchais — koka . . . No nahwes mums neweenam wairs naw bail, mehſ ſargajamees tikaſ tapehž, ka gribam dahrgat pahrdot ſawu dſihwibu . . .

. . . Wehl weena behdiga ſina . . . Strelneeks no labà ſpahno, kurſch atklichdis lihdi mums, paſtahſta, ka uſbrukuma laikà eewainots galwà muhſu

Eatweeſchū ſtrehneeku apbalnoſdžana ar Zura fuſſu, waſſſebomneka S. Goldmanka Flahthuhne.

rotas komandeeris, waronis un Zura kawaleeris porutſchiks B., par kuru ilweens no mums labpraht atdotu ſawu dſihwibu . . . Muhſu ſtrehneeki apkluſt un it kà nogrimſt ſewi . . . Bet wahzu artilerija apſchanda peejas ul mums, lahdiini plihſt mums aij muguras un no aiſeeſchanas naw kò domat . . .

Sanahſ muhſu heedri, kuru bij aiſſuhtiti pehž patronam, weens no wi-neem weegli eewainots ar ſchrapneli. Praporſchtschiks iſdala patronas wiſeem

weenadi. Mehš šalafam rošas granatas, noliekam šarguš pee peemedu ejas, bet lihš krehslai ilgi šo gaidit.

Wahzešchi bij pahrlikušchi, ša ar pretušbrukumu wineem neišdošees eemnt muhšu atbalšta punktu . . . Pahr muhšu galwam šahš plihšt šchrapneki weens pehz otra . . . wahžu baterijas bija pahrnešufčas šawu uguni uš mums. Pahr muhšu mašo atbalšta punktu lihšt dšelis un tehrauda kruša. Bet mums naw bail, bail tik no ta, waj mehš lihš wafaram špešim noturetees atbalšta punktā. Wehl mums ir weena zeriba, ša ar krehslu warbuht, atnahš referwes špehti un išglahš muhš.

Par marta m. kauju wirseenu un rajonu, pa dakai ari par ijnahšumu, eešlatu dod ari šefoščās rindas („Š. Deen. Lapa“ Nr. 61, 1916).

„Nakti uš 8. martu R.-D. rajonā muhšu artilerija attihštija, šewišchi uš rihta puš, muhšu frontē pawišam nepeedšihwotu wešufā uguni. Šahšu dahdeja breešmigo tehrauda milšenu rišles. Rigas eedšihwotaji pamodās no breešmigās kanonades. Šaišni pulšten 8 no rihta, pehz artilerijas šagatawoššanas, muhša pulki gahja ušbrukumā. Latweešchi un šibireešchi ar „urrā“ šleedšeneem metās uš pušagrawtajeem wahžu eerakameem. Šahšās šihwa šchitiku žihna. Pulšten 9 muhšeje ištita no preešchejam linijam wahžus. Ar šatru štundu kauja eedegās štiraki, un peenehna aišween plašchakus rajonus. Wahži negaidija ušbrukumu un tika pahršteigti. Bataljoni, pulki, galwu reibinošchā ahtrumā drahšās uš preešchu. Šai azumirli neweens šaldats nešchaubijas pa muhšu ušwaru. Drihš ween mehš eenehmām otu eerakumu liniju. W galigi apjuša un bareem dewās guštā. Bet muhšeje traužās uš preešchu, wi-

Latweešchu šrehlneeku rota — Šura kawaleeri.

šus kawekšus pahršpehdami . . . Šenaidneeka fronte bij pahrtauta. Wahži štoidšigi šawell referwes špehšus, bet to ir maš. Nešlatotees uš puteneem un negaišu, muhšu šareiwji dodas uš preešchu, draudedami eenaidneekām ar plašchu apwešchanu. Karaspehlā lihš šchim neredšeta šajušma. Latweešchu Bataljoni žihnas lihš pehdejam ašins pileenam. Poruščiks Bredis eewainots. Šaguhštiti daudši wahži, eeguhts dešmiteem lošchmeteju un munizijas. Galigs šlais-

wehl naw nošakams. Kauja turpinās. Mehš eenehmām wistiprakos apzeetinajumus, uš kureem wahzi tā pašawās. Ta ir pirmā ušwaras šihme. Dodat tikai lahdinūs, kaujas materialu . . . Pirmā bešdelīga atliđoja, un Daugawas krašti atđšihwojās. No pošizijam nahš eewainotee kareiwji. Pahr wiņu bahlajām šejam šlihd preeka šmaids un iškaltušchās luhpas šchukst ušwaras wahrđus”.

Pağahja atkal dašchi mehnešchi beš leelakām kaujas šaduršmem Rīgas rajonā, kamehr peenahza julijs. 3. juliā šahlušchās kaujās Rīgas rajonā atkal đšihwu dalību nehma Latweešchu Strehlneeku Bataljoni.

Augtā Wirspawehlneeka šhtabs no 3. juliā šino:

„Rīgas pošiziju labā špahrnā, pabalštiti no šauššemes un šugu artilerijas, muhšu kraa pulki drvšku pawiršjās uš preešchu rajonā uš reetrumeem aiš šereem”.

Un no 4. juliā:

„Rīgas rajonā abpušejas šaduršmes norišinajas preešch mums labwehligi. Šeemta data eenaidneeka tranšheju. Šaemti guhštēni”.

No 5. juliā:

„Rīgas pošiziju rajonā artilerijas apšchaidišchanās. Wahzi daščhās weetās mehginaja atdabut šaudetās tranšhejas, bet beš panahšumeem”.

No 6. lihđ 10. julijam šhtaba šinojumi Rīgas rajonā un wišpahr Daugawas liniā atšihmē artilerijas zihņas.

Par šchim nedeku ilgām kaujam laitkrāšti šneedš daščhās papildu šinas. Tā „Balt.” (Nr. 44, 1916) šino:

„Šwehtdeen, 3. juliā pulštēn 8 no rihta wišā Rīgas-Daugawas frontē, no juhras lihđ pat Daugawpili, muhšu leelgabali šahša raidit weešukugunis uš eenaidneeka pošizijam. Tur muhšejee šahlušchi ušbrukumu. Pilšehtā đširdama leelgabalu ruhkona. Šinkahrigee šawahzas uš Grihšina un Dšegušchu kalneem un raugās šahlumā, kur pee debēš malas redšami duhmu mutuki. Pehz pušdeenas šahl eewest eewainotos, kurus šagaida milšu šaušchu druššmas. No aujas lauka peenahlušchās šinas šoti labas preešch mums. Šewiškhi karštās zihņas norišinajušchās šemeru un Olaines rajonos, kur peedalijušchees gandrihš wiš Latweešchu Strehlneeku Bataljoni. Wini šopā ar Šibirijas štrehlneekem un žiteem kreewu pulšēem un kašakeem šchis deenas wakarā zihnijās jau pee wahzu eerakumu treščhās linijas. Wahzu pirmee eerakumi bijušchi pilni lihku. Apbrihnojami waronigi zihnijušchees muhšu Bataljonu beedri — kreewu kareiwji. Šai muhšchiga šlawa teem šchetreem pulšēem, kuri te pirmee gaħja! . . .

No žepelina nomeštām humbam nodaritee šaudejumi neezigi”.

Daščhās deenas wehlaš, kad nahš šinami kaujas šihkumi, „Balt.” (Nr. 46, 1916) rakšta:

Šekawas frontē wahzeēšchi atšweesti uš werštēn 12—15 atpašak. Muhšejee jau pee Mišas upes. Šewiškhu waronibu peerahđijušchi šche latweešchu štrehlneeki. Bišdamees, ša muhšejee neišlaušch brihwu žeku uš Šezawu = Baušku, wahzi iđara išmišuma pilnus pretušbrukumus. Šukuma rajonā mehš pahrašwām wahzu eerakumus pee Šmahrdes un wiršamees Šukumam aiš mugurās. Šekmes mums bij ari pee Babites ešera, kur wahzi atšpeesti uš Šalnjeemu. Kad breešmigā dunona Šekawas-Olaines frontē apkluša, pahrejoš

Rigu eenaidneeka lidmašchinas, kas apgaismoja pilsehtu starmeteja leesmu šchwihtram. Muhsu leelgabali aistrenza neluhgtos reesus . . . Watardeenas kaujas dalibneeki, kuri pirmee eelaujās eenaidneeka eerakumos, stahita brihnišchigas leetas par muhsu leelgabalu darbibu. Daschās weetās glušchi noslauziti wahzu nostiprinajumi. Sewišchku postu nodarijuschi šmagee leelgabali, kuri ar šawu šelmigo uguni istrenkā eenaidneeka baterijas. Sagrautajās tranšchējās usgahja daudsumu krahjumu, ko eenaidneeks leelā steigā bij pametis. Muhsu jaldati usgahja šadaudšitus šmajejoscho gahju balonus. Tā ka tanti teenā lija leetus, tad wahzeem neišdewās laist šmajejoschās gahses darbā. Tagda mehš wahzeem netizam, kaut ari wini nomet eerotšchus. Ruhgtee peedšihwojumi ismahzijušchi kreemu jaldatu. Kaujā guwa eewehribu šlawenee strehlneeku pulki, *La t w e e š c h i* no jauna peerahdija šawu waronibu. 4. julijā no rihta kauja eedebšās ar jaunu šparu. Muhsu nodakas lehnām, bet drošchi wiršijās uš preešchu. Wehl daschi treezeeni un wahzu fronte buhš pahrrauta. Wahzi aiskeras aij masaļa nostiprinajuma, puhledamees kaut uš laiku noturetees winos. Daschi apzeetinajumi, sewišchki R. rajonā, pahreet no rofās rokās. Uš reetrumeem no šemereem muhšejee špaida wahzus. Šche no leelas wehrtibas kugu artilerija. Tagad jaldati pahrleezinati, ka drihš wini eees Jelgawā un Tukumā . . . Pehz guhšteku isteikumeem nupat no Jelgawas, Tukuma un ari Bauškas top iswahkti meerigee eedšihwotaji. Wianu lojalā daka behg uš Leepaju. Wahzu karapehks un polizija ar waru aisturot behglus, bihdamees no panikas. Tee pašchi guhšteki iškakas, ka wahzi newarešhot noturetees Daugawas pošizijās. Nupat wahzi šawahz pee Rigas wišus šwabados špehkus, zeredami noturetees wezajās pošizijās . . . Ap pulksten 6 wakarā muhšejee eenehma pehdejos Daugawas nostiprinajumus. Desmit werstim wišaplahrt Rigai muhšchiga dunona.

Augschejo kauju aprakstus ar dascheem papildinajumeem par kauju pehdejo pašmu un rezultateem šneedi „Jaun. Wahrds“ no 6.—8. julijam.

No 6. julijs tas šino:

Artilerijas darbiba mainas ar šahjneeku ušbrukumeem, pee šam wišniknakās zihnas lihdi šchim norišinajuschās rajonā uš deenwideem no šekawas, t. i. gar Gezawas-Bauškas zeku un ari Behršmentes rajonā, t. i. uš austrumeem no šekawas. Wiršeenā uš Wišas upi muhšejee eenehmušchi trihš wahzeeschu cerakumu linijas. Šil šinams, wahzeeschchi tagad atkahpušchees uš žeturto liniju pee pašchas upes, kur wineem peenahkuschchi jauni palihgu špehki un no kureenes wini ijdara niškus pretušbrukumus, bet tee wiš lihdi šchim atšiti. Par notikumumu wišpahrejo gaitu „R. Db.“ šino no autoritatiweem awceteem: Wišā Rigas frontē attihstas kaujas ar peeaugošchu nišnumu, peenemdamaš tomehr preešch mums labwehligu wiršeenu. Muhsu un eenaidneeku nodaku šaduršmes ir koti nopeetnas, un abās pušes šahš darbotees ariween leelaki špehki. Šemeru rajonā muhsu kara špehks, kuru pabalsta štipra artilerijas uguns, kas beeschi pahrwehščhas par weesula uguni, tā ari muhsu kara kugu leelgabali, kaujā wiršas uš preešchu un apdraudē štipros eenaidneeka apzeetinajumus pee Tukumo. Šche muhsu artilerija štrahda ar nepeeredsetu špehku. Artilerijas šajihšte ir til energiška, ka daschu šoku atahlumumu weens otru newar dširdet. Gezawas-Bauškas wiršeenā un eesahkus no šekawas, muhsu šahjneeki, pahreedami energiškos ušbrukumos, špeešch eenaidneeku atpataš un

eenem wijsa eerakumus. Tur eenemtas 3 rindas no eenaidneeka eerakumeem. Wijsas upes rajonâ wahzeeschi fakopo leelus speklus, lai waretu muhs apturet. Behrmentes rajonâ noteel stipra artilerijas apschaudischanas. Wijsos muhsu frontes eezirknos inziatiwa tagad atrodas muhsu rokâs. Lai ijjauktu muhsu sekmigi eesahktâs operazijas, wahzeeschi, jadomâ, drihs mehginâs faistit muhsu usmanibu kaut tahdâ atsewischka eezirkni, bet muhsu fara pulku wadoni jau paredsejuschi wijsas warbuhthibas. Olaines rajonâ wehl walda apklusums.

No 7. julija: Notikumus tuwakâ fara laukâ shtaba sinojumi wehl arweenu atsihmè tilai par artilerijas kaujam, kuram parasti mehdi sekot leelaki sahjneku usbrukumi. Lihdi schim, zil tas ishinats no autoritativeem awoteem, notikuschi usbrukumi tilai atsewischos punktos, kur muhsjeje ari pawirijuschees us preekschu, eenemdami daschas wahzu eerakumu linijas. Sewischki tas fakams par Bekawas-Zschkiles un plakanu rajoneem, kur eenemts ne tilai B. meests, bet ari S. kalns. Scheem muhsjejo panahkumeem nosihme tai sino, ta tagad jau war runat par zihnam dehl Wijsas upes linijas, pee kuras wahzeeschi sawelkot leelus palihga speklus, ar kureem tee wehl arweenu isdarot niknus pretusbrukumus, gribedami atguht saudeto teritoriju, pee kuras wiini wijsos fara laukos turas ar tihri ahrprahligu ismifumu. Lihdi schim, tomehr wiisi schahdi pretusbrukumi sekmigi atsihti, ko til nepahrprotami apleezina ari leelgabalu dunonas pakahpeniska attahlinaschanas. Muhsu smaga artilerija gan, ta likâs, watar wehl grahwa no sawam agrakam pozizijam, bet weeglako leelgabalu schahweeni bija sadfirdami tilai pilsehtas apfahrtne. Ja schi dunonas attahlinaschanas turpinasees, kaut ari tahdâ pascha gauka gaita, tad ridisineeki tas jau jaunnedek wairs pawisam nedfirdes. Tomehr tagad wehl newaram teikt, ta wijsas galwendas gruhthibas jau buhtu weiktas. Taisni no shtaba sinojumeem mehds redjam, ta operazija mums tuwakâ fara laukâ wehl nebuht naw sajneegusi sawu augstalo pakahpi. Kauja tilai tagad wehl sahli atihstitees un lai gan wijsas eesihmes rahda, ta ta nem preeksch muhsjejeem labwehligu gaitu, tatschu wehl sagaidamas jo niknakas zihnas, kurâs weenâ un otra punktâ laime war swahrstitees us weenu un otu pusi, lai gan par gala isnahkumu mums, ta leekas, tagad wairs naw ko baiditees, jo muhsu artilerijas droshâ un draudoshâ waloda noder par tahkato panahkumu droshako kihlu.

„R. Ob.“ sino: „Muhsu frontè ta eenaidneeks, ta ari mehds usturam stipru artilerijas uguni. Wahzeeschi grib aislawet muhsu wirsichanos us preekschu un schai noluhka fakopo swarigakos eezirknos eewehrojamus pastiprinajumus, ar kureem isdara niknus pretusbrukumus, mehginadami muhs ispeest no wineem atnemteem eerakumeem. Pee tam eenaidneeka saudejumi ir toti leeli. Lai gan eenaidneeks nikni pretojas muhsu fara speklam, tomehr notikumi pehdejo deenu kaujas leezina, ta wiini grib saudset sawu dsihwo spehku, iswirsidami wisur pirmâ weeta sawas fara teknikas riklus. Remeru rajonâ muhsu fara spehks, kuru sekmigi pabalsta artilerija, turpina eenaidneeka atspeeschanu, isweizigi atsihtot wisus eenaidneeka mehginajumus, isdihht muhs no muhsu sahjneku eenemteem eerakumeem. Zschkiles rajonâ artilerijas uguns ir pastiprinajusees. Eenaidneeka lidmaschinas laischas tagad us wisam pusem. Pehdejâs deenâs wairojuschees gaisa usbrukumi muhsu aismugurei, bet eenaidneekam ari schai sino naw nekahdu panahkumu“.

Šho kauju pošmu Rīgas rajonā war nešlehgt ar šefošču „S. Wahrda“ šinojumu (Nr. 153, 1916): Gar Daugawas liniju, šahkot no Rīgas juhras lihšča, turpinās zihna, kuras šhtaba šinojumā wehl arween nošauktas par „štipru uguns kauju daščās weetās“. Kā jau aišrahdits, šewiščki nitns rāšturs kaujam ir Rēlawas rajonā, kur muhšeje šahkušchi dšiht šihli wahzeesču štahwołki pa zeku uš Gezawu un Baušku. Šahā wiršeenā eementas 3 wahžu eerakumu rindās, kuras, kà to leezina kaujas dalibneeki, ir tehnikas pehdejais wahrds. Šhee eerakumi til dšiki un štipri, kà ari pehž wišnīknakās bombardeščanas tajos wehl paleek dšihwi šaldati, kuri ušbruzėjus šanem ar loščmetejeem un rofās granatam. Pawišam wahzeescheem, žil tas išinats, šahā pirmā aišhardsības šistemā ešot 4 eerakumu linijas, kà tad eementa wehl naw weena eerakumu linija. Wahzeeschi wišpahrigi aišhtahwotees lihds pehdejai eespehjamibai, leetodami šprahgštoščas lodes un daščadus žitus zihnas panehmeenus, kās kaujam peesčkir jo nitnu rāšturu, kadeht ari guhšteku teekot šanemts šamehrā maj. Ja tomehr Rīgā pehdejās deenās peenahkuščas deesgan leelas guhšteku partijas, tad tas tilai leezina, kà kaujas ir bijuščas nopeetas un muhšejo panahkumi ir deesgan leeli. Šewehrojot ahršahrtigi štiprās wahzeesču pošizijas wišā Daugawas frontē, zihnam šche paredšams ilgštoščs rāšturs, kadeht muhšejo štrauja doščanās uš preekšču naw šagaidama, jo ar kauju buhs jaeknem katrs šolis šemes, kuru pagahjušcho wasarā wahzeeschi til weegli eeguwa.

Žulija m. 28 d. teek publižeta Wišaugitakā šawehle par Šeemešfrontes armiju wiršpawehlneeka generalā Kuropatkina pahrželščana Turkeštanās šara apgabala komandeera amatā. Turkeštanās šara apgabals teek iššludinats šara štahwołki.

Par Šeemešfrontes armiju wiršpawehlneeku teek eezelts ar Wišaugitako pawehli no 4. augusta generalis N. W. Rušškis.

Wina eezelšchonū šabeedriba šanem ar gandarijumu, tapat juhšmigos wahrdos to apšweiz latweesču preše.

Wišā augusta mehneši Rīgas rajonā noteek neleelas šaduršmes, kuras nahš darbā ari Latweesču Štrehlneeku Bataljoni, parahdidami šawu droščhibu un šekmes, šo atšihmē ari Augštā Wiršpawehlneeka šhtaba šinojumi.

No 14. augusta Augštā Wiršpawehlneeka šhtabs šino:

„Šmahrdes muiščas rajonā Latweesču Bataljonu waronīgās nodakas diwās weetās pahrgreeša eenaidneeka drahsču aiššhogojumu pirmo liniju, eekabinaja šarp iigahštajeem gabaleem enkuri un ar trižes palihdsību išrahwa ar wišeem meeteem aiššhogojumus 30 šoku platumā. Šenaidneeks beš šekmem apšchaudija latweesčus“.

Wišnotak šara darbibu Daugawas frontē augusta mehnešča pirmā pušē „Ruššk. Šlowo“ rāšturo šefošchi:

Wišpahri atturedamees no šaut žil leelakas aktiwas darbības, pretineeks tomehr mehginaja atšewiščkos punktos ar deesgan prahwām karašpehka nodakam pahreet ušbrukumā. Šal šhee ušbrukumi nekad nepahršneedja paštiprinatas išluhkoščanas rāšturu un tilai daščos punktos eenaidneeks išbarija ušbrukumus ar noteiktu noluhku, atšpeest atpakaļ muhšu uš preekšču išwiršitās karašpehka dakas. Wišleelakā eenaidneeka aktiwitate bij nowehrojama šeemeš-rec-

tumos un deenwid-austrumos no Rīgas. Šche mehš ar muhšu weeglās un imagās artilerijas palihdšību, kà ari flinschu un lošchmeteju uguni katru reiši atšdam eenaidneeku. 3. augustà mehš peelaidam eenaidneeku Sahlites meščkungu muiščas rajonà lihđi muhšu aiščhogojumeem un tad nodarišam tam ar muhšu vguni prahvus šaudejumus. 5. augustà eenaidneeks isdarija tahdu pat mehginajumu deenwid-austrumos no Rīgas, uđ austrumeem no L. Mums te nahžās atšist kahdus 9 wahžu ušbrukumus, kuros eenaidneeks zeeta leelus šaudejumus. 8. augustà šekoja ušbrukums jeemel-reetumu rajonà no Rīgas; ari šchis ušbrukuma tika atšists. Pahrejos Rīgas frontes eezirknos eenaidneeks tilai isfuhta neleelas isluhtu nodatas. Bet pa šcho laiku wahži neatlaidigi nostiprinaja šawu fronti, paleelinadami strahdneeka škaitu, eerihkodami jaunās tranšhejas un šati šmes ailas, kà ari eefahrtodami jaunās lošchmeteju pošizijas un žitus pretošchanās mešglus.

Augštà Armijas Wirspawehlneeka šchtabs no 21. augusta 1916. žino :

Rīgas rajonà wahzeeschi ušbruka muhšu Latweeschu Strelneeku Bataljoneem, kuri pahreedami pretušbrukumā, atšwreda eenaidneeku atpafak, nodaridami winam eewehrojamus šaudejumus.

Seemeku frontes armiju wirspawehlneeks generaladjutants N. B. Ruffis.

Behž žihnam — noteek duhščigako štrehneeku apbalwoščhana ar drošđ šridibas šihmem — Žura krusstem. Preešč kareiwjerem šchis deenas daschfahrt išwehščhas par šwehtku deenam. Weenu tahdu deenu, (leelbeenās, 1916.) kad pee apbalwoščhanas peedalas walštsdomneeki J. Goldmanis un Latw. St. Bat.

J. Sahlits — azuleezineeks apraksta („J. Sin.“ nr. 114, 1916): „Muhšu walsšdomneekem un ziteem Organizācijas Komitejas preekšstahweem par godu, latweeschu strehlneeki pee šawas noimetnes uzehlušchi no šalapojušcheem behrsineem goda wahrtus ar apšweikuma usraksteem. Weešus mihti šanem Bataljona komandēers u. z. wiršneeki. . . . Netee apzeemojuma šwehtki, kas šaistiti ar Jura krustu išdališchanu šengaleeschu waroneem, norit juhsnigi un šwinigi. Bataljona komandēers šawâ runâ aishrahda uš gadijumu, ka walsšdomneeks Goldmāna šgs, kuršch ir Latweeschu Strehlneeku Bataljonu garigais tehws, parahdijis šengaleesch:em to godu, personigi eerastees retajos šwehtkos. Behz runas teek usšaukti „ilgi gadi“ armijas Augštajam Wiršpawehlneekam Rungam un Keišaram. Tad J. Goldmanis ar šawu roku peesprausch 28 waroneem leelakās šareiwja godu šihmes — Jura krustus. Šawâ runâ wiņsch štarp zitu aishrahda, ka šchis waronibas šihmes, kas pušchko wiņu kruhtis, pazek ne tilai wiņaus weenus pašchus, ka kretnus tehwijas šargus, bet žek ari wiņu latweeschu tautu, nodod labako leezibu, žil karsti latweetis mihl šawu dšimteni, par kuru nebaidās šihlam list šawu galwu. Strehlneeki no-dšeedaja „Deews, šwehti Baltiju!“.

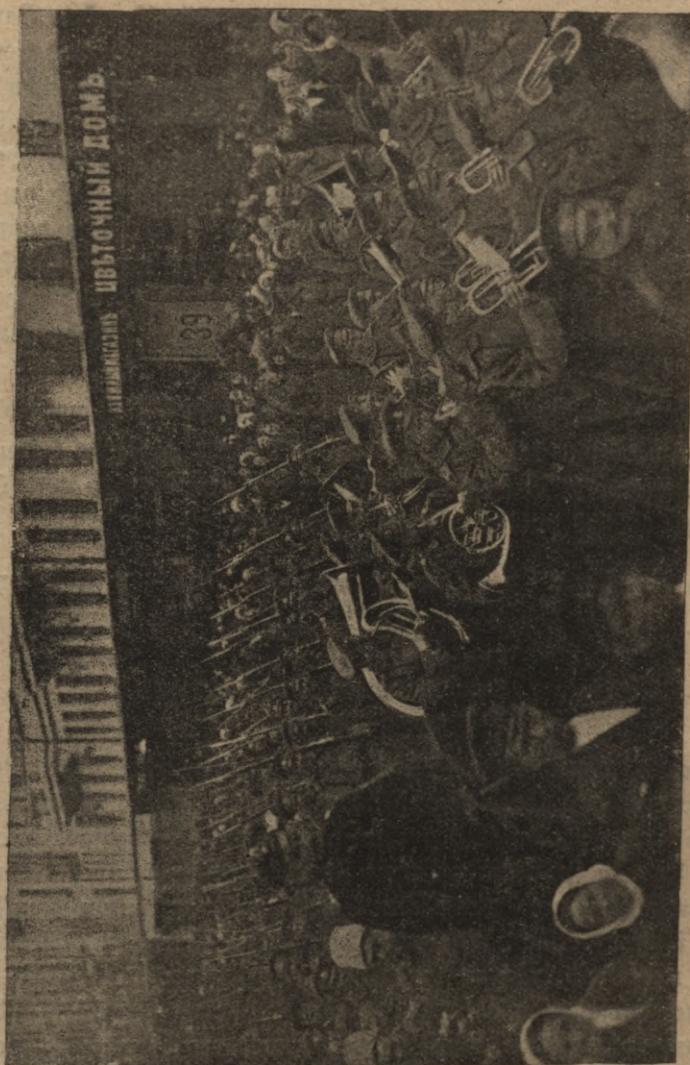
6. Krituško latweeschu strehlneeku apbedišchana.

13. oktobri eewed Rīgâ pirmās šaduršmēs (12. okt.) ar eenaidneeku eewainotus latweeschu strehlneekus. 15. oktobri noteek Rīgâ pirmo krituško latweeschu strehlneeku apbedišchana. Šchis behres pahrwehršchas par wehl nepeedšihwotām tautas šehru deenam, šaista milšigu eedšihwotaju daudšumu un išwei-dojas par dišchenu patriotišku manifestacijū.

Azuleezineeks par šchim pirmām latweeschu strehlneeku behrem raksta:

Latweeschu Strehlneeku Bataljonu upurus kaujâ pret eenaidneeku apglabaja 15. oktobri ar nepeeredsetu šwinibu un širšnibu dešmiteem tuhštotošchu leels pawaditaju pulks. Rīgas Latw. Beedribas nama apakšchējâ šahle wiņnot wiņno lauru, mirtu un dašchadu šakumu kuplumâ, kurâ eetehrpti trihs balti šchiršti ar tautas waronu išdšišchām meesam. Bet wiņu pakahjē nosteeejas pahr wiņu tahli košchi wainagi, tautas mihlako krahsu lentēs un aplahrt teem pazekas wihtau wihtem košchakās pukēs un rošchu seedi ar nelaiķu wahrdeem šakgojochās lentēs: Žekabs Dimms, Andrejs Stuhris, Žahnis Šawenais. Mahžitajs Bergs runâ pawadišchanas wahrduš, nemdams motiwu no Dawida: „Nemees drošchu prahtu un tures ka wihrs“. Krituško waronu beedri iņnes šahrus pukem, seedeem un wainageem pušchkotās grejnās behru ekipaščās, kas apņemtas šareiwju goda šargeem, šanemot waronigos nelaiķus ar šehru mušiku. Bet aij goda šargeem wiņno weenâ puku bagatibâ nepahrškatams pawaditaju pulks. Šehru mušikas škanās šwinigais behru gahjeens wiršas pa Šauluščhi eelu, Aleškandra bulwaru, Aleškandra, Šarlines, Weera eelam un wišur peepluht jauni pawaditaju pulki, bet no namu logeem kaiša pahr kritušcheem waroneem pukēs un seedus. Šil šwinigais gahjeens naw wairs tilai behru gahjeens, bet

tautas ķehru ķwehķi. Zauķā kalninā, kopejā braķķu ķapā waroņns nolaiķhot norihķ trihķķahrķejķ ķaluts un atwadisķhanāķ muķilai ķķanot nolaiķķas ķķķirķti, ķeedeem apbeķrti, dķimteneķ weegļajā ķmiltainē.

ķirno ķara ļauķā ķrituķķo ļatweeķķu ķreķķneetu ķehru gabķeņķ Rīgā uķ ķapķķķu.

Ķehķ garigāķ ķeremoniķas peē ķapa noķķahķāķ nelaiķķ teēķķais ķreēķķ-
neēķķ, batalķona ķomandeerķķ, un atwadāķ no teem dķilķ ķajūķķā runā, ķildina-
dams to waroniķu, ar ķuru teē ķehķuķķi godā un ķļawā neween ķawus weķa-
ķuķ un tuwīneēķuķ, ķet wiķķu ķawu tautu. Ķajūķķmiņoķķā runā ķildina ķrituķķoķ
waronuķ Ļatweeķķu Ķreķķneēķu Batalķonu Organiķķiķiķas Komiteķas ķreēķķķahwiķ
un puķķķo ķapu ķopiņu trim ļauru wainageem ar peemehriķeem tautas dķeēķmu
pantiņeem. Ķo ķrahķķnuķ wainaguķ noleēķ nelaiķķ beedri ar uķraķķtu: "Ķo
reķaķas ķķuķķt muķķu riņdas, ķo ķeēķķaķ ap ķarogu ķķahķim". Ķahķaķ wainaguķ
noleēķ weķķ 1. Daugawgriķwāķ Ļatweeķķu Ķreķķneēķu batalķona maķķiķas ķo-
manda, ķomandaķ waldeķ eereķķni, Rīgāķ Ļatweeķķu teatra akķeeri, Mēķķandra

tirgus tirgotaji un daudj zitas grupas un atšewiškās personas". („Zaun. Sinaš", Nr. 286, 1915).

Pirmo kritušo latweešču strehlneeku bebru deenā Bataljonu Organizācijas Komiteja nošūta telegramu Augstā Armijas Virspawehlneeka šhtaba preekšneekam generalim Aleksejewam, turā telegramā jino:

„Ka pirmee Latweešču brihwprahstigees Strehlneeku Bataljoni, kas formeti jem pastahtwigas leelgabalu uguns, jau atrodās pozīcijās. Pirmam Daugawgrihwās Latweešču Strehlneeku Bataljonam jau bijušas uguns kritības un šhodeen tautai ap šints tuhštostoseem peedalotees un uš ņewi nemot bebru isdewumus, paglabajām pirmos latweešču kritušos brihwprahstigos, kas ņawu dšihwibu atdewušču par tizibu, Zaru un tehwižu. Šhru prozestija iswehřās par leelišku patriotišku manifestoziju. Pee kritušo waronu kapeem latweešču tauta šwehti apnehmās, ņeedot wiřus ņawus špehlus un ņawu dšihwibu, lai drihřař waretu šatreekl wiltigo eenaidneeku. Kolezeet pee Wina Majestates Trona pařahpem muhřu beřgaligas miřlestības un padewibas juhtas".

(Atbilde uš šcho telegramu jau atšihmeta eepreekšejā nodatā).

Sakarā ar šcho notikumumu un lai isřlaidetu aplamas baumas par Latweešču Strehlneeku Bataljonu ņaudejumeem pirmās zihnās, Organizācijas Komiteja 21. oktobrī publižē šchahdu ušřaukumu:

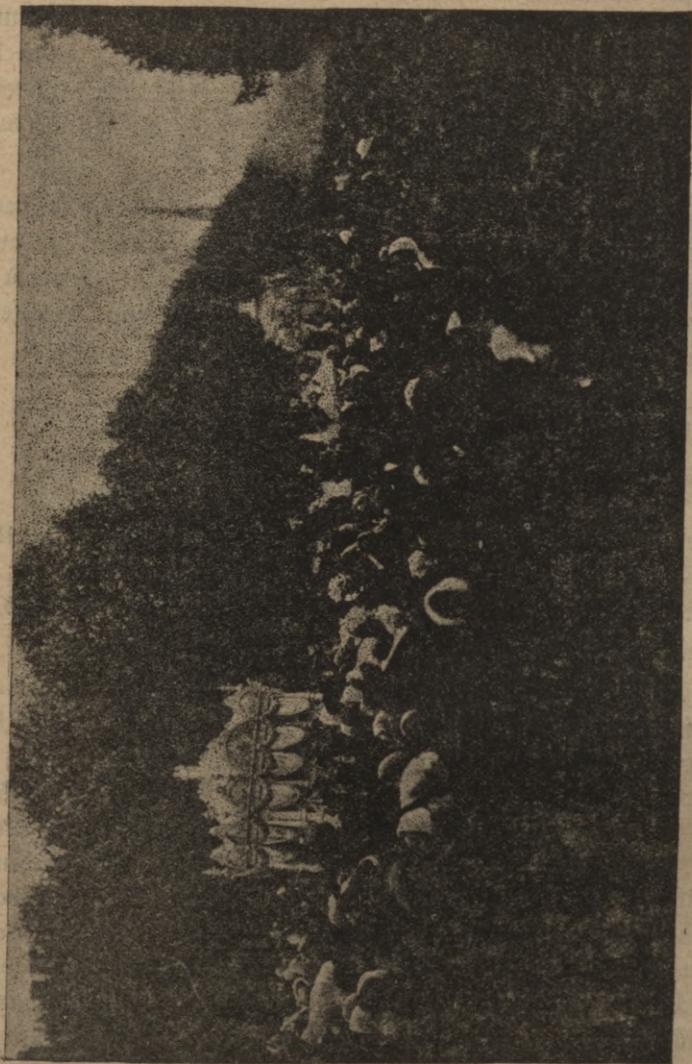
M u h ř ģ i g u p e e m i n u t a u t a s w a r o n e e m !

„Uš eřhinas galwu liku,
Sargat ņawu tehwu ņemi.
Sabat manu galwu nehma,
Neka manu tehwu ņemi".

Ko tautas dšeesma jau ņendeenam ir daudřinajuře tif šlaissteem patriotiřkeem wahrdeem, tas tagad ispausřas diřchenos darbos. Gruhtos laikos, kad apdraudeta wiřa muhřu tautas eřamiba, tauta zekās řahjās, řa weens wihrs, řatrs peřž ņaweem špehřkeem apřargat ņawu tehwu-ņemi, un řakokřnejā jaunatne řeras brihwprahstigi pee eerotřheem. Pamotoees ir muhřu ņentschu řareiwju gars: tas ņauž no arřla pee řobena! Lai glahbtu řirmgalwjuš, řeewas, behrnuš, jaunawas no eenaidneeka warmahřibam, negoda nu apřneekla — lai glahbtu dšimteni no galeja postā! Leels, zehřs un šwehts ir řchis ušdewums. Un muhřu jaunā paaudře to pilnā mehrā iřjutuře un řapratuře — Latweešču Bataljoni pilbdās ar řatru deenu ar leelaku brihwprahstigo řlaitu, par řpihti wiřai eenaidneeka řanonadei, řahda tuwakā apřahrtnē waj řatru deenu atgahdina řara breeřmas.

Walti řaundās mehles řrahdā ņawu tumřcho darbu, iřplatidamas wiřadas tenkas, wiřadas promokatorisřkas baumas par Latw. Strehlneeku Bataljoneem. Mehř waram eedomatees, no řureenes tas nahř, řinam ari, řahds to noluhřs. Det walti řchēe tumřchēe elementi dulřo uhdeni — tehřwemes miřlestības řrahwa pluhřt dšintartihra ar neapturamu waru, un ta reiř nořlaužis wiřu, kas winai grib řahtees zekā. Šchis elementarais špehřs ir neuřwarams, neřatřizinanams no nekahdam promokatorisřkam baumam. Dikai nelgas war tizet pařakam — řahdas p:řhdejā laiřa atřal iřplatitas: řa eenaidneeks eřot weseľus

pulzinus no latw. štrehlneeem šagubstijis, nolawis u. t. t. Pehz pirmajeem warondarbeem, šahdus muhšu štrehlneeeki pastrahdajušchi un šas jau pat ofiziali atšihtu fara šinojumos — šchahdās tenkas šabruht paščas no šewis. Šats par šewi šaprotams, ša neweena šauja newar glušchi buht beš šaudejumeem ari muhšejo pušē, bet waram juštees taišni laimigi, ša mums tee

Širmo fara laukā šrituščo latwešču štrehlneeeku šiwabiščana štigā uš šapšegu.

bijušchi wišai neezigi (pašra dešmit eerainotu un dašchi waronahwē mirušči pawišam), šalihdšinot ar leelo išnihžinato eenaidneeka škaitu.

Šamehr nu muhšu tautas šareiwju ša waroni išpilda šawus augštos ušdewumus, šabeedribas peenahkums jau tagad, šahkt pašrdomat par to, šahdejadi godinat to šareiwju peemiku, šas šawas ašinis išlehuščhi dšimtenes labā. Muhšu šrituščo waronu peemina godinama ne tikai šchimbriščam, bet pašleeloščhi — lai ari wehlašas paaudšes godam atžeraš, to preekšgahjeji darijuščhi. Šahda godinaščana wišas kulturelaš tautās noteek ar peemineeku šelščanu netikween paraštajā šapu peemineeku weidā, bet ari wehl ar waronu

peeminas atgahdināšanū šefošči: kritušcho waronu wahrduš mehđj eegrawet marmora waj metala tahpelēs, un pehdejās eeweeto školās, bašnizās un šabeedriškās eestahdēs. Ari mums deretu šelot šchim jaukajam paradumam, un katra nowada šabeedriškeem darbincekeem buhtu esteizams pee laika par to pahrdomat.

Otra no šchahđam godinašchanas formam waretu buht: eegahdat ihpašchus peeminas albumus, kuros atraštos wišu kritušcho waronu fotografijas ar ihšeem biografiškeem dateem, warbuht ari fotografiski ušnehmumi no behru prozefijam, waronu kapeem u. t. t. Bet pehdejais noluhšs šašneedšams titai tad, kad wišu šcho kritušcho waronu fotografijas peeejamas. Tapehž ir laiks, ka šahl paruhpetees par fotografiju šadabuschanu. Te nu janahl talkā wišeem, kam ween eespehšams šcho leetu weizinat.

Organizācijas Komiteja greešchas ar luhgunnu pee kritušcho latweešchu strehlneeku peederigeem, radeem waj draugeem, ja wišeem buhtu nelaiķu fotografijas — tās eesuhitit waj nodot Komitejas ušglabašchanā. Pehdeja tad špers tahlafus wajadšigus šokus, šahđi aiķu'tinato jautajumu reališešchanai išrahđitos par wajadšigeem, šamehr interesenti atkal warēs greeštees pee Komitejas šawās wajadšibās.

Tā tad: godinašim muhšu kritušchos strehlneekus!

Muhšhiga šlawa lai wiņu peeminai!

Beidšot Komiteja wehl dara šinamu, ka — lai wišas muhšigas tenkas išgaišinatu — ar weetejās rajona kara walbes atkauju turpmat iššinos laikrakštos wišu kritušcho un eewainoto latweešchu strehlneeku wahrduš.

Latweešchu Štrehln. Bataljonu Organizācijas Komiteja.

Ar šajuhšmu un šiltu atšaušmi no šabeedribas pušes apbedi ari wehlakās kaujās un šaduršmēs eewainotus un pehž tam mirušchus latweešchu strehlneekus. Šeem par 12. nowembra behrem rakšta („R. Šinās", Nr. 316, 1915): „Wj wiņu pawadišchanu bij šapulzejees mišjums kaušchu ar pušem, wainageem, šatumeem. Kritušchos waronus išwadija no 1 pilšehtas šlimnizās jauši pušškotās kapliškās, wirsmahžitajš Meirens ar runu, kurā žildinaja kritušcho waronu mišlestibu pret Zaru, tehwižu un dšimteni. Pee aišbehrta tautas waronu šapa šazija firšnigus atwadišchanās wahrduš ari no Latweešchu Štrehlneeku Bataljonu Organizācijas Komitejas pušes, kužas wahrđā šapu šopinu pušštoja ar lauru wainagu." 19. nowembri pawadišchana noteek tišpat šwinigā šahrtā.

Latweešchu strehlneeku pawadišchanu uš pehdejo dušas weetu Riģā, „Mešcha šapos" W. Šams aprakšta („Dšimt. Atbalšs" Nr. 71, 1916):

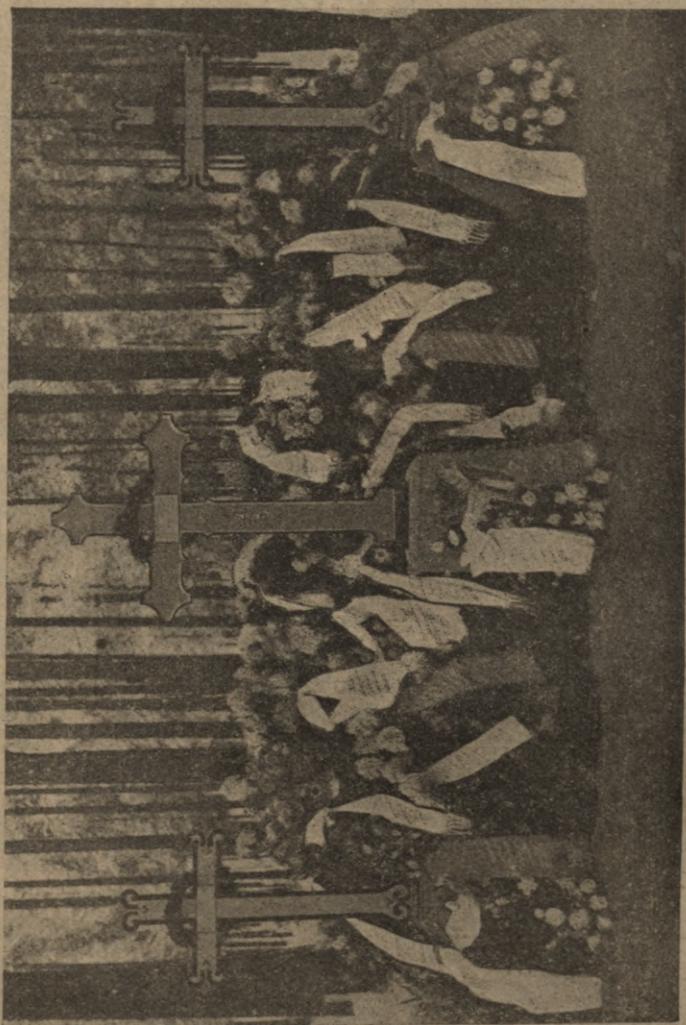
„Kopā ar žiteem dewamees uš latweešchu strehlneeku „Mešcha šapeem". Pirmo reiži redšu šchis šapenes preešchu šalnajoš, un platos brugetos žekus „Mešcha šapos". Kapliškā, kužas peeeja atbalštas uš iščetrām kolonām, šešči balti lat vju strehlneeku šahrki gaida, šid tos nodos šemei. Pagaidam wiņi atdušas gaiššilās kapliškās telpās. Pee latweešchu strehlneeku šapeem jau eesšahžees diwehšeles aišluhgums pehž pareištizigo eerašchas un tehws Bormans tura garu runu par strehlneeku tehwijās leelo, škaidro mišlu.

Sīlee, šmaršhigee wihrafa duhmi pahr štrehlneeku kapeem lehnām kaphj pret debefim, iſgaiſtot pahr zilweku galwām ſaulainā gaiſā.

Kauſchu publiſ ar baſnizas kori ſemē nometees zeķos djeed „Muhſchigu peemianu“ krituſcheem ſtrehlneekēem latwju walodā.

Sraigās ſtrehlneeku kapeņes apbehrtas puķem, weenkahrſcheem lauku jee- deem un ſareem.

Wirſ pirmo krituſcho latweeſchu ſtrehlneeku Zeķaba Timma, Zahna Ga-

Satweeſchu ſtrehlneeku kapu koptinas Mīgd, kapijēdā.

wenais un Andreja Stuhres kapeem iſchuguna kruſti. Turpat tuwumā guķ julija kaujās krituſchais kapteins Zurewitiſhs, uſ kura kapa kronis no „dſihwes beedrenes „wihram un draugam“. Uſ kruſteem daſchadi uſrakſti, peemehroti ſtrehlneeku nahwei, žitati iſ djejojumeem, daſchfahrt rakſtiti ar ſih- muli. „Mejcha kapi“ atſtahj patihkamu mahſilneezifku eeſpaidu un te tihķas duſet . . .”

Swehtdeen 22. nowembrē (1915) tahdas pat ſwinibas noteek Peterpilt,

no Jēsus bārnības iswedot uš Mitrofana kapehtu kritušo Latvieschu strehl-
reetu Alfredu Walleri no Baušķas aprinkā Kursēmē. No kaujas lauka wiņš
bij pahwests Semenowa laferetē un mira te 23 gadu wezuuā no kaujā da-

Sto eewainojumē mīrušā froshtreka uš Wallera abbešifana pterpiti.

butā eewainojum.a. Pawaditoju bij tikbeudj, ka wiņš newareja saet bārnizā. Iswadischanas runu šazija mahzitajs Sanders par wahrdeem: „Eš uštizigs lihds nohwei, tad es tew došchu to dšihwibas Ironi“. Melaiķa zihnas beedri, kas pa daikai iswesekojuschees, isnes sahtu no bārnības un behru gahjeens do-
das uš kapehtu. Te mirušā kareiwja peemianu zildina Latv. Strehln. Bat. Organizazijas Komitejas un pal. beedribas „Dsimtenes“ delegati, nolikdami

wainagus uf kapa. Rahds no runatajeem usfwer fawâ runâ: „Wehl dascham labam muhsu waroniu nifnais eenaidneeks galwu nems, bet muhsu tehwofemi tas neatnems“.

Wainagus uf nelaika kapa wehl nolika Peterpils Latw. Beedriba, Peterpils Dseebaschanas Beedriba, Latweefchu draudse, un t. t. un daudsas privatpersonas.

Par tahdu paschu latweefchu strehlneeku fwiniqu paglabaschanu fino: („Jaun. Wahrds“) no Walmeeras: tur apbediti Peters Paschins un Emeljans Pahws. Uf iswadifchanu no pilsehtas flimnigas bij eeradees miljigs kauschu puhlis. Garigo zeremoniju isdarija papreefch pareistizigo preesteris, un pehz tam luteranu mahzitajs. Tad fehru prozefija dewas zaur pilsehtu: ka goda waktis nostahjas weetejee ugunsdsheheji ar lahpan, pehz teem kara spehta nodakas, orkestris, deputazijas un arween peeaugoschais kauschu puhlis. Pee kapa tika turetas firnigas runas un nolikti wainagi no Organizazijas Komitejas, Pilsehtas Waldes un Domes, Saweefigas Beedribas, Brihwprahtigo Ugunsdsheheju Beedribas, Behglu Apgahbaschanas Nodakas un t. t.

Apbedifchanu kausas lauka ta fauktâ „brahku kapâ“ apraksta kareiwju fchurnals: „Zihnas beedrs“.

„Netahlu no Daugawas, apmehram puswersti no R—ra muifchas, dus fawu muhschu dufu daschi muhsu kara beedri.

Neleeks kalninsch apaufsis ar jaunam preeditem, tam wisapfahrt mitras plawas; kalnina peelahje tel djirnamu strauts. Schi weentuka, bet flaiста weetina ka radita muhsu dahrgo beedru meera dujai. Uf kalnina feschas, dseltenu smilfchu kapu kopinas; tam lihdsas israkta fwaiga bedre, no eefschpufes isprausta ar flujam, — ta gaida fawâ flehpi jaunu eemhtneeku. Wisem kapeem weenkahrschi beedru pagatawoti loka krussti; uf krusstem behlisch ar usralsteem un sihmigeem patriotiskeem dsijas pantineem. Wifl kapi Nahtin noklahti ar fluju, mehtru un fuhnu wainageem, kuros fappraustas mahfsligas un ari pirmas pawafara dsihwas pukites. Das atnefuschas tschaf-las latwju feltenes no tuwafas apfahrtnes mahjam.

Ari fchoreij ir falafjees paleels pawadonu pulks, galwenam fahrtam beedri — strehlneeki un wehl fawas ligidas palikufchee weetejee eedfihwotaji, ftarp kureem wairakas tauteetes. Wifam tauteetem redj rokâ pa wainagam, waj mahjas plauzetam farinu un jeedu puschkam.

Drihf ween ari fagaidam zihna kritufcho beedri. Fahri no otras palnes tuwojas neleelais behru gahjeens. Wed wiku uf weenkahrscheem rateem ar weenu firgu. Tam feko wirfneeks ar strehlneeku nodaku.

Masa prozefija nonahf pee fawa gala mehrka. Nostahjas kareiwju nodaka un atder fawam beedrim pehdejo kareiwisko godu. Misgahjejs teel pazelts un uf rekam eelaisf sakam flujam ispuschkotaja kapâ. Daschos pawaditajos manama masa isbrihnefchanas, jo beedrs teel guldots bej fahrla. Das isleelas neparasti. Wifsch, muhsu beedrs, teel guldots wifa fawâ weenkahrschaja kareiwju tehpa ar fahbakeem kahjas un pelekaja mehletikt eetinees. Naw eephejams kara lauka uf ahtru roku pagatawot kaut zif pee-

nahzigu jahru. Nēwikus nahf prahtā djeesmina par wezo mehēliti. Tas wīnu fargajis no wehtras un negaisa, leetus un karstās saules stareem, tas wīnu ari tagad pawada djestrajā lapā.

Kad beedris ir nolaišs lapā, wīnam usflahj wirsū ūkjas un daschus no atneštajeem wainageem. Gaisā norihb trihs salwes.

Ļad jahtneeku nodatas wirsneeks, praporschtschiks R., notura ihju frsnigu runu, aifrahdidams uļ krituschā beedra ūwehtakā peenahkuma iipildischānu, jo wīnšch jeedojis to wīsdahrgako — patš ūewi — preekšch ūawas dšimtenes un tautas, tā palikdams lihbj galam ustizigs ūew un ūawai tehwiĵai.

Sahf ūmiltis birt uļ atdšišuschajām meesam. Tās nekriht uļ jahru un ar ūawu druhmo trokšni neatgahdina tukšchumu. Dšimtenes ūmiltis weegli glauschās tam apkahrt. Teel djeedats: „Muhšchiga peemina“, „Spasi, Gošpodji“, „Kok flawen“, „Deews fargi Keifaru“, un muhsu tautas luhgšchana „Deews, ūwehti Latwiju“.

Kapa kopinas galā teel eeliks dabigs, apaķa behrša krusis ar uļraķtu. Tauteetes uļleel ūawus wainagus un puķes. Daschās latwju mahminās te pee kapa ūchēli raud, kaut ari gulditais naw wīnu dehls. Tās lihdsi juht tam mahtem, kas muhsu Kursemē dšihwodamas lej aķaras par dehlu nesinamo likteni un ar apšlehptām bailem, ar nedrošču zeribu gaida wīnus pahrahkam.“

7. Latweešču Strehlneeku Bataljonu apweenotā lafarete.

Ķdeenās kara darbi drihs peerahdija wajadsibu pehž ūewiščķas latweešču strehlneeku lafaretes. Nebij ehrti ūweščumā daschās ūlimnizās iķleedeteem eewainoteem strehlneekeem, gruhti bij eespehĵams apmeklet tos peederigeem, ne iķreis wareja kareiwjeem ūneegt palihdsibu Komiteja. Tamdehķ jau nowembra ūahkumā (1915) Latweešču Strehlneeku Bataljonu Organifazijas Komiteja iķščķir jautajumu par ūewiščķas lafaretes nodibinaščchānu eewainoteem latweešču strehlneekeem un laišch klajā atteezigu uļsauķumu, lai ūeedotu ūchim noluhkam lihdselķus. Sawā uļsauķumā Organifazijas Komiteja aifrahda, ka „ūawa ihpaščha lafarete Latweešču Bataljoneem panahķs bej ziteem labumeem wehltu, ka muhsu eewainotee strehlneeki wairs neatradīšees iķķaiķti daschadās ūlimnizās, kurās wīnus iķķinat naw weegli ne Komitejai ne eewainoto peederigeem, kaut gan pehdejo karstakā wehleschānās ir apraudšit ūaweĵus. Paščhi ūawā ūlimnizā, ūawu tauteešču apkopschānā atrašdamees, muhsu eewainotee strehlneeki katrā ūinā jutīšees wairāķ ķā ūawās mahjās — un ūchis diwehlesš stahwollis, bej ūchaubam, atstahj labdarigu eespaidu uļ ūlimneeku atwešeloščchānos.“

Sawu uļsauķumu Organifazijas Komiteja jau nowembra wīdū papildina ar diweem noteikumeem: 1) Daschi pagasti nodibinajuschĵi ūawas lafar. „Sarklānā Kruķta“ nodatas. Šchis lafaretes lai nu atwehletu ūawus kompleķtus eerihķojamai Latweešču Bataljonu apweenotai lafaretei, lihbj ar naudas lihdselķeem, ķur tahdi buhtu; 2) Lai ūabeedribās un atūewiščķas turigas peršonas garantetu ūewiščķu gultu uļtureščchānu peeminetā lafareteķ. — Weenas gultas uļtureščchāna bij aprehķinata uļ 50 rķķ. mehnešĵ. Rīgas Latw. Labdar.

Beedriba atdewa ufturetās šlīmnīzas komplektu eerihkojumu ar noteikumu, ja tam peekriht lihdsšchinejee gultu ufturetaji.

Organizācijas Komitejas ufsaukums atrada dīhwu atbaki šabeebrībā, tā ka dezembra šahumā (1915) jau wareja kertes pee lafaretes eerihkošanas Somonošowa šeeveešchu gimnāzijas telpās Rīgā. Lafareti ar zītām wajadšigām telpām eerihkoja abos mahjas stahwos. Nowi ar wannu eerihkoja glušchi no jauna. Šhos darbus išdarija Rīgas pilšehta uš šawa rehkina. Eerihkošanas darbi lihds dezembra beigām teek pabeigti un 24. dezembrī lafarete dedšina jau šee-mašwehtku egliti tur eewetoteem wairakeem eewainoteem kareiwjeem.

Swehtdeen 10. janwari 1916. war notiit jau eerihkotās Latweešchu Strehlneeku Bataljonu apweenotās lafaretes eeswehtišchana. Lafaretes eerihkojumu šahds apmekletajš apraksta („Jaun. Sin.“ Nr. 12, 1916): „Nemaj naw wajadšigs mešt škatus grahmātās, waj štatit zauri pahrškatus, lai redsetum, jīkdaudj tautas grašchi pluhšt Rīgas Latweešchu Strehlneeku Bataljonu wajadšibam. Ne, eeejat weenā no šchim Latweešchu lafaretes ištābam un mehmais škats jums gaišchi teiks, ka to ir eekahrtojuši pati latweešchu tauta, šenais nenogurštoschais jemes ruhkis arajs. Naw tā zītās šlīmnīzīs, kur wišš-pehž parauga pagatawots un darinats, kur katrs preešchmets ir weenmūkiģi lihdsšigs zīts zītām. Ne, šche ir tahda raiba daščadiba, itka tā buhtu latweešchu daščadu apgābalu etnografiškā ištahdē. Neevena gultas šega nelihdsšinas otrai, bet katra tomehr gaišchi leezina, ka ta ir larweešchu mahjas mahtes-roku darbs. Zīl mihti, zīl šilti wajaga buht šlīmneekām šchee pašchaustee, jauktām madarotām dīju štrihpām noštrihpotee deki! Un ari linu palags, duhnu špilwens, rakšitais dweelis — wišš ir paščas tautas darinats“.

Pee eeswehtišchanas šwinibām nem dalibu augštālā kara preešchneežiba, Bataljonu komandēri, wezakee ahršti, walšššdomneeks Goldmanis, Latweešchu Bataljonu dibinātaji, Rīgas pilšehtas galwa, galwas beedrs Kraškalns, Pilšehtas waldes ložellis Grošwalds, Lafaretes personāls un t. t. Eeswehtišchanu išdarija pareištizigo preefteris kreewu un latweešchu walodās, un tad luterānu mahžitajš latweešchu walodā.

Kad dubultwartets nodšeedajis „Deews labi dar' ko daridams,“ garaķu runu tura walšššdomneeks Š. Goldmanis, aištahdidams, ka te eeswehtita lafarete, kur dš.edinamas latweešchu tautas šahpes un bruhzes, kuras šit eenaidneeks muhšu tautas meesā un šahp tautas dwehšē, tapat tā atšewiškā zilwekā. Tauta šin, ka wineem netruhšs labako šahķu un ruhpiģatās kopšchanas, bet šin ari, ka labakās šahles buhs — winu atgreeschšanās ar šlawenu ušwaru tautas mihleštībā. Tauta šin, par ko zihnas winas labakee dehli un ir gatawa šchim mehrkim upuret wišu. Wini zihnas, lai nodibinatu Baltijas juhras malā, dahrgajā Latwijā, pirmo un štipraķo aiššardšibu šawai tehwijai Kreewijai. Tauta šin un šaprot, ka tagadejajis ašnainais karšch nospraudis dšimtenes robeščas tašlai nahkotnei.

Goldmana runai šeko walšššhimna. Tad šchtaba komandēers iškā laimes w:hlejumu Latweešchu Strehlneeku Bataljoneem Rīgas apžeetinātā rajona komandanta wahrdā. — Pee tehjas un uškoschameem šeko taškati laimes ufsaukumi.

Kahds Bataljona ahršts garaķā runā aprahda wajadšibu pehž Latweešchu Strehlneeku Bataljonu apweenotās lafaretes un iškā pateizibu šchtaba weza-

Tam ahrstam un lajaretis dibinatajeem. „Russl. Slowo“ preekštahwis jildina latweeschus. Rīgas pilsetas galwas beedrs Krasikalns Rīgas pilsetas wahrđā iškā dīku pateizibu Latweeschu Bataljoneem, kureem šewiški nopelni pee Rīgas pilsetas aištahwešhanas.

Šeenahkūšas ari daudj apšweikuma telegramas: no Wīdšemes gubernatora Podolinkā, walstedomneeka J. Sahliška, Lomonosowa gimnāšjas preekšneezes knašenes Mešchtscherškajas, Terbatas Organizāšjas Komitejas, dašheem Bataljonu komandereem u. t. t.

Latweeschu Strelneeku Bataljonu Organizāšjas Komitejas wahrđā walstedomneeks Goldmanis nošūhta uštizibas un padewibas juhtu išteikumu Wina Keisara Majestatei zaur Augštā Wirspawehlneeka šhtaba preekšneeku generali Meššewu un 12. janwari šaem uš šho telegramu šahdu atbildi:

„Wina Majestate Kungs un Keisars pawehleja iškazit pateizibu un negrosamu pahrlēezibu par Latweeschu Strelneeku Bataljonu waronibu kaujās. Meššewš.“

No Rīgas apzeetinātā rajona komandanta Organizāšjas Komitejas preekšneeks šaehmis šahdu atbildi:

„No wīšas šrds pateizos žums un rišēem, kas peedalijās atklahšhanas šwinibās, par apšweizinajumu un labeem nowehlejumeem. Šai Deems dod jaunajeem Latweeschu Bataljoneem ari turpmat buht par preeku žaram un mums wīšēem ar šawu jau atšihmeto waronibu. Jaunajai lajaretei manus mihtatos nowehlejumus.“

„No wīšas lajaretis eerihtojuma jau redšams,“ — šaka „Šaunais Wahrds“ (Nr. 8, 1916), ka pee ta darbojušēs leetprateja roka, bet tās ahrstu un mahšu šastahws leezina, ka ta teesham ari buhs muhsu šrehlneeku zeeniga šlimnija. Waram tīkai nowehlet darbineešem wišlabakās šekmes.“

8. Latweeschu Strelneeku Rešerwes Bataljoni.

Weenu daku latweeschu šrehlneeku eekaita Rešerwes Bataljonos. Šā ir šegotawoškānās uš to brihdi, kad atteezigeem Bataljoneem kaujās wajādšēs palihga špekla, papildinajumu u. t. t., un šhee Rešerwes Bataljoni nahš darbā. 1916. gadā wairak mehnešhus šhee Rešerwes Bataljoni ušturejās Š—tā, Wīdšemē, šur tika apmahžiti šawam nahšamam ušdewumam.

„Lihd.“ šneedš wairak korespondenzes, apšihmetas ar šchiru „Št.“ no šho Rešerwes Bataljonu dšihwes. Šā 23. junijā (1916) nr. tas, štarp žitu rakšta, aprahdišēes agrako klušo wāšaras dšihwi Š—tā:

„Bet totees Š. ir manama šahda jauna pahšprodukšija un ta ir — latweeschu šrehlneeki. Žuhs wīkus wareet atrašt wīšur un weenwehr, inemot naktis. Lihdš pulksten 12 gan wehl wehl ir šastopams šhur tur šahds pawehls šrehlneeks, šuram šabatā ir atlaisšanas šihne. Latweeschus pa weenam štaigojam war pašihš no Bataljonu krukšhu nošihmes un latwiškās šejas

un kustiham. Da kruhschu nofihme, kura warbuht mahklineekam ne wisat labi isdemusees, kura ari zeesch drusku no isstrahdajuma — ir flaishta un spihd, ta masa faulite uj aissargu krahjas bluhjes. Paet jums garam weenkahrchs faldatinch, bet uj firds winam ir masa spihdoscha faulite ar schkephu pahr to un juhju flats filti noraugas uj to, winsch — latweeschu strehlineeks. Un zeena muhsu strehlineeki sawu goda fihmi, sawu legionaru ordeni. Pat wirsneeki sche D., spezielas latweeschu ofizeeru kruhschu nofihmes weeta nehfa strehlineeku nofihmi.

Un ta pa D—tu, waj rihts waj wakars, pa eelam steepjas weenadas peelas rindas un latweeschu dseefmas fkan. No rihteem, kad jums gulta wehl meergs ap azim knibinas, pa atwehrtu logu ar pirmeem faules stareem, — ne nu gluschi no pirmeem, bet preeksch pilsehtneeka ar pirmeem, — pluhst strehlineeku dseefma juhju istaba. Tuhkstoto reisi strehlineeki eet dseedadami pa D—tas eelam un tuhkstoto reisi t—teeschi skreen pee logeem un wahrteem skatitees uj teem; tuhkstoto reisi apstahjas waschonis uj eelas un nofkatas, tuhkstoto reisi baschajaini sehni ar „Riischtkij Westnik“, un „Postimees“ paduse tos pawada. Kad juhs peewakarè, ta ap pulksten 8 sehdeet uj balkona un dsereet tehju waj strebeet ruhguichpeenu, pahr pilsehtas nameem no wairafam weetam pluhst spehzigu korata: „Deews Kungs ir muhsu stipra pils“ fkanas. Birmai dseefmai seko kreewu luhgschana, tad nahk: „Bosche, Zarja Chranj“, un beidsot fewischki stipri un skaidri juhs dsirdeet: „Deews swehtk Latwiju!“ Scho wakara luhgschanu juhs dsirdeet katru deenu un ir zilweki, kure uj winas noklauischanos finama laika speziali sagatawojas.

Beidsama laika deefgan beeschi noteek apmahzito strehlineeku iswadischana uj posizijam un uj scho iswadischanu Bataljons ir ihpaschs meistars. Stundu pirms gahjeena, wisas garas eelas, no kasarmem lihdj stazijai, apmehtam werstis tschetras, gar abam pussem nojtahditas ar strehlineekeem. Wineem rokàs meijas un feedi. Un kad nu aisejojchee ar musiku preekschgalà nahk pa eelam, goda fargi nemitigi urrà fauz un wehzina ar meijam, un tas ir tik jauki, ta wiszeetaka firds mihshta top un wisfaufaka ajs walga paleek, waj weenkahrchi mirdset fahl.“

Par scho Reserwes Bataljonu „Lihgo swehtku“ fwineschanu 1916. gada jahnds tas pats korespondents raksta:

Muhju Reserwes Bataljonam „Lihgo swehtki“ bij ari parades swehtki; parade bij preeksch diweem kreewn generakeem un dascham zitam angstalàm militarpersonam. Muhju strehlineekeem bij jaspahd augsto weesu preekscha un japeerahda saws dischenums.

Uj leela kasarmas laukuma sapulzeti wairaki tuhkstoschi strehlineeku. Skaishta Jahnu deenas preekschpusdeena, lai gan temperamenta bagatais deenwidwehjsch par wairak fwaidas ar smiltim un trauze meeru un labo sajuhtu. Laukuma galà, strehlineeku widu, pazelas meijam puschkots dehku paaugstinajums — fangezle. Mahzitajs Adamowitschs notur fwiniugu deewkalposchanu. Pehz tam kreewu weesk, Bataljona komandeeera un wina palihga pawadiba eet uj netahlo pareistizigo bajnizu, no kuras pehzak fwiniuga gahjeena atnahk pee Bataljona un isdara ari te pareistizigu deewkalposchanu. Wehja plihwo jelta un fihda auste kusti, kareiwju dseedataju koris, pret wehju zihnotees, dseed: „Go-

spodji pomiluj", bet Bataljona orkestrs wiņu pāršedz ar: „Do mihleštibas spēhu šweizu“.

Beidzās deemkalpošana. Ateet preesteris, ateet weeši. Atskan Bataljona komandēera kapiteina J. komanda; tā šawilka aišķahrta stihga notrihž Bataljons. Sastseptā šchetrstuhri eceet generalis, apšweiz strehlneekus un pateizibu atšauz strehlneeki. Generalis nššauz laimes Augstam Wirspawehlneekam, muhsu frontes komandēeram, muhsu armijai, orkestrs spēhlē tuschu un tuhštostchu balsu urrā šauzeeni lidinas pār T. Tad Bataljona komandēers uššauz laimes weeseem un wina wahrdus pawada to pašchu spēhžigo balsu urrā šauzeens.

Kreewu weeši nostahjas laukuma malā grupā. Atskan atkal Bataljona komandēera komanda, šahl Bataljons kustetees, lozitees; Bataljona komandēers, palihga un adjutanta pawadibā, ar šobenu šalutejot, nahš pa preešchu Bataljonam un nostahjas pee generakeem, un tahlal pelekee tuhštostchi — pa preešchu mahžibas komanda, tad rota pa rotai — panahl šalutejot garam generakeem. Tur latwju jaunatne ar šawām domam un ilgām, tā weens dižiplinets žilweks, weenās kustibās, musitas ritmā šassanota, šteepjas pa putekļaino lauku. Un beidšot orkestrs, ar šawu preešchneeku, kapelmeistaru B. preešchgalā, žermonialo maršchu puhsdams, paeet garam generakeem un komandēeram.

Paradei beigās. Daka strehlneeku noweetojas šajarneš, daka nahš uš pilšehtas mitekkeem, un jau aiš šajarneš wahrteem mums par širds uštaiššchanu atskan: „Es šarāi aišeedams“ un „Es wahžeeti danzinatu“.

Šretim publikas eškatam, itkā šareiwji wehletos tikt rešermē, Latweešchu Štrehlneeku Rešerwes Bataljonos walda žitads gars: te wiršneeki un strehlneeki allst pehž žihnas. Širmais šolis tapehž ir tikt „maršhejošchās rotās“. Šau peeminetais korespondents šchini šinā tā rakšturo latweešchu šareiwjuš Rešerwes Bataljonos:

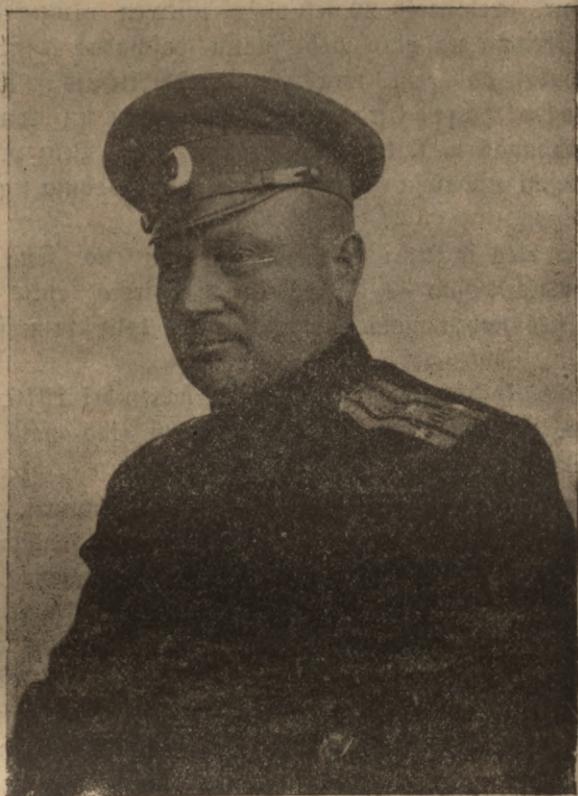
„Un šareiwju prahti uš fronti nešas. De ir wiršneeki, šuri wairakšahrtigi ir puhlejušchees tikt prom uš aktiweem Bataljoneem un ja tas tik drihši neišdodas, tad šuhrojās un škumst. Šabi rotas komandēeri, šem šureem te štahw pa 3 tuhštostchi strehlneeku, tapat ofižeeru wišpahr, ir wišur wajadšigi, šalab wiņi ir pagaidam pešeeti pee weetas, šas nereti ir ofižeeru tragedija. De ir rotu komandēeri, tā peemehram podporuštchiki Lejas-Bullens, Škroderens, šureem jau bagata šaujas pagahne un podporuštchiks Ulmans, šuram wehl naw bijuši ta laime buht pošizijās — wiši wiņi ar nepazeetibu goida, šad tiks šaujās. Un pats Bataljona komandēers kapteins Žinots, šuršch lihšš šchim wiņu šcho leelu šaušchu mašu ir formejis un gludinajis, šuram wehl roka žeešch no šaujas eewainojuma — web šarunas, tā pahreet uš fronti.

Un strehlneeki, te plehšdamees kriht uš maršhejošchām rotam, jo tad ir garantels tuwalā nahlotnē tikt pošizijās. Šauninee, šuri dašchs wehl štaigā plātās biškēs, bet tomehr širniigi maršhe, ar škludibu noškatas uš tām rotam, šuras štaigā ar šlinti pār pležu un šarulletu mehteli. Un ir šewišchš brašchums un apšina šchajās rotās, wineem pat šawas dšeesmas ir, šuras nedšeed jauninās rotās. Naw strehlneekeem walas jaunās dšeesmas šazeret un

komponet, wini pahrtaiša tās paščas wežās, bet katrai rotai gandrihs ir šawas dseefmas un winaš tās ušflata par šawu monopolu, pat aisejot neatstahj kà mantojumu, bet paņem lihbj uš pozizijam, jo tur jau ari wajadšigs dseefmu garš. Kad jauninà rota well: „Dseedaj' tautu tihrumài“, tad wežà, marschejošchà rota zenšchas pahrspeht to ar: „Schurp jaunekki, ar wehja špahrneem trauz, kur Tehwija tew' nahwes karà šauz“, un wineem ir teefibas uš to, jo wini drihs aisees.

Marschejošchàs rotas il pa laiku aiseet uš pozizijam un winau weetàs šastahdas jaunās. 3. un 4. julijà (1916.). T. bij atkal ta deena, kuru parasti šauz par iswadishanas deenu. Schejeenes eedšihwotajam wina pašihstama. Ja eebraujejam jajautà, ko nosihmè tàs garàs šaldatu rindas gar 3 werstes garàs eelas abam pušem, tad schejeeneetis war winam pateikt, ka štundu wehlaš pa šchim eelam ees beesas strehlneeku kolonas ar musiku, karogeem un seebeem. Štundu eepreešch, šoli atstatu weens no otra, šastahjas gar eelam pawàditaju rindas un pazeetigi gaida šawus aisejošchos beedrus. Pa to laiku kafarmes laukumà walda firniba un dšihwiba. Kaujas gatawibà apjostee strehlneeki, seebeem nopuščloti, šahw laukumà widù. Gerodas ari gandrihs waj wiš Bataljona ofšjeeri, lai atwaditos, jo strehlneekem lihbsi eet ari winau wiršneeki. Mahžitajs notur deewalpošchanu, teef no wiršneeku pušes teikti firnigi atwadishanas wahrbi, teef strehlneeki noprafiti, waj naw šahdas šuhdšibas, waj schehlošchandas un ja no prihla pazekas šahda roka, tad winaš ihpašchneeks teef noprafits, kas winam šakams, lai pirms šchiršchandas wišu islihdsinatù. Behj tam orkestris pušsch walšts himnu, žermonielo marschu un wehlaš, gahjeena marscha pawaditi, strehlneeki urradami dodas pa wahrteem laukà. Te winaus šanem ušstahditee beedri ar urrawam un wešelu pušštundu dimd T. ar šchim triumšejošcham kareiwju šlanam. Apštahjas paraštà eelas kustišiba, šaleen logos galwas, peeploš pee šeenam un trotu areem privatpawaditaji, jo lihbsi eet naw eespehjamš — ta pati šaušchu mafa ir wiszaur, lihbj pat štajizai. Dahmas augštàs frisuràs un majas meitenites šweešch seebus pa logeem uš aisejošcheem. Šifkreen no pulka strehlneeks, noškuhpšta goda rindà šahwošcho beedri: „uš redšechanos“ nosata, wairaf wahrdu naw un aiseet pulkà atpakal. Bersch ašarojošchàs azis mahtes eelu štuhros — waj latweešchu mahte ta, waj igauwu — naw šinams, wišas winaš weenadas — platos frunkotos šwahrkos un baltos šalatinos. Un tur tahlaku, atštataku no wišeeem, šahw jaunawa, ar šarkanu kustu uš kruhtim un leela, škaidra ašara rit pahr winaš dšidri-bahlo waigu. Balts mutautinšch noschahwè ašaru, bet jauna nahl kà firšs šwehtais schehlums un ilgi miršj wehl tumšchàs azu škropštàs. Bet šajuhšmas wilnis gawilès nes tahlaš strehlneekus, tee neatškatas wairš kur mahte, jaunawa, waj tehws ar leektu galwu ilgi šahw uš eelas. Šau štajizà, jau wiljeenà — žaur putekšeeem un duhmeem aiseet tautas šeedš.

des neapstahjees bija uš drahschu ņhoga un pahri par to, tad pahreziš pahreerakumu, paprekschu eezirta „eenaidneekam“ ar ņhtiku pa galwu un tad kruhtis, un pahra ņekundēs bij jemē pee pehdeja „brustwera“ un trahpija mehri uš mata. Dtru godalgu dabuja strehneeks Welks, daņhi dabuja tahlafas godalgas. Newareja teitt, ka ziti daudj ņlittaki ņkreetu: apmehram 1 minutes laika wiņi iņdarija to paņchu, bet daņhs netrahpija pareiji mehri, daņhs neņweeda labi rofas granatu, daņhs ar pirmo rahweenu newareja tiht augņhā uš drahschu aiņhogojuma. Wiņpahr par tās nodatas dalibneekem bij tahds eespaids, kad tee ir zitadi zilweki, preeksch kureem nekahdi ņhņehrschi newar buht par gruhteem, par leeleem; likas, ka wiņi neņkrehja, bet laidās pa gaiņu ņawu ņahju pee akmena nepeedauņidami — un tee bij pelekee strehl-

Balkawneeks J. Wahjeetis.

neeki, leelos ņmagos ņahbakos, apņahruņchees daņhadam bundņham un mehтели pahre plezeem, bet Zura krušteem pee kruhtim. Preekā un iņbrihnē ņtaroja generata ņtats un ņkreeschanās organizators, kapteins Bredis, ņkraidija ka jauns ņehns no weena gala uš otru, dodams riņkojumus. R o f a s g r a n a t u ņ w e e ņ h a n ā pirmo godalgu nehma 1. rotas strehneeks Salamans, kureņh aiņweeda rofas granatu ar leelu augstumu 52 ņotus un granata ņprahga tuhliā pee nokriņchanas.

Interesanta un ar leelu praktiņku noņihmi bij paņņeeraņchanaš, kura ņhiniņ kara uņbrukumā ejot ir no ņoti leela ņwara, jo daudjos, ņoti daudjos gadījumos uš preekschu eeschana ir eedomajama weenigi ar eerakņchanos.

Cerakšchanas laiks bij noliktis 5 minutes un te nu bij ko nofkatitees, ka kareivji gulus tik ihša laikā ar mašam lahpstinaam eerakās zeetā jemē. Dašchs pašpehja eeraktees tik taflu, ka eerakums wīnu pilnigi šlehpā no eenaidneeka lodem; wīnšch nēmaš no preekščas nebij redjams un tapat nēmanams wareja šchaut uš pretineeku. Pirmo godalgu par eerakščanos dabuja 2. rotas štrehlneeks Paegle, otro godalgu 1. rotas štrehlneeks Kwarzits. 1. rotas waronigais wejakais apaščhofizeers, kurešch 8. martā tika eewainots, dabuja pirmo godalgu leščchanā ar meeta palihdšibu. Gandrihš 3 arščinas wīnšch ušweedās gaišā un tā ween lifās, ka tas wīnam ir par maš. Praktiškā nošime bij staigāščanai pa tee wu balki, kur diwi štrehlneeki šatidamees weegli išmainās un aišēet katrs uš šawu puš. Špat koka šahpščana, kur štrehlneeks 26 sekundēs uškreen glumā apakā kahrti 4 un pus šašchenu augštumā un galā wehl ištaiša daščadas kustibas. Par štaigāščanu pirmo godalgu dabuja 1. rotas štrehlneeks Alfnis; par rahpščanos Tambors. Futbola šaziškšte notika starp rotu un komandu (iškluškta kawalerijas, šajinaščchanās u. t. t.) preekščštahwojeem. Behž pusotru štundu ilgās šaziškštes roteščhi ušwareja komandneekus un dabuja godalgu — 22 rubkus.

Lai gan pirmā rota ir štipri pahrwehrtušēs un no šenā fastahwa laba daka truhšt, tomehr no wīšam 44 godalgam uš pirmo rotu krita 19 godalgas. Behž šaziškštes nahža maš pahrtraukums, behž tam šahkās preekščnešumi uš šlatuwes.

Otri tahdi pašchi športa šwehkši noteek 8. septembri 1916. un tos riškto tas pats Bataljons. Par šcho šaziškščhu rezultateem tas pats autors štarp žitu šino („Lihd.“ 212, 1916):

„Weens par otru interesantaki nahš šaziškštes numuri. Šluškhi jaunš ir ripu šweščhana un šchlehpū meščhana, bet nodakas waditajs ofizeers nēdaudš deenās jau labi pašpehjis apmahžit šawus športsmenus. Eenaidneeku eerakumu eenemščchanai bij trihs nodakas un weena par otru gruhstaka. Pirmā nodakā bija japahrwar šchlehrsčhki: japahrlez pahr 4 un pus arščinas platu grahwī, jaezejhrt eenaidneekam, japahrškreen pa šchauru 3. ašis garu laipu pahr dšitu grahwī, japahrgreešč weenrindu drahsčhu šchogs, šastahwošchs no 8 drahtim. Šche pirmo godalgu išpelnišās štrehlneeks Putnišč, išpildidams ušbewumu 28 sekundēs. Pahrejee išdarija to pašchu apmehram 30 sekundēs. Otrā nodokā šchlehrsčhki: japahreet pahr drahsčhu štekeem, japahrlez pahr gludu dehkū šehtu 7 pehdas augštumā, pahr diwi arščinas augštu walni, no pihteem grošeem uu jatrahpa mehšk. Pirmo godalgu nehma štrehlneeks Sihle — išpildidams to wīšu 30 sekundēs. Treščā nodakā gahja šwodi ušbrukumā. Pa preekščhu pee „eenaidneeka“ drahsčhu šchoga noeet iškluškī, dod šignalu ar rotas granatu un ušbrukumā eet wešelas nodakas — pahr walneem, grahwjeem, drahsčhu šchogeem un, aš nodrahsstu, behršu šchuburu grehdū. Gahja ar šewiškta tehniškta lihšjekta palihdšibu. Ahtrškreeschanā pirmo godalgu išpelnišās štrehlneeks Blawišch, kurešch noškrehja 520 metrus 1 minutē un 10 sekundēs. Šipas šweščchanā rekordū (22 metri 23 zentim.) ušštahdija štrehlneeks Puidaks, šchlehpū šweščchanā (35 metri) štrehlneeks Kurks. Labi uš preekščhu bija gahjušchi rotas granatu šweedeji: štrehlneeks Behrneeks aišweeda 63 šokus, kas preekšč rotas granatas ir šoti leels tahlums; pahrejee

tā ap 60 fokū. Strehlneeks Rīfel eivs uskahpa 4 un pus šajchenu augstā kabrtē 34 sekundu laikā. Strehlneeks Kondrats pee šahpšchanas leetoja šķaistus pamehmēenus, bet mehrti šafneedsja 1 sekundu wehlatu, par to iipelnijās otro godalgu. Strehlneeks Bruhwers ar meeta palihdšibu šahrleza pa 3 arščinās 4 wershokuz augstu wirwi, bet strehlneeks Mišņiņš beš koka palihdšibas ar ar šafšceefchanos šahrleza pahr 2 arščinās 1 wershoku augstū wirwi. Interefants bij šahds jauns numurs, kur strehlneeki pa pahrām usrahpjas diwafu augstā stobā, tad ar rotām gaisā šaradamees, pahrēt pahr kabrti, kura šahw wirs štabeem, widū iimainās un pa otru pušī nonahš semē. Še godalgas wišēem dalibneekēem bij puslihdj weenadaš.

Behz launaga šahšas preešchnešumi uš šķatūwes. Behz walšs himnas nošpehleschanas strehlneeku šoris ar šolo orkeštra pawadijumā labi iipilda pahrā dšeešmīnas. Tad nahš weenzehleenu joks. Šitai šchodeen gabalinšch eestubets, bet teel weitts gludi. Gabalinā bija rihš šēweešchu lomas, kuras išweizigi tehloja pašchi strehlneeki. Dašchi lomu tehlotaji preežinaja tā weešus, tā strehlneekus. Leetus peešpeeda programu pasteigt.

Kopejas wakarinas ar weešēem paeet širšnigi; wehlā štundā weešī aišbrauz šuhšmīgi pawaditi. Šlgi mehš wehl šehdam pelekā, patumšchā, egšu šareem iššprauditā ištabā, kura šauzas par „ofizeera šweešt roku granatas, un šahdas šehjas juhs tagad radeet. Ša tā uš preešchu ees, tad juhs granatas šweešchanā šafneršgeet tehnikas pilnibu. Šapat šenatnes olimpiškas špehlesattihšta šatru muškuli un žilweks ar attihštitu wingru meešu pahršpehšs weegli neparedšetus dašchadus gruhštumus. Šos atteežas uš gara wingrinašchanu, tad juhs jau tikāt wišī ušaižināti štrahdat lihdsi pee muhsu bataljona šawštarpeja strehlneeku šchurnalā — tur juhs waret išlikt šawu diwehšeli, šawus preeškus, behdas — šawus pahrššihwojumus un peedšihwojumus. Šā re no, tā otra no šchim leetam attihšta žilweku un pilnigs žilweks buhs tas, kas buhs eekšcheji un ahreji šafkanots“. Romandeers šhli aišrahda šatras špehles raf-

Mahšlineeks Kr. Rihts, ritis tā strehlneeks šaujā.

klubu“. Šif latweešchu šehtās naw šahwejušchi šchtabi, žif tumšchās lauku ištabās naw bijušchi ofizeeru klubi!

Šo rihta leetus gahšch tā ar špaineem. Ša žekmalam un gar šlinnizam škreen wešeli palu štrauti. Pamoštatees, šatra pirmāis wahrds ir — waj tik warēs šchodeen išrahdi ušbeigt. Šomehr warēs, leetus pahrēt. Širms pusdeenas išdala godalgas. Romandeers pateizas strehlneekēem par žihštibu športā un par labam šekmem: „Atžeratees, šehni, gadu atpakaš kad wehl gatawojamees uš žihnu, kad juhs wehl nebijaš neweens žihnā bijis, išnemot dašchus apalkšofizeerus — žif tahtu tad mehš warejām aiš-

sturu, aizrādā un nepilnībām un ušmdina jo projām strahdat. Pehz pusdeenas šahkas mahkslas dadas turpinajums. Nošpehlē ludšinu, deklamē, dšed kuplejas. Zapeemin, ka šahajos šwehtkos pee strehlneeku isrihšojuma pozijjās meesojās strehlneeks = akteeris Zahnis Simsons un Ludwigs Šchanteklers ar deklamaziju ekspromteem, prologeem. . . Weeši-akteeri tifa loti šiti ušæenti.

Beigās komandēers, maršham škanot, weda wišu strehlneeku bataljonu pa šazihkstes laukumu, un te nu wišs bataljons ar wiršneekem, urrā šaudams, gahja eæemēt eenaidneeka apzæetinajumus, gahja pahr drahschu šohogeem, pahr grahwjem, pahr wakneem, pahr šehtam, un šwehtki beidsjās leelā šajuhsmā un gawilēs.

Strehlneeku šchurnali šchimbrihscham ir diwi: „Zihnas beedrs“, — kuru ijdod Trešchais Kursemes Strehlneeku Bataljons un kursch išnahl ar 1916. gada pirmem mehnescheem un otrs: „Latweeschu Strehlneeks“, ko ijdod Pirmais Daugaw-Grihwas Latweeschu Strehlneeku Bataljons un kursch išnahl no 20. septembra 1916. Pee pirmā peedalās pa leelatai daki tika strehlneeki. Šchajos ijdewumos strehlneeki apraksta šawus eespaidus, juhsimjums, pahrdšihwojumus, apškata šawas dšihwes deenas jautajumus, registre godalgotus, kritušchus un t. t.

Zihnas beedrs.

3. Kursemes Latweeschu strehlneeku
** bataljona schurnals. **

30 Maijā 1916. № 3

Uš preešchu!

*Uš preešchu budri kaurjā kaurjā!
Lai Laurus guhstam Latwijai,
Uš preešchu gaitā ahtrā šraujā.
Lai zelu laupšam Grihwilāi!*

*Lai tuwnsā juhds no muksu lejām
Lai naidneeki pee šemes lihšt
Lai skalar gawiljam, smesam
Jo jaunās deenas ašni dihgēt!*

— * — f o

Kā strehlneeku peršonigeem ijdewumeem teem ir šawa audšinoscha nošihme preeksch strehlneekem. Weens otrs aprakstis gadijums warēs noderet ari ša wehšturiks materials, šastahdot Latweeschu Bataljonu wehšturi. Par šchuraala šastahdišchanu „Lihd.“ (Nr. 230, 1916) raksta no šara lauka:

Šchee gabalini nodod leezibu par pašchu autoru dwehšeles šahwolli, wiņu gara un intereschu pašauli.

„Kad komandēers Bataljonam pašludinaja projektu par šchurnalu išdošchanu un ušaižinaja lihdbji strahdat, strehlneeki nebeidsja wirinat šemes buhdas durwis, uš kuras bija platats: „Redakzija“.

Wiņu šastrahdatās rolas ne-

weikli buršija un lozija aprakstis papira lapas, wiņu drehbes bija šarouštitas pret wahzu drahschu šohogeem un wiņi šahweja ar šaweem gara rašohojumeem redakzija. Winam šnebij rakstangalda, winam nebij rakstamu peederumu — maurinā nolaidēs ar ihšu šihnuka galinu strehlneeks wilka uš papira lapas neweenadas burtu rindas. Strehlneeks šarunajās ar šewi un weentahrschos wahrdos išteiza šawu dwehšeli.“

Paštahwigais nahwes tuwums noškaidro un padšitina šilwela dwehšeli.

Sajūhtas paašņinājas, eespaīdus ušņem dšihwaki un šķaidraki. Ko laša un kà ui kara lauka, to šahds latweešchu šareīws tà atšihmē („Lihd.“ Nr. 224, 1916.):

„Pehz pasta mums nu brauz uš R—u. „Jaunakās Sīnas“ un „Jauno Wāhrdu“ šanemam tās paščas deenas walarā. Beš tam lašam „Lihdumu“ un „Dšimt. Wehšneš“. Mijwatar mums atweda no R—as 15 kreewu uniwerjalās bibliotekas grahmatīnas, no kurām šchonakt jau lašu peektō: Ualda „Florentīnes Tragediju“. Kà dešchurants, pa reīsei išeju no jemes buhdas un apštaigaju leelgabalus. Waj nakts teešcham ir tik tumsča, bet išejot no uguns neko neredšv. Ušfauzu šargeem un, kad wini atšauzas, eju atkal lašit. Šcho-nakt wehšch kokos šchalz un atgahdina rudeni. — Pehdejās deenās lašu Meterlinku un gribetos par dašcheem wina darbeem dširdet tawas domas: Ko šawas pušes wakar uššihmeju šchahdas domas: Klūšī zeeteji ar šķaidrām domām ir Meterlinka waroni, kuri šaujas waditees no Līttēna. Tà tas „Mahšā Beatrīšā“, „Aglawenā un Selījetā“, tà „Peleas un Melīšandē“. Leekās, wīnu šīšīškā dšihwe un garīgā — reīšem aišeet katra šawu zeku. Bea-trīša, kurai nahzees īšbrīst wīšus dšihwes dubkus, uš kuru laudīs met ar at-meneem, šawos dwehšeles dšīkumos paleel šķaidra. Pret paščas gribu laudīs wīnu eegruhdušchi netīhrā dšihwē. Kà šīrngalwe wīna eet ušmeklet to weetu — klosteri — kur dšīmušchi wīnas jaunības šapni un mīhleštība. Wīnas beīdšamā wehlešchānās: nomirt šchāi weetā, pee Deewmahtes šahjam. Klo-steri wīnu šanem ar nezeretu šīšīnību, kura wīnai šahkumā īšleekās kà jāini. Romīršt wīna ar apšķaidrotu šeju. — Zīl štipri šchee rakšturi pašchāīšleedšībā un mīhleštībā, tik wahji zīhnā pret apštahkēem. Sneedšotees pehz mehrka, wīni naw špehjiigi eet pahri līhkeem, wīni špehjiigi tīkai ušupuretees, aišleegt šewi dehl zītu laimes. — Tahdi pate ir „Aglawena un Selījette“ un „Peleas un Melīšandē“. Wīnu dšihwē peeteel mašalās kūtības, mīrkta, lai wīni šapraštōs.

Muhšu jemes buhdinā ir wīšs Ualds, Meterlinks un d' Annunzio. Dee-nas pawadam lašīšanā. Brauzeens uš pilšehtu druskū īšklaideja: ušreīši ne-gribejās atkal kertees pee grahmatām, gribejās jušt teešcho dšīwī. Pa-mašam aišmīrštās tee eespaīdi. Šauleešcha „Brahtainu walštī“ nehmu dšīhwu dalību.“

Pahri epīšodes wehl no ta pašcha latweešchu šareīwja p e e š i h m e m:

„Šchodeem mums še h r u deena. Zīl tas šawādi. Kri-tuščhāis beedrs pa nakti tīka atštahšs tepat muhšu wīdū, apšegts ar šchineli. Pehz pīrmašeem uštrauluma mīrkkeem, katrs atgreešchas šawā weetā, atšlan šmeekli, dšeemas — škreen kri-tuščhajam garam.“

Par šawadeem šareīwja „beedreem“ šemnīzās paštahšta otra peešīhme („Lihd.“ Nr. 226, 1916.):

„Šagad ir atkal pīlnīgs klūsums. Šehdu buh-dinā un klaušos, kà grabīna un špeeds peles. Wī-nas muhš eelenkūšchas. Līhdš kà wakarōs nodše-šcham uguni, wīnas leen ah-rā no wīšeem šakkeem.

Mahšl. J. Grošwālds
Latweešchu Štrehlneeku
Bataljonoš.

grabina papiŕus un ſtraida pa galdu. Seekas, ar katru deenu winas kluht wairak. Maises nekur newar paglahbt. Taisam ſlaibdu winu ſerſhanai. Saules deenās buhdinā lihda ſchuhſlas un odbi bari, aukstakam laikam eestahjotes winu eelenz peles Redjēs, kahdus „beedrus“ neſis mumsseema ſchat purwā. Mums laikam seemabuhš te jaſagaida.“

Wehl japeeſihmē, ka Latweeſchu Strehlneeku Bataljoneem, kamehr tee uſturejās Terbatā, bij ari ſaws orkeſtrs un paprahwaks djeedataju koris, kurſch laiku pa laikam Bataljonu wajadsibam ſarihkoja konzertus, kuri bij labi apmekleti un populari ſtarp weetejeem eedſihwotajeem. —

10. Strehlneeku inwalidu apgahdiba. Bataljonu muſejš. Karogi.

Karſch praſa ſmagus upurus, neween laupidams dſihwibas, bet padaridams miljonus par kropteem un darba neſpehjneekeem = inwalideem. Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu Organizazijas Komiteja, gahdadama par latweeſchu inwalideem, ſtahjuſees ſatarā zaur ſaweem preekſtahwojeem ar Wiſaugſtako Padomi, kura ſolijuſi naudas lihdielkus ſchim noluhkam. Scho apgahdibas darbu Organizazijas Komiteja domā wislabaſ eekahrtoſ tā, ka dotu ſakropkoteem kareiwjeem paſcheem eeſpehju, ſemi apgahdat un nebuht par naſtu. Schini noluhkā nodibinās darbnizas, kurās inwalidi nodarboſees darſchados amatos. Otrā Rigas Ritenbrauzeju Beedribā Rīgā ir jau atwehrtā tahda latweeſchu ſtrelneeku inwalidu patwerſme, pee kuras atwehrs pirmo ſchahdu darbaizu. Beſ tam ſchahdas patwerſmes ir jau atwehrtas waj neſtahlā nahtotnē tiks atwehrtas ſchahdās weetās Widjemē: Terbatā, Aluſknē, Smiltēnē, Jaun-Gulbenē un zitur.

Tahlak Organizazijas Komiteja inwalidus nodos, uſ atſauzigu gimenu wehleſchanos, gimenes apgahdivā. Wehl ſperti ſoki ari par to, gahdat par krituſchu latw. ſtrelneeku bahrineem, tos nododot patwerſmēs, ſkolojot un t. t.

ſatarā ar latweeſchu ſtrelneeku inwalidu apgahdibu Organizazijas Komiteja jūnija widū (1916) publizeja ſchahdu uſſaukumu :

Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu Organizazijas Komiteja turpina wirſit uſ preekſchu jauno uſnehmumu — patwerſmes eerihſeſchanu un paplaſchi naſchanu kura ſakropkoteem latweeſchu kareiwjeem (inwalideem). Schi patwerſme atrodas Otrās Rigas Ritenbrauzeju Beedribas telpās (Nikolaja eelā, 67). Pirmā wajadsiba ir pehz gultam un guleſchanai wajadsigeem peederumeem (gultas maiſeem, matratscheem, ſpilweneem, ſegeem un t. t.) Tapehz Organizazijas Komiteja greeſchas ar atgahdinatu ſirſnigu luhgumu pee wiſeem — ſeedot minetās patwerſmes wajadsibam, ko nu katrs derigu war ſeedot, mantā gan nauda. Kad mehs noguruſchi atduſamees gultā, mehs mehſjam teikt — labi kā mahtes klehpi. Ruhpeſimees, lai ſchis mahtes klehpis atweeglinatu tos muſſu waronus neſpehkā, kas ſcho klehpi ſwehti pelnijuſchi un kam tas nepeezeeſchams.

Lihdi ar ſcho karā ſakropkotee kareiwji (inwalidi) teek uſaizinati peeteiktees pee Latweeſchu Strehlneeku Bataljonu Organizazijas Komitejas (Terbatas eelā, Nr. 1/3).

weeſchu ſabeedribas atſauksme ar ſeedojumeem un materialeem pabalſtu Bata-
lioneem bij ahrfahrteji dſihwa. Nerunajot nemaĵ par muhju naudas un
kooperazijas eeſtahdem, kuras atrada eeſpehju, leelalas waj maſakas jumas
atwehlet Bataljoneem par labu, teem paſcheem ſawus ſeedojumus neĵa ſem-
kopji un inteligenti, wihreeschi un ſeeweetes, ſabriku un lauku ſtrahdneeki, turigi
un maſturigi. Atſauzās latweeſchi no Geſchtreewijas un Aſijas, no Ameri-
kas un ziteem apgabaleem. Un ſchini gadījumā naw no wiſpirmā ſwara
ſeedotās naudas leelumš, bet ta dſihwā intereſe, ko latweeſchu ſabeedriba ar
to parahdija muhſu Bataljoneem, tās ſimpatijas un uſmaniba, kaš iſpaudās ar
ſaweem ſeedojumeem un pabalſteem. Tikpat tſhaſla, kā uĵ ſeedojumeem, [bij
latweeſchu ſabeedriba ari uĵ iſrihkojumu apmekleſchanu, kuru atlikums nahĵa
Strehlneeku Bataljoneem par labu. Gewehrojot tagadejos ahrfahrtejos ap-
ſtahlkus, ne ikreiſ ſhos iſrihkojumus bij eeſpehĵams peenahzigi ſagatawot un
noſtahdit wajadĵigā mahkſlas augstumā, ne ikreiſ iſpilditaji bij peedſihwojuſchi
mahkſlineeki, daudſos gadījumos wajadſeja apmeerinatees ari ar diletanteem,
bet publika nahĵa un apmeerinajās ar iſpildijumu, ſinadama iſrihkojuma ne-
luhku, pabalſit, kautſchu ari tikai materialā ſinā, latweeſchu ſtrehlneekus.
Seedo neween latweeſchi, bet ari zittauteeſchi. Tā Warkas dſelſzeka darbnizā
noteek wiſpahreju ſeedojumu wahkſchona latweeſchu ſtrehlneekeem par labu.
Atſauzās zittauteeſchi ari daudſos taħlās Kreewijas apgabalos.

Ar dewigu roku eet pa preekſchu daſchadas eeſtahdes Baltijā. Tā Wal-
kas Latweeſchu Sarkanais Kruſts ſeedo 300 0 rubku, Terbatā rihtotee „weeſgee
wakari“ 30. un 31. janwari 1916. g. — dod Strehlneeku Bataljoneem par labu
ſkaidra atlikuma 4409 rubki, Sw. Katrinās Kraĵ-Niſdewu Sabeedriba —
wiſu tihro pelnu par 1915. gadu — 850 rubku, Kraſnojarkā ſarihkotais lat-
weeſchu wakars dod ap 450 rubku leelu atlikumu, Ħarbinas latweeſchi ſeedo
2000 rubku, no ſchanhajas, Ħinā, walſtsdomneeks Goldmanis ſanem 1200
rubki, ar ſchahda ſatura wehſtuli:

„Augſti zeen. Goldmana ſgs!

Maĵa ſaujina latweeſchu, kaš no liktena aiſneſti taħtajā ſchanhajā, ar
ſirdi un prahtu ſelodami ſlawenajeem waronu darbeem, kurus dara no Zums
organizeete latweeſchu Bataljoni, un karſti wehledamees wineem iſteikt ſawu
lihđĵuhību un tā paliħdset teem iſdſiht naidigos un nekaunigos apſpeedejus,
no muhſu kopigās dſimtenes, — paſemigi luhđĵi Zuhš peenemt un iſleetot
pehĵ Zuhſu eeſtatā par labu latweeſchu Strehlneeku Bataljoneem 1200 rubku,
kuri ſalaſiti ſtarp wineem paſcheem no paſiħſtameem, kaš wineem lihđĵi juht.

Ar iħſtenu zeenību

M. Muſikants, E. Grojſkopſs,
J. Wehwers, R. J. Papis“.

Walmeeras Latweeſchu Beedriba — ſeedo Walmeeras Latweeſchu
Strehlneeku Bataljoneem 636 rbki naudā un muſikas instrumentus Bataljoni
orkeſtrim. Kapteins Imals, pateiħdamees, ſaka: „Walmeeras Bataljons ir
lepns, ka nes kopeju wahrdu ar weenu no dſimtenes jaufakeem nowadeem,
kur reiſ Silā kalna aplahrtne dimdeja muhju ſentſchu ſenā kara ſlawā.“
Latweeſchu teatrs Rīgā, negarā paſtahweſchanaš laikā eemakſā daku no ſawa
atlikuma 1500 rubku Bataljoneem par labu. Organizazijas Komitejās rihtot-
tas iſrahdes 20.—27. martā (1916) dod 685 rubki ſkaidra atlikuma. Wehgtu

strahdneeki L. B. Apg. Zentralkomitejas darbnizā šawahz šawâ starpā 70 rubku, Baltijas tugu buhwetawas granatu un šrapneku nodatās strahdneeki 260 rubku, meistari un strahdneeki Dbuchowas fabrikas wiħlu nodatā — 30 rubku, Rursemes tautskolotaju Beedriba — ņneedš leelatu leeldeenu balwu, mahšlineeki A. Zulla, J. Grošwalds, A. Žihruļis, N. Strunķis un ziti ņihmē ņtatu paņkartes, no kurām eenahkums naħš par labu Bataljoneem, Rujenes Paľihdšibas Komiteja 15. janvārī (1916.) ņriħko wišpahreju ņeedojumu waħš- ņšanas deenu Bataljoneem par labu, Taimenškas Latweešchu Kolonija (Ženi- ņejas gubernā) peesuhā 23 rubķi 60 kap., Walfā iņriħkotā „Strehlneeku deena“ 31. janvārī dod 1200 rubķu ņaidra atlikuma, muħšu labakee graħ- matu iņdeweji ņeedo weħrtigu literaturu strehlneeku laņššanai, tā uņ Seemas ņweħtkeem (1915.). Derigu Graħmatu nodatā ņeedo ņawus iņdewumus par 585 rubķeem, „Uniwersalās Bibliotekas“ iņdewejs A. Gulbis — 5008 eksem- plarus no ņaweem iņdewumeem, A. Žeffens no ņawas apgaħdibas — 2744 graħmatas, D. Seltinšch graħmatas par 150 rubķeem, un t. t.

Te naw noluhķs uņņaitit, kaut ari weenu datu no ņeedotajeem, bet gan aprahdit, — ka ņeedotaji ir no wiķām muħšu tautas aprindam, ka ņeedo wišdašchadaķos preeņšmetus, wišdašchadaķos weidos un gadijumos. Rats ņenšchas atraņt ņahdu weidu un gadijumu, lai peerahditu Bataljoneem ņawu uņmanību un ņimpatijas.

Sihmejotees uņ atķauju iņgahdaņšanu iņiħkojumeem Bataljo- neem par labu, Organizācijas Komiteja aistraħda, ka wina war dot ņawu pee- triššanu un ruħpetees par iņriħkojuma atķauju tika tahdā gadijumā, ja Lat- weešchu Bataljoneem naħš par labu wišs eenahkums, waj ari wišmaš trešča daka no brutto eenehmuma (te jaņaprot wiņa eenehmuma kopjuma).

ņeņneedšot luhgumu peħz iņriħkojuma atķaujas, luhgumā jauņraħda pa- gaņs, kur iņriħkojumu weħlas ņariħkot, un iņriħkojuma weetas atķahkums no aprinķa pilņeħtas, apņihmejot ņchās pilņeħtas noņaulumu.

12. Latweešchu Strehlneeku Bataljonu ņaimneezisķā puņe.

Latweešchu Strehlneeku Bataljonu ņaimneezisķo puņi pahriņ ihpaņcha „Organizācijas Komiteja“, kura teķoņchi kwitē laitraķstos par wiņeem eenahku- meem, resp. ņeedojumeem, bet pa pušgadeem ņneedš galigus noreħķinus par ņawem eenahkumeem un iņdewumeem. Lihķš ņchim publizeķi diwi tahdi no- reħķini: no Bataljonu dibinaņšanas laika lihķš 31. dezembrim, 1915., un no 1. janwara lihķš 30. junijam 1916. g.

Organizācijas Komitejas noreħķins par 1915. gadu.

	E n e m t s.		
ņeedojumi preeņšch Bataljoneem	1) nauda	49930 81	
„ „ „	2) mantās	30283 10	80213 91
„ „ laņaretēs:	1) nauda	2580 66	
„ „ „	2) mantās	11076 45	13657 11
„ „ ņweħķu dahwanam			2675 67
Atlikums no iņriħkojumeem			7927 42
Daiħhadi eenehmumi			74 80
ņchuņšanas darbnizas eenehmumi			3913 43
			<hr/>
			Rķķ. 108462 34

Zīdota:	
Bataljonu apgabāšchanai	27977 11
Lašaretu ušturešchanai Ņvotu eelā	1747 63
I. Latveešču Štrehlneeku Ņpveeņotās lašaretes uš- turešchanai	17905 32
Švehtku dahwanam	11790 83
Brihwprahitigo ušturam šapulzešchanās punktā	3718 42
Štrehlneeku apbedišchanai	1406 60
Ņlgam Komitejas ložekleem, kalpotajeem un ūrah- neekēn	4694 91
Kanzelejas un šaimņeezibas išdewumeem	1229 18
Braukšchanas naudām un transporta išdewumeem	1341 70
Deļu ihiei un remontam	497 42
Drēštru ušturešchanai	440 —
Automobīlu "	339 23
Karogu išgatavošchanai	180 — 73268 35
Pašeē mantas uš 1. janwari 1916. g.	
Kašē ūkaidrā naudā	7602 59
Dekošs rehšins lauķa rentejā	16000 —
Lašaretem un Bataljoneem išdoti awanši	1808 85
Materioli un dašchadas mantas noliktawās un ūchuh- šchanas darbņizā	9351 13
Pašrejošas ūmas	166 32
Inwentars	265 10 35193 99
<hr/>	
Rbf. 108462 34	

No wiķeem Organizācijas Komitejas ložekleem tikai diwi, kuri paštah-
wigi ūrahdā Rīgā, dabū 240 rubķu algus mehņeš: agraķam darbweidim
(Šliħšdina ķgm) išmaksāta alga mehņeš: laiķā no 1. augušta liħdī 31. deķem-
bim 1915. g. 100 rbf., no 1. janwari 1916. g. liħdī 1. maiķam, 200 rbf.
un no 1. maiķa 150 rbf. Beķ tam wiķam, kopā ar otru Komitejas ložekli,
išmaksāts 100 r. mehņeš dašchadu ūħķu un aħķahrtīgu išdewumu ķeķšchanai.
Šahķot no aprīķa mehņešķa ķķis reprezentācijas naudas weetā Komitejas
ložekleem atliħšdina tikai wiķu teešķos un faktiķšos išdewumus pret atteeķīgām
ķwiķtem. Pašreķeem darbīneķeem, tajā ūķaitā Štraumes ķgam, wiķa wiķeem
peeņahķošķā alga un atliħšķiba išmaksāta peķķ nolīķgum.

Organizācijas Komiteja, liħdķeku wahķšchanas nolūķtā, liħdī ķķim ir
šariħķoķuķi Rīgā 12 dašchadus išriħķoķumus, kuri kopķumā dewuķķi 7816 rbf.
43 ķap. atliķuma. Šķi nauda išķeetota Bataljonu wajadšķibām.

Organizācijas Komitejas noreķķins par 1916. g. pirmo puķi
Genemts.

Atliķums no 31. deķembra 1915. g.:	
Kašē ūkaidrā naudā	7602 59
Dekošs rehšins lauķa rentejā	1600 —
Lašaretem un Bataljoneem išdoti awanši	1808 85
Materioli un dašchadas mantas noliktawās un ūchuh- šchanas darbņizā	9351 13
Pašrejošas ūmas	166 32
Inwentars	265 10 35193 99
<hr/>	

Seedojumi Bataljoneem : 1) naudā . . .	101695	29	
" " 2) mantās . . .	23400	89	125096 18
" Lafaretei : 1) naudā . . .	14788	86	
" " 2) mantās . . .	1037	85	15826 71
" invalidu patversmei			65 —
" mušikas instrumentu eegahdaschanai . . .			22 13
" brahtu kapu aplopschanai			6 50
" šwehtku dahwanam : 1) naudā	424	50	
" " 2) mantās	1692	—	2116 50
" daschadu fondu dibinaschanai			508 98
Genehmumi no Organizācijas Komitejas izrihtojumeem			20727 71
Par daschadeem pahrdoceem preekšmeteem			1415 65
Zaur Organizācijas Komitejas darbnizam			25085 23
Krona pabalsts lafaretei			54525 55
Daschadi kreditori			7592 67
Zurejoshas sumas			136 87
			<hr/> 253125.68
			<hr/> Kopā Rbf. 288319.67

Izdots:

Bataljonu apgahdaschanai	58030	67	
I. Apv. Latveeschu Strehlneeku lafaretes ušturešchanai	56177	75	
Algam Komitejas eerehdneem, kalpotajeem un strahdneekem	12544	91	
Šwehtku dahwanam strelneekem	11777	17	
Orkestru ušturešchanai	7148	81	
Automobiku ušturešchanai	4822	52	
Strelneeku apbedišchanai	4328	11	
Brihwprahtigo ušturešchanai šapulzešchanas weetā	2885	15	
Kanzelejas ijdewumeem	2062	83	
Saimnezibas wajadsibam	1906	62	
Par laikraksteem	1831	25	
Telpu ihrei	1674	08	
Braukšanas naudam un transporta ijdewumeem	1482	93	
Garigam wajadsibam	830	25	
Karogu isgatawošchanai	616	40	
Strelneeku pabalstam	589	34	
Lafaretes ušturešchanai Awotu eelā	401	24	
Godalgas mahšleneekem	340	—	
Inwalidu patwersmes ušturešchanai	139	77	
Daschadi šihki ijdewumi	47	13	
			<hr/> 169636.93

Balee mantas uj 1. juliu 1916.

Rasē ūaidrā naudā	11529 56	
Tekoschs rehšins lauku rentejā	16000 —	
Wehršpapiros	1050 —	
Daschadi debitori	2338 63	
Uwanš lasaretei un Bataljoneem	8094 56	
Arona pabalšs lasaretei	13786 46	
Labdaribas nobolka markās	6 75	
Weka, drehbes u. z. preekšmeti noliktavās	33034 81	
Gatawi preekšm. un neištrahdats materials darbnizās	31057 72	
Inwentars	1784 25	118682.74
		<hr/>
		Ropā Rbl. 288319 67

3. Atšaulšmes par Latweešchu Strehlneeku Bataljoneem.

a) Djejneeks J. Rainis.

Nowembrī 1915. — djejneeks J. Rainis no Schweizēs ar rakstšdomneekam J. Goldmanim peesuhštito telegramu šreizina Latweešchu Strehlneeku Bataljonus.

Odešas Latweešchu Sabedribai rakstītā wehštulē J. Rainis par Bataljoneem iškakš šekoschi:

„Es apšweizu Latweešchu Bataljonus kā brihivās Latwijas šogatawotajus, kā muhšu tautas gara potštahwibas modinatojus, kā muhšu šlawas paudejus. Mij Bataljoneem lai miht jauna latwju kultura wišā špehkā un špojchumā!“

b) Latweešchu preše.

„Šaunās Peterpils Uwišes“. „Bet ko Bataljoni demušči mums pašcheem? Wišpirms tee rahdijušchi muhšu tautas raksturu. Tee pašchi gkehwee lauzineeki, par kureem nebeidša šobotees, parahda tahdu gara štiprumu, aišgrahbtibu un ušupureschanās ešpehjamibu, kā wikus waram uštahdit par preekššihni. Ši šazainee šapnotaji drošchi tur šobeni un wiku rola nedreb nahwes preekščā. Tee ir šeptinpadšmit un astonpadšmit gadus wezee jauneki, kas iškara darbus, ko muhšu wehšturu ilgi atminešees. Šajuhšmibas un aišgrahbtibas bagatā jauniba pin tautas šlawas wainagu. Wina war tikai dot, jo šchi jauniba wehl neka naw no dšihwes nehmuše. Tai šwešchi prahta šlehdšeeni un gudrā dabigo wadonu politika. Wina ir jauniba! Un tomehr. . . reišē ari waroni, kas atraiša tautas špehkus un kauj teem brihwu darbotees. Tee jau ruhdiušchees, išaugušchi lihdi šawam štahwollim nedaudšos mehnešhos.“

Tahlaš, Bataljoni nodibinajušchi tautas pašchapšinu. Latweešchi redj, ka wini daudj war panahkt. Lihdi šchim uš wišu to, kas bija latwišks, muhšu „šwehrinatā inteligenze“ šlatijās ar nizišaschanu. Atšina tikai to, kom bija šlaht ašrjemes marka. Waram eedomatees, žišk leela „mišleštiba“ ir weerā latweešchu datā pret latweešchu ihpatnibu mahškla un rakstneezibā, ja pat atšlahtās šapulžēs rakstneekus un rakstneezibu war nonizinat un runat par to

fā par mašwehrtigeem neekeem. Wineem naw bijis laika eeflatitees tajās wehrtibās, ko fakrahjis labakais latweeschu dsejneeks Raimis, fantasts Poruks un Blaumanis. Zerefiu, fā nahlotnē ſchee eeflati mainifees. No apafſch-ſlahneem, fās radis jaunu nazionalu kulturu, atkariga wiſa muſju garigās dšihwes nahlamiba. Tee, fās ar ſawu dšihwibu aiſſtahwejuſchi ſawu jemi, pratis aiſſtahwet ari ſawas garigās wehrtibās.

Bataljoni apweeno latweeschus. Latweeschus neſpehja apweenot behgku apgabdaschanas leeta, bet bataljoneem jau ir laimigaki panahkumi. Bataljonus, ſahlot no freiſajeem uu beidsot ar labajeem, wiſi ſumina un pabalſta. Wimu deht ar meeru neſt leelafos upurus, jo tee iſteiz wiſu ſabeedribas ſpehku. Tuhſtoſcheem leeli ſauſchu puhki jaunos bataljoniftus pawadija uſ zihnas lauku, wehl leelaki ſauſchu bari pirmos waronus guldija jemes klehti. Tahdos brihſchos neweens neprafa pehz partijas."

"**J a u n a i s W a h r d s**": Bet tad nahja ſauzeens: pulzetees jem ſaweem karogeem pret ſeno eenaidneeku. Wehl naw laiks runat par muſju Strehlneeku Bataljonu wehſturiſki-politiſko noſihmi, bet ſcheit es gribu uſſwehrt weenigi leetas pſichologiſko puſi.

Behgkam rodas behgta pſichologija — behgt, glahbtees ne tik no realam, bet ari iſfantasetam breeſmam, juhd griba, juhd patifa uſ darbu un lihdf ar to wiſas dšihwes ſaturš. Organifeta ſabeedriba pahwehrtſchas par pilnigi nenoſihmigu zilwecku grupu no ahreenes, bet pati neſpehji preekſch ſewim itin neko.

Schai momentā uſaizinajums ſtahtees jem karogeem pret eenaidneeku, nahja fā jauna atſina. Dā tad latweeschu gars wehl dšihwo, reiſ rodas eeſpehja glahbt ſewi un ſawu ihpaſchumu un dſimto ſemi ne tik ar paſiwu noeeſchanu no dšihwes ſkatuwes, bet ar aktiwu uſſtahſchanos eerotſcheem rokās. Radās jauna tiziba, jaunās iſredjes. Un uſaizinajumam bija negaiditi panahkumi. Latweeſchi ir iſpildijuſchi ſawu Kreewijas pilſonu peenahkumu un upurejuſchi ne tik to, ko teem walſts wareja praft. Latweeſchi ir dewuſchi wiſu, fās teem bija, lai ſtipri-natu muſju fronti, un ſchis darbs ir bej ſchaubam bijis raſchigs un panahkumu bagats, fā tas neweenu reiſ ween atteezigas waras apſtiprinats."

"**L i h d u m s**". — "Kas gan tagad ir daſchi bataljoni daudſu miljoni ſauju leelā juhrā? Maſa ſmiltina wehtrā. Tagad ir gruhti korpuſam waj diwiſijai iſpelnitees atſinibu, lai tos minetu ſchtaba ſinajumos, fur nu wehl pulkam. Echtabš atſihmejis tikai Sibirijas korpuſa warondarbus. Kā gan iſſkaidrojama atſiniba par Latweeſchu Bataljoneem? Ar to teeſ demonſtrets, fā Latwija ir uſtiziga Kreewijai tad, kad wahzi ſola nodibinat Latwiju fā patſtahwigu walſti? Ea ir atbilde Latwijas uſtizibas ſwehraſtam? Ne tikai tas. Latweeſchu Bataljoni tagadejā uraganiſkās uguns ſauju laikmetā eenes ſaujā to jaunu — inteligenzi, iſweizibu, praſchanu apturet nahwi neſoſchu maſchinu. Latweeſchu rota eet pret weſelu bataljonu ar breeſmigam maſchinam. Bilweks ar faſa weiklibu taiſa lehzeenu uſ nahwes maſchinas ſpeeka un aptura to un paleek uſwaretajš. Breekſch ta wajag ne pahrdroſchi lihſt pee eenaidneeka weſelam maſam wirſu loſchmetejeem. Ne, wajag deenam ilgi ſagatawotees uſ uſbrukumu, iſlikt ſargus un nowehrotajus kokos, paſlehytās weetās, waj iſpehtit tatra eenaidneeka kuſtibu, tad ar inteligenteem ſaldateem taiſit pahrdroſchu

Ēiteenu eenaidneekam. Preeļšch ūchahdas ūjwaras wajag newis tīkai waronibas, bet ari pazeetibas, ruhpiġa darba, neatlaidibas, apķehribas un wispahrejas intelligenzes. Wajag gara. Gars radija wahzu maķhinas, neatlaidiġs, inteligents gars. Tikai tahds pats gars war pahrspeht ūchis maķhinas."

Un zitā weetā, aprahdijis, kas pirmee pulzejas jem karogeem, „Lihd.“ ūaka: „Pa leelafai dakai no jaunekleem, kuri neka zita newar ūaukt par ūawu, kā tīkai waronigu, war teikt pahrgalwigu drosmi un karstu tehwiġas un dġimtenes miħlestibu. Wehl ir tīkai pušgads atpaķak, kad jauno eeūauzamo rekrusķu ūarunās noklausotees par jautajumu, kur eeūahtees — wispahrejā kara speķkā, waj Latweeūķu Strehlneeku Bataljonos — galwenā kaķrtā no ūcho nedemokratiskō aprindu laudim wareja dūirdet atūlanot balūis, kuras neisrahdija nekahdu ūewiūķu peekriūķanu ūaiūit ūawu deenasta laiku ar Latweeūķu Strehlneeku Bataljoneem. Tas bij toreij, kad Latweeūķu Strehlneeku Bataljonu wahrds wehl nebija eeūwehtits ar wiņu kriūtibari, kad wineem wehl nebija darba, kas dotu wiņu augūtajam wahrdam attaiūnojumi. Tad nahza ūchee darbi un pee tam weens paķak otram ar tahdu noteiktibu un pahrleezinoūķu speķku, kas ūchos Bataljonus ūj reiji noūtahdija redūamā weetā wiūā kreewu armijā. Zūķhka ūlepenee meħlneūibas awoti, jo nebija wairs dūirdigu ausu, kas ūj ūchim meħlneūibām klauūitos; agrakā atturiba paūchos latweeūķos pahrweħrtās par atūinibu un zeenibu. Wisdemokratiskakā rakūtura Bataljoni tija jau wiņu popularitatei nolihdūinajuūķi droūķu zeķu. Latweeūķu Bataljoni arween plaūķaķ iūweħrtās par weetu, kurā ūaķka ūapluhit ne tīkai karūgalwiġi jaunekki no wisweeķaķūķakeem lauku un pilūķetu laudim, bet ari intelligenzes preeķūūūahwiġi no rakūtneeku un maķūūlineeku aprindam. Tagad tikt reemtam Latweeūķu Strehlneeku Bataljonos tura jau par leelu godu pat tās no latweeūķu leelpilūoni aprindam, kuras ūewi meħdū deħwetees par — aristokratiskām!

„Ja un akās Sinaš“: „Weerigā araju tauta nometuūi ūawu kaķpibas un gruhdeenu ūlogu, tagad lepni zeķ galwu, ūajuūūminata no ūentūķu waronibas gara un par ūawu tagadejo weħūturiskō ūūdewumu. Liktenis aizinajis wiņu, paūķai iūūķir ūawu nahkotni. Weħūturiskā zihna, ko nepaweiza ūirmās ūenatnes waroni, tagad jaiūūķir jauno paauūķu deħleem. ūķis leelais ūūdewums: radit paūķeem ūawu nahkotni, pazet ūķai gruhūojā pahrbandijumu briħdī tautas apūinu, kā ar droūķu ūkatu waram luhūotees pretim laikmetu mainai“.

„Baltija“ — Paūaudejusķi ūawu tautibu bijām tad, kad wahzu brunieeki eeķaroja muħū dġimteni un atneħma muħū ūemi. Muħs nospeeda nebriħwo kaķrtā, atneħma mums eeūpeħju, paūķeem noteikt par ūewi, attihūitces peħz ūawas tautibas iħpatnibas. Weħs wairs nerihūojamees par ūewi, ar mums rihūojās. Muħū weħūture, kuru ūabeejē tautas apūina, apruhka, kad peħdeġais briħwais latweeūķu kaķeiwis nolika eerotūķus pret wahzu brunieeku.

Un no ūķi punkta, kur bij apūahjuūees, tagad it kā no jauna, ūaķkas notikumumu gaita, itkā pahtraukto gaitu no jauna uūūaķ muħū weħūture. Atkal muħū ūemē lauūķas eeķķā wahzu kara wiħvi, atkal wiūūķ muħs apdraud, un atkal wiūūķ redū ūew pretim latweeūķu kaķeiwi, kuru wiūūķ nebij redūejis ūeptinūimts gadus. Prinziġieli kaņas laukā tagad atkal eet zihna ap to paūķu problemu, kaħds bij preeķū ūeptinūimts gadeem: waj Baltijai buħt wahzu ūemei,

waj ne. Un atkal ap šcho jautajumu zihnas wabzu šaldats ar latweeschu farewī. Mehš pašči tā kreewijas flawenās armijas šastahwata aištahwam šawu dšinteni pret wahzu eebruzejem. Daudjos taros muhšu dehli ir bijušči ari pa teem ilgeem gadu šinteneem, kur muhšu wehsture bija apstahjušees. Ar tahdeem notikumēem wairak nekā bagats ir Baltijas liktens. Bet wišos šchais notikumos mehš špehlejam tikai pašwu lomū, mehš tikai gahjām, kur mums līka eet, tur nebij šawas pašchapsinīgās rihzibas pehz pašchu gribas un tāis interesēs, kuras mehš pašči šew bijām isredsejušchees. Un tā ir prinzipiela iščķiriba pee muhšu Bataljoneem, jo tee eet, wišas muhšu tautas šubtiti pehz wišas brijwās gribas, atštahwedami muhšu šopīgās interesēs, šahdas mehš pašči šajuhtam un ešam išwehlejušchees. — — —

Muhšu Bataljoni warbuht atgreesīšees mahiās ar ušwaras wainageem. Warbuht wini ari paliks zihnas laukā. Mehš to nesinam. Bet waj buhtu weens, waj buhtu otrs, wineem preešč mums ir milšiga wehsturiska nošime, wini ir atjaunojušči muhšu wehsturei gaitu tur, kur tā bij paštruhkusi. Wini ir radijušči wehsturisku šaktu, kuršč paliks neišdehšchams. Un šchim šaktam ir neapšwerama nošime preešč muhšu apšinas, tā tad preešč muhšu paštahweščhanas.

„D š i m t e n e s A t b a l š s“. — „Šchā tarā wišpahri un ar šaweem Štrehlneeku Bataljoneem šewišči, latwji peerahda, tā wini ir neween iščaklu šemšopju, meeriga darba un lirisku šapnojumū dšejneeku tauta, bet ari drošč širdigi, išturigi un išweizigi zihnitaji ar eerotšcheem, tā wini war rahdit ari šawū brunnezibu, kurā išpauščas tautas wišriščķīgās gribas un zihnas droščchais špehķē. Šaršč ir un paleek nešcheligš šaunums, bet wiščch ir neween mehaniska dšihwibas išnizinašchana, kurā darbojas tikai ahrejs špehķš un tehnika, — wiņā parahdas ari augštaka waroniba, dwehšeles zehlakā pašch aišleedšiba un nemrštigi škaitš gara špehķš un dšichenums. Un šcho garigo leelumū, dšichenumū un pašchaišleedšibu, luri top par parageem un peemimū audščhu audšem, arweenu apleezina ari muhšu latwju štrehlneeki.“

„R i g a s S i n a s.“ Latweeschu štrehlneeku leelu leelais wairums tatschu ir šilweki ar šinomu išglihtibu: tur šastopam gan brijwprahtigos, tikai ar pogasta školās išglihtibu, bet ir brangs škaitš tahdu, šas apmeklejušči widus školās, un netruhķst ari šarewju ar augštškolās išglihtibu. Šchi inteligenze ir šas nepahrwaramais, dšihwais špehķš, šo nešpehji šadragat pat wišpilnigalee šara technikas eerotšči.“

c) Žittanteeschu prese.

Wišpirmā un wišdšihwak par Latweeschu Štrehlneeku Bataljoneem atšaukušees kreemu prešes, šewišči nacionalee galwas pilšehtas organi („Now. Bremja“ un „Wetšč. Bremja“) un leelez liberalee laikraksti („Biršč. Wed.“ „Ruffš. Slowo“) un demokratiškee („Dženi“). Šoti atturigi pret Bataljoneem bijušči kadetiškee organi („Netšč“ un „Ruffš. Wed.“). Šej wiršeenū iščķiribas šoti šilli atšaukušees kreemu promiņezes preše.

No ahřemes prešes par Bataljoneem atšaukuščas frantschu, angļu un wahzu, un ari italeeschu awišes. Šchim atšaukšmem leelā mehčā tikai informašijas rakšturs.

Šai šchis žittanteeschu atšaukšmes šawā wairumā buhtu žil labwehligas

buhdamas, nedrihstam no tām apreibinatees: tās beeļchi diktetas aiļ deenas ņajuhņmas, žilbenuma, reiņem — aiļ politiska apreņķina. — Kā ari noņwehrtos wehstures ņwaru kauņi, žil tunņņa un neņķaidra wehļ ir muņņu tautas naņķotne, žil daudņ wiņņ ir ari leelā laiņmeta ņajuhņmas augļis, mums, pateļjotees wiņņem, ņas doma uņņchi par mums labu, ņtingrafais teeņņeņis un paņķbauditajs: jameļķe eeļņķ mums paņķeeem, ņas waretu dot mums augstato gandarijumu: ņķinā briņķi ņa žilweļi un ņa latweeņķi ar ņaweem Bataljoneem — eeņam darijuņķi ņawu peenāņķumu! — Tas lai ari ir muņņu pirmais atalgojums wehsturē!

Daipus luhņums wiņņem muņņu ņtrehļneekeem.

Ēņmu nodomajis iņķlāiņķ lehtu Ķara dņeeņmu ķrahjumu, ķurā buhtu ņakopotas braņķakās ķareiwju dņeeņmas. Kā ņinams, ņķahdas dņeeņmas rodas taiņņi kauņas linijas tuwumā. Paņķi ņtrehļneeki ņem ķara troņķņna dņejo ņawas dņeeņmas, ņawus kauņas un ejas maņķņus.

Tapeņķ greeņķos pee wiņņem muņņu ņtrehļneekeem, ņas ņadņejoņķi, waj paņķtaiņņjuņķi ķahdu ķareiwu dņeeņmu, eeņuhitit tahdas maņķ preeļņķ eeiwectoņķhanas minetā ķrahjumā. Par ķatru eeņuhitito dņeeņmu tiņķ noņuhitits (peeņķ iņķleetoņķhanas) peenāņķigais honorars. Dņeeņmas ņuhņamas uļ ņķahdu adreņķi: Книжн. маг. Я. А. Кукура, Петроградъ, Гороховая, 64.

J. A. Kufurs.

Godateem lasitajeem eeteizu schahdas grahmatas:

1) Karla Skalbes, Kara glesnas , ar Zahna Jaunsudrabina
wahka sihmejumu	1.— kap.
2) Ed. Bahšišča, Zelmi un ataugas , kopoti stahsti	80 "
3) " " Pa saules teku . Alegorijas	75 "
4) Mfr. Kufura, Ledus pukes . Drauga stahsts, ar Mader-
neeka krahsainu wahka sihmejumu	35 "
5) Metschnikowa, Studijas par zilweka dabu	1.— "
6) N. Weinberga, Pugatschewa dumpis . Leels weh-
sturigs romans	1.— "
7) N. Branta, Rokas grahmata tirgotajeem , ar
tabelem un nobildejumeem	1.— "
8) Dr. W. Rachmanowa, Jaunā ahrstneeziba . Mhr-
stejšana ar gaisu, gaismu, fiktumu un wingroščanu	1.— "
9) T. Kugeneeka, Preeka strauts . Grahmata par dših-
wes gudribu	50 "
10) W. P. Margitu, Brahlu karsch (Romuna) Romans	1.50 "
11) Kā eeguht naudu , jeb: Bagatibas atslehgas .
Litumi par šekmem, dšihwē un naudas leetās	30 "
12) P. Altenberga, Dsihwes pasazinas	25 "
13) N. Kenikowa, Brihnumu seme . Pateesiba par Bal-
tijas wahzeescheem. Ar daudz nobildejumeem tekstā	1.50 "
14) Mašā-Dundura, Wisa Riga smejas IV . Humo-
ristisku rakstu krahsains, ar daudzām krahsain. karikat.	25 "
15) „ Wahrdotajs “, Humoristiska šurnala 10 burtnišču
šakopojums ar apmēhr. 50 karikaturam	50 "
16) Solā, N. Seeweeschu paradise , Romans.	1.25 "
17) Andreja Upišča, Jaunee awoti	80 "
18) Tolstoja, Atsihschanās . Stahsts.	35 "
19) Stepnašs-Krawtšinskis, Mahjina us Wolgas krasta
jauneem šaldateem. Mašā eeseeta	25 "
20) P. Rogula, Jaunais saldats , mahjibas grahmata
jauneem šaldateem. Mašā eeseeta	40 "

Aikalpahrdewejeem us wisām grahmatam parastais rabats.

Šishtu ari pa pastu. Apshtijumi adresejami: Книжный мага-
зинъ Я. А. Кукура, Петроградъ, Гороховая 64.